

**Банк ВТБ (Қазақстан)
Акционерлік қоғамы Еншілес ұйымы**

Қаржылық есептілік

*2024 жыл үшін
тәуелсіз аудитордың аудиторлық қорытындысымен*

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Қаржылық жағдай туралы есеп	1
Жиынтық табыс есебі	2
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп	4

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. Қызметтің сипаты	5
2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі	5
3. Есеп саясатының негізгі ережелері	6
4. Елеулі есепке алу пайымдары мен бағалаулары	18
5. Сегменттер бойынша ақпарат	20
6. Ақша қаражаты және олардың баламалары	25
7. Сауда бағалы қағаздары	25
8. Қаржы ұйымдарындағы қаражат	25
9. Туынды қаржы активтері мен міндеттемелері	26
10. Клиенттерге кредиттер	27
11. Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер	36
12. Материалдық емес активтер	37
13. Салық салу	38
14. Өзге де активтер мен міндеттемелер	40
15. Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	41
16. Клиенттердің қаражаты	41
17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	42
18. Жалдау бойынша міндеттемелер	43
19. Жарғылық капитал	43
20. Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	43
21. Шарттық және шартты міндеттемелер	44
22. Таза комиссиялық кірістер	46
23. Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер	47
24. Персоналға арналған шығыстар және өзге операциялық шығыстар	47
25. Ақцияға пайда	48
26. Тәуекелдерді басқару	48
27. Қаржы құралдарының әділ құны	61
28. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талдау	64
29. Байланысты тараптармен операциялар	65
30. Қаржылық қызметке жататын міндеттемелердегі өзгерістер	68
31. Капиталдың жеткіліктілігі	69
32. ESG ашу	70
33. Есепті күннен кейінгі оқиғалар	70

«Бекітемін» Anderson Qazaqstan ЖШС
Бас директоры
Е. Сулейманов

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

БАНК ВТБ (ҚАЗАҚСТАН) АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМЫНЫҢ АКЦИОНЕРІ МЕН ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНЕ

ПІКІР

Біз Банк ВТБ (Қазақстан) Акционерлік қоғамы Еншілес ұйымының (бұдан әрі – Банк) қоса берілген жылдық қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік. Бұл есептілік Банктің 2024 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайы туралы есептен, 2024 жылғы жиынтық табыс туралы есептен, 2024 жылғы капиталдағы өзгерістер туралы есептен, 2024 жылғы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептен және қаржылық есептілікке ескертпелерден, оның ішінде есеп саясатының негізгі қағидаттарына қысқаша шолудан тұрады.

Біздің пікірімізше, қоса берілген жылдық қаржылық есептілік Банктің 2024 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын, оның 2024 жылғы қызметінің қаржылық нәтижелерін және ақша қаражаттарының қозғалысын барлық маңызды аспектілерде шынайы түрде көрсетеді және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХКЕС) сәйкес дайындалған.

ПІКІР БІЛДІРУДІҢ НЕГІЗІ

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз осы аудиторлық қорытындының «Жылдық қаржылық есептілік аудитіне аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде баяндалған. Біз аудиторлар мен аудиторлық ұйымдардың тәуелсіздік қағидаларына және Халықаралық бухгалтерлердің этика кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) сәйкес Банкке қатысты тәуелсізбіз және аталған этикалық талаптарға сәйкес басқа да міндеттерді орындадық.

Біз жинаған аудиторлық дәлелдер пікір білдіруге жеткілікті және негізді деп есептейміз.

АУДИТТИҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Аудиттің негізгі мәселелері – біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, осы кезеңдегі жылдық қаржылық есептілік аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер аудитіміздің жалпы контекстінде қарастырылды және біз олар бойынша бөлек пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв

ХҚЕС (IFRS) 9 "Қаржылық құралдар" стандартына сәйкес, клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік шығындар (ККШ) резервінің деңгейін бағалау – Банктің басшылығы қолданатын негізгі кәсіби пайымдау саласы болып табылады. Қаржылық құралдарды бастапқы мойындағаннан кейін кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсу факторларын анықтау және бағалау, дефолт ықтималдығын және күтілетін шығындарды анықтау кәсіби пайымдауды, болжамдарды және тарихи, ағымдағы және болашақ ақпаратты талдауды қажет етеді.

Әртүрлі модельдер мен болжамдарды қолдану клиенттерге берілген несиелер бойынша ККШ резервінің көлеміне айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Клиенттерге берілген несиелердің елеулі мөлшеріне және кәсіби пайымдаудың маңыздылығына байланысты, ККШ резервін бағалау аудиттің негізгі мәселесі ретінде қарастырылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы Банктің жылдық қаржылық есептілігінің 10-ескертпесінде көрсетілгендей, клиенттерге берілген несиелердің жалпы сомасы тиісінше 75 576 011 мың теңгені және 96 935 873 мың теңгені құрады, ал оларға арналған ККШ резервтері тиісінше 14 573 982 мың теңгені және 12 233 041 мың теңгені құрады.

ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес, Банк қаржылық активтердің құнсыздану резервін қалыптастыру үшін ККШ ішкі моделін қолданады. Бұл модель қаржылық активтердің кредиттік сапасының нашарлауын уақытылы көрсетуге негізделген және негізделген, тексеруге болатын тарихи ақпаратты, ағымдағы экономикалық жағдайды және болашақтағы оқиғалар мен экономикалық жағдайлардың орынды болжамдарын қамтиды.

Банк қарыз алушыларының қаржылық көрсеткіштері, операциялық ортасы, макроэкономикалық көрсеткіштер, болжанатын ақша ағындары және т.б. туралы деректер негізінде модель ұжымдық негізде бағаланатын Банк қарыз алушыларының тобы үшін және жеке бағаланатын Банктің әрбір қарыз алушысы үшін дефолттың тиісті көрсеткішін жасайды.

ККЗ және Банк басшылығының ККЗ резервтерді бағалауға тәсілдері туралы ақпарат жылдық қаржылық есептілікке 3 «Есеп саясатының негізгі ережелері», 10 «Клиенттерге кредиттер» және 26 «Тәуекелдерді басқару» ескертпелерінде ашылған.

Осы салада жүргізілген аудиторлық рәсімдер мыналарды қамтиды:

- Күтілетін кредиттік залалдарға резервті бағалау әдіснамасын талдау;
- Бастапқы танудан кейін клиенттерге кредиттер бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаю факторларын анықтау процестерін бақылау құралдарын талдау және тестілеу, оның ішінде мерзімі өткен берешек мерзімі, қайта құрылымдаудың болуы, қарыз алушы туралы теріс ақпараттың болуы және басқа да факторлар;
- Болжанатын макроэкономикалық көрсеткіштерді талдауды қоса алғанда, Банк басшылығының жорамалдарының және модельде пайдаланылатын бастапқы деректердің негізділігін бағалауды;
- Біз бастапқы деректерді іріктелмелі негізде тестілеуді және Банк ККЗ резервтерін, оның ішінде қарызға қызмет көрсету бойынша тарихи ақпаратты, кепілдік қамтамасыз етуді іске асырудан және берешекті ақшалай қаражатпен өтеуден дефолт жағдайында күтілетін залалдарды өтеуді бағалау кезінде пайдаланған жорамалдарды талдауды жүргіздік;
- Біз макроэкономикалық көрсеткіштердің болжамдарына және Банк ККЗ есептеу моделінде пайдаланған сценарийлердің салмақтық коэффициенттеріне талдау жүргіздік;
- ККЗ-мен резервті жеке бағалауға қатысты біз қарыз алушы туралы қаржылық және қаржылық емес ақпаратқа, сондай-ақ Банк пайдаланған залалдарды өтеу сценарийлеріне, оның ішінде кепілдік қамтамасыз етуді іске асыру есебінен іріктелмелі негізде талдау жүргіздік.
- Біз ККЗ бойынша резервтерді іріктелмелі негізде қайта есептеуді жүргіздік;
- Біз жылдық қаржылық есептілікке ескертулерде ашылған ККЗ-ға арналған резервтер туралы ақпаратты талдадық.

ӨЗГЕ МӘЛІМЕТТЕР

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың қаржылық есептілігіне аудитті алдыңғы аудитор жүргізді, оның 2024 жылғы 29 ақпандағы аудиторлық қорытындысы осы есептілікке өзгеріссіз пікір білдірді.

БАСШЫЛЫҚТЫҢ ЖӘНЕ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУҒА ЖАУАП БЕРЕТІН ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ЖЫЛДЫҚ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

Басшылық ХҚЕС сәйкес жылдық қаржылық есептілікті дайындауға және оның шынайы көрсетілуіне жауапты. Сонымен қатар, басшылық алаяқтық немесе қателіктердің салдарынан елеулі бұрмалаулар болмауын қамтамасыз ету үшін ішкі бақылау жүйесін жүзеге асыруға жауапты.

Жылдық қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Банктің өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтерді ашқаны үшін, және басшылық Банкті таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниет білдірген немесе оның қызметін таратудан немесе тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде есептілікті жасағаны үшін жауапты болады.

Директорлар кеңесі Банктің жылдық қаржылық есептілігін дайындауды қадағалау үшін жауапты болады.

АУДИТОРДЫҢ ЖЫЛДЫҚ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК АУДИТІ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

Біздің мақсатымыз – жылдық қаржылық есептілікте адал емес әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына ақылға қонымды сенімділік алу және өз пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығару. Ақылға қонымды сенімділік – жоғары деңгейдегі сенімділік, бірақ ХАС (Халықаралық аудит стандарттары) талаптарына сәйкес жүргізілген аудит әрқашан елеулі бұрмалаушылықтарды анықтайды деген кепілдік емес. Бұрмалаушылықтар адал емес әрекеттер немесе қателіктер нәтижесінде пайда болуы мүмкін және олар жеке немесе жиынтық түрде осы жылдық қаржылық есептілік негізінде шешім қабылдайтын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі ықтимал болған жағдайда елеулі деп саналады.

ХАС талаптарына сәйкес жүргізілетін аудит барысында біз кәсіби пайымдау мен кәсіби күмәнділікті сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- а) адал емес әрекеттер немесе қателіктер нәтижесінде жылдық қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану қаупін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиттік рәсімдерді әзірлейміз және жүзеге асырамыз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиттік дәлелдерді аламыз. Адал емес әрекеттерді анықтау қаупі қателіктерді анықтау қаупіне қарағанда жоғары, өйткені олар сөз байласуды, жалғандықты, әдейі жіберіп қоюды, ақпаратты бұрмалап көрсетуді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- б) аудитке қатысты ішкі бақылау жүйесін түсінеміз, осылайша, аудиттік рәсімдерді жағдайға сәйкес әзірлеу үшін, бірақ Банктің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігіне баға беру мақсатында емес;
- в) қолданылатын есеп саясатының дұрыстығын және басшылықтың есептік бағаларының негізділігін, сондай-ақ тиісті ақпараттың ашылуын бағалаймыз;
- г) Басшылықтың үздіксіз қызмет принципін қолдануының негізділігі туралы қорытынды жасаймыз және алынған аудиттік дәлелдер негізінде Банктің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі белгісіздік тудыратын оқиғалар немесе жағдайлардың бар-жоғы туралы шешім қабылдаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екенін анықтасақ, аудиторлық есепке бұл туралы қаржылық есептілікте тиісті ақпараттың ашылуына назар аударамыз немесе, егер ақпаратты ашу жеткіліксіз деп есептелсе, біздің пікірімізге түзету енгіземіз. Біздің қорытындыларымыз аудиторлық есеп берілген күнге дейін алынған аудиттік дәлелдерге негізделеді. Алайда, болашақтағы оқиғалар немесе жағдайлар Банктің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне әсер етуі мүмкін.
- д) Жылдық қаржылық есептіліктің тұтастай ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, соның ішінде ақпаратты ашуды бағалаймыз, сондай-ақ жылдық қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды нақты көрсететіндігін анықтаймыз.

Біз Банктің Директорлар кеңесімен ақпараттық өзара әрекеттесу жүргіземіз, оған аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша маңызды бақылаулар, оның ішінде аудит барысында анықталған ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпарат береміз.

Сондай-ақ, біз Директорлар кеңесіне аудиттің тәуелсіздігіне қатысты барлық этикалық талаптардың сақталғаны туралы мәлімдейміз және аудиттің тәуелсіздігіне ықпал етуі мүмкін барлық қарым-қатынастар мен басқа да мәселелер туралы хабарлаймыз, сондай-ақ қажет болған жағдайда тиісті сақтық шаралары туралы ақпарат береміз.

Біз Директорлар кеңесінің назарына жеткізген мәселелердің ішінен біз ағымдағы кезеңдегі жылдық қаржылық есептіліктің аудиті үшін неғұрлым маңызды болған және аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелерді біздің аудиторлық қорытындыда сипаттаймыз, бұдан басқа осы мәселелер туралы ақпаратты жария ашуға заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған кезде, немесе өте сирек жағдайларда біз мыналар туралы қорытындыға келгенде: қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің қорытындыда хабарланбауы тиіс екендігін, себебі мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлауынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп негізді түрде болжауға болады.

Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға арналған № 24017401 мемлекеттік лицензия Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Ішкі мемлекеттік аудит комитеті 2024 жылғы 26 сәуірде берілген.

2025 жылғы «17» ақпан

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

(мың теңгемен)

	Еск.	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6	164.067.242	121.357.790
Саудалық бағалы қағаздар	7	–	717.937
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	8	242.586	563.409
Туынды қаржы активтері	9	–	50.947
Клиенттерге кредиттер	10	61.002.029	84.702.832
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер	11	6.356.501	6.398.688
Материалдық емес активтер	12	5.796.424	5.416.024
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	13	–	510.167
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	13	1.024.203	2.345.070
Өзге де активтер	14	4.772.824	4.068.161
Активтер жиыны		243.261.809	226.131.025
Міндеттемелер			
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	15	24.454.020	26.867.356
Клиенттердің қаражаты	16	105.134.341	108.431.217
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	–	18.865.799
Жалдау бойынша міндеттемелер	18	2.448.317	2.564.732
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	13	301.241	–
Өзге де міндеттемелер	14	4.556.253	4.050.951
Міндеттемелер жиыны		136.894.172	160.780.055
Капитал			
Жарғылық капитал	19	73.757.000	73.757.000
Бөлінбеген пайда/(жинақталған тапшылық)		32.610.637	(8.406.030)
Капитал жиыны		106.367.637	65.350.970
Капитал мен міндеттемелер жиыны		243.261.809	226.131.025

Банк Басқармасының атынан қол қойылған және шығаруға бекітілген:

Д.А. Забелло

Басқарма Төрағасы

А.В. Лаврентьева

Бас бухгалтер

2025 жылғы «17» ақпан

Қоса беріліп отырған 5-70-беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП

(мың теңгемен)

	<i>Еск.</i>	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім			
Ақша қаражаты және олардың баламалары		15.470.737	7.194.746
Клиенттерге берілген кредиттер		18.553.395	19.522.836
		34.024.132	26.717.582
Өзге де пайыздық кірістер			
Саудалық бағалы қағаздар		104.144	176.377
		34.128.276	26.893.959
Пайыздық шығыстар			
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты		(3.037.228)	(3.379.244)
Клиенттердің қаражаты		(8.235.637)	(6.868.835)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(1.115.157)	(2.917.126)
Жалдау бойынша міндеттемелер	18	(350.210)	(315.095)
		(12.738.232)	(13.480.300)
Кредиттік залалдар бойынша шығыстарға дейінгі таза пайыздық кіріс		21.390.044	13.413.659
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	20	(6.935.303)	(5.319.408)
Таза пайыздық кіріс		14.454.741	8.094.251
Таза комиссиялық кірістер	22	3.345.274	5.112.800
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза кірістер/(залалдар)		518	(517)
Тануды тоқтатуға әкеп соқпайтын амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін түрлендіруден болатын таза залалдар		(54.879)	–
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер:			
- сауда операциялары	23	46.005.268	22.663.951
- валюталық баптарды қайта бағалау	23	500.635	2.461.463
Өзге де кірістер		243.123	166.628
Пайыздық емес кірістер		50.039.939	30.404.325
Персоналға жұмсалатын шығыстар	24	(9.852.620)	(8.160.485)
Басқа операциялық шығыстар	24	(2.782.490)	(2.718.091)
Амортизация	11, 12	(1.174.180)	(1.030.202)
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар		(88.336)	(88.705)
Өзге де шығыстар		(524.830)	(669.991)
Пайыздық емес шығыстар		(14.422.456)	(12.667.474)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда		50.072.224	25.831.102
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	13	(9.055.557)	(5.405.040)
Жыл ішіндегі пайда		41.016.667	20.426.062
Өзге де жиынтық кіріс		–	–
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны		41.016.667	20.426.062
Акцияға базалық және бөлінген пайда (теңгемен)	25	5.561,05	2.769,37

Қоса беріліп отырған 5-70-беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

**2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП**
(мың теңгемен)

<i>Еск.</i>	<i>Жарғылық капитал</i>	<i>Бөлінбеген пайда/ (жинақталған тапшылық)</i>	<i>Капиталдың жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға	<u>73.757.000</u>	<u>(28.832.092)</u>	<u>44.924.908</u>
Жыл ішіндегі пайда	–	20.426.062	20.426.062
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны	–	20.426.062	20.426.062
2023 жылғы 31 желтоқсанға	<u>73.757.000</u>	<u>(8.406.030)</u>	<u>65.350.970</u>
Жыл ішіндегі пайда	–	41.016.667	41.016.667
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны	–	41.016.667	41.016.667
2024 жылғы 31 желтоқсанға	<u>73.757.000</u>	<u>32.610.637</u>	<u>106.367.637</u>

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

(мың теңгемен)

	<i>Еск.</i>	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Операциялық қызметтен ақша ағындары			
Алынған пайыздық кірістер		35.131.752	27.550.469
Төленген пайыздық шығыстар		(12.737.970)	(13.461.643)
Алынған комиссиялық кірістер		5.289.970	5.619.770
Төленген комиссиялық шығыстар		(1.723.534)	(559.576)
Шетел валютасындағы операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі іске асырылған кірістер		46.056.215	21.207.004
Төленген персоналға арналған шығыстар		(8.413.752)	(7.429.574)
Төленген өзге де операциялық шығыстар		(4.521.059)	(2.555.448)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағындары		59.081.622	30.371.002
<i>Операциялық активтердегі таза ұлғаю/(азаяу)</i>			
Саудалық бағалы қағаздар		822.599	(542.077)
Қаржы ұйымдарындағы қаражат		353.738	2.709.820
Клиенттерге берілген несиелер		16.202.652	2.563.065
Өзге де активтер		(1.269.971)	(953.254)
<i>Операциялық міндеттемелердегі таза азаю/(ұлғаю)</i>			
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты		(2.204.022)	(22.266.795)
Клиенттердің қаражаты		(2.094.306)	55.354.008
Өзге де міндеттемелер		(518.426)	563.724
Операциялық қызметтен корпоративтік табыс салығына дейінгі таза ақша ағындары		70.373.886	67.799.493
Төленген корпоративтік табыс салығы		(6.923.282)	(98.965)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсімі		63.450.604	67.700.528
Инвестициялық қызметтен ақша ағындары			
Негізгі құралдарды сатып алу		(723.888)	(264.265)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(619.857)	(803.193)
Инвестициялық қызметтегі ақша қаражатын таза жұмсау		(1.343.745)	(1.067.458)
Қаржылық қызметтен ақша ағындары			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды төлеу	30	(18.689.910)	(10.000.000)
Жалдау бойынша төлемдер	18	(635.273)	(518.945)
Қаржы қызметіндегі ақша қаражатын таза жұмсау		(19.325.183)	(10.518.945)
Айырбастау бағамдарының өзгеруінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері		(72.224)	(8.741.279)
Ақша қаражатының және олардың баламаларының таза ұлғаюы		42.709.452	47.372.846
Жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары		121.357.790	73.984.944
Жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	6	164.067.242	121.357.790
Ақшалай емес операциялар			
Кепілдікті қамтамасыз етуді алып қою		13.000	100.000

Қоса беріліп отырған 5-70-беттердегі ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

1. Қызметтің сипаттамасы

Банк ВТБ (Қазақстан) акционерлік қоғамы еншілес ұйымы (бұдан әрі мәтін бойынша «Банк») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 2008 жылғы 19 қыркүйекте құрылды. 2024 жылғы 31 желтоқсанда Банк өз қызметін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі 2020 жылғы 3 ақпанда берген, алдыңғы лицензияларды алмастыратын № 1.2.14/39 банктік және өзге де операцияларды және бағалы қағаздар нарығында қызметті жүргізуге арналған лицензияның негізінде жүзеге асырды.

Банк халықтың салымдарын қабылдайды, кредиттер береді және Қазақстан Республикасының аумағында және одан тыс жерлерде ақша қаражатын аударуды жүзеге асырады, валюта айырбастау операцияларын жүргізеді, сондай-ақ Банктің клиенттері болып табылатын заңды және жеке тұлғаларға басқа да банктік қызметтер көрсетеді.

Банктің бас кеңсесінің тіркелген мекенжайы: 050040, Алматы қаласы, Тимирязев көшесі, 26/29, Қазақстан Республикасы. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің Қазақстан Республикасының аумағында 12 филиалы болды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 12 филиал).

Банк Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қорының (бұдан әрі - «ҚДКҚ») қатысушысы болып табылады. Қордың негізгі мақсаты қорға қатысушы банк мәжбүрлеп таратылған жағдайда салымшылардың мүдделерін қорғау болып табылады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салымшылар депозиттер бойынша олардың сомасына және валютасына қарай шектеулі сақтандыру өтемін ала алады: теңгемен – 10.000 мың теңгеге дейін, шетел валютасымен – 5.000 мың теңгеге дейін, теңгемен жинақ салымдары – 20.000 мың теңгеге дейін.

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банктің жалғыз акционері Банк ВТБ (Ресей) Жария Акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша «Негізгі компания») болып табылады. Банктің түпкілікті бақылаушы тарапы Ресей Федерациясының Үкіметі болып табылады.

2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Жалпы бөлім

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі мәтін бойынша «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

Осы қаржылық есептілік әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды, туынды қаржы активтерін, әділ құны бойынша ескерілген өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қоспағанда, тарихи құны бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

Осы қаржылық есептілік, егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен ұсынылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шетел валютасындағы шоттар бойынша монетарлық қалдықтарды қайта бағалау үшін пайдаланылған ресми айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 525,11 теңгені, 1 ресей рублі үшін 4,88 теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 1 АҚШ доллары үшін 454,56 теңгені, 1 ресей рублі үшін 5,06 теңгені) құрады.

Банктің қаржылық есептілігі басшылық жасаған күтулер мен бағалауларға негізделген қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды негізге ала отырып дайындалды. Жеткілікті қаржыландырудың болуы және Банктің өзінің қолданыстағы міндеттемелерін орындауды жалғастыру қабілеті оның қызметінің үздіксіздігі туралы жорамал үшін маңызды болып табылады. Осы күтулер мен бағалауларға Бас компания тарапынан болашақ қолдау, ақша қаражатының күтілетін болашақ ағындары және болжанатын қаржылық нәтижелер сияқты оқиғалар әсер етуі мүмкін. Банк басшылығы Банк таяу болашақта өз қызметін жалғастырады және қажет болған жағдайда Бас компания тарапынан қажетті қаржылық қолдау алуға қабілетті деп пайымдайды.

Банк басшылығы негізгі компанияға қатысты бірқатар елдер қабылдайтын шектеу шараларын қоса алғанда, сыртқы экономикалық және геосаяси факторлардың әсерін бағалайды. 2024 жылы Банк ағымдағы макроэкономикалық ортаны ескере отырып, өзінің операциялық стратегияларын қайта қарады және Қазақстан Республикасының заңнамасы шеңберінде штаттық режимде жұмыс істеуін жалғастырады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жеткілікті өтімділік деңгейі бар, оны 164.067.242 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 121.357.790 мың теңге) мөлшеріндегі ақша қаражаты мен олардың баламаларының көлемі куәландырады. Қаржыландырудың негізгі көздері 105.134.341 мың теңге мөлшеріндегі клиенттердің қаражатын және қаржы ұйымдарынан тартылған 24.454.020 мың теңгені қамтиды.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

2. Қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)

Банк өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта

Қазақстанды қоса алғанда, дамушы елдердің нарықтары неғұрлым дамыған нарықтардың тәуекелдерінен ерекшеленетін экономикалық, саяси, әлеуметтік, сот және заңнамалық тәуекелдерге ұшырайды. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттейтін заңдар мен нормативтік актілер тез өзгеруі мүмкін, оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Макроэкономикалық және геосаяси ортаның ықпалы бүкіл әлем бойынша барлық дерлік экономикаларда инфляциялық қысымды күшейтті. Энергия тасығыштарға жоғары және өсіп келе жатқан бағалар басқа тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің құнына теріс әсер етеді, бұл көптеген елдерде тұтыну бағаларының едәуір өсуіне алып келеді. Қазақстанның болашақ даму бағыты үлкен дәрежеде мемлекеттің салық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ елдегі саяси ахуалдың өзгеруіне байланысты.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Ақша-кредит саясаты комитеті базалық мөлшерлемені +/- 1 п.т. дәлізімен жылдық 15,25% деңгейге дейін жоғарылату туралы шешім қабылдады.

2022 жылғы 24 ақпаннан кейін бірқатар елдер Ресей Федерациясына және Банк пен ВТБ Тобының қатысушыларын қоса алғанда, кейбір ресейлік азаматтарға, компаниялар мен банктерге қарсы бұрын-соңды болмаған шектеу санкцияларын енгізді. Нәтижесінде Банк бірқатар меншікті операцияларды қысқартуға немесе тоқтата тұруға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нарығындағы қызмет стратегиясын қайта қарауға мәжбүр болды.

Банк басшылығы экономикалық және саяси жағдайдағы ағымдағы өзгерістерді, оның ішінде кез келген санкциялық өзгерістерді және тиісті тәуекелдерді қадағалайды және Банк бизнесінің тактикалық және стратегиялық көкжиекте тұрақтылығы мен дамуын қолдау үшін қажетті деп санайтын шараларды қабылдайды. Алайда, болған оқиғалардың салдары және оларға байланысты болашақ өзгерістер Банктің қызметіне елеулі әсер етуі мүмкін.

Бағалаудың белгісіздігі

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақпарат қолжетімді болған шамада Банк күтілетін кредиттік залалдарға бағалау (бұдан әрі мәтін бойынша ККЗ) (10-ескертпе), қаржы құралдарының әділ құнына бағалау жүргізу кезінде күтілетін болашақ ақша ағындарының қайта қаралған бағаларын (27-ескертпе) көрсетті.

Функционалдық валюта және қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы

Банктің функционалдық валютасы теңге болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Банк жүргізетін операциялардың көпшілігінің және олармен байланысты, оның қызметіне әсер ететін жағдайлардың экономикалық мәнін ең жақсы түрде көрсетеді.

Қазақстандық теңге осы қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы да болып табылады.

Қаржылық есептіліктің барлық деректері тұтас мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатындағы өзгерістер

Банк алғаш рет 2024 жылғы 1 қаңтардан кейін немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енген стандарттарға кейбір түзетулерді қолданды. Банк шығарылған, бірақ күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсініктемелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Стандарттар мен интерпретацияларға төменде келтірілген түзетулер Банк үшін 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылатын болды:

ХҚЕС S2 Климаттың өзгеруіне байланысты ақпаратты ашу қаңтар	2024	жылғы	01
ХҚЕС S1 Тұрақты дамуға байланысты қаржылық ақпаратты ашуға қойылатын S1 ХҚЕС жалпы талаптары қаңтарда	2024	жылғы	01
ХҚЕС (IAS) 1 «Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу» түзетулері қаңтар	2024	жылғы	01

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

ХҚЕС (IAS) 1 «Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерді жіктеу –

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

күшіне енуін кейінге қалдыру» түзетулері

2024 жылғы 01

қаңтар

ХҚЕС (IFRS) 16 «Сату және кері жалдау кезіндегі жалдау міндеттемесі»

түзетулер

2024 жылғы 01 қаңтар

ХҚЕС (IAS) 1 «Ковенанттармен ұзақ мерзімді міндеттемелер» түзетулері

2024 жылғы 01

қаңтар

Әділ құнды бағалау

Банк пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша (ПЗӘҚ) және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн (ӨЖКӘҚ) бойынша және әрбір есепті күнге әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарын бағалайды. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат 27-ескертемеде ашылады.

Әділ құн активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле барысында міндеттемені беру кезінде төленетін баға болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру мақсатында мәміле:

- осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- негізгі нарық болмаған кезде осы активке немесе міндеттемеге қатысты неғұрлым тиімді нарықта жүзеге асырылады деп көздейді.

Банктің негізгі немесе неғұрлым тиімді нарыққа қолжетімділігі болуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарыққа қатысушылар активтің немесе міндеттеменің бағасын белгілеу кезінде нарыққа қатысушылар өздерінің ең жақсы экономикалық мүдделерінде әрекет ететін жағдайда пайдаланатын жорамалдарды пайдалана отырып бағаланады. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының не активті неғұрлым жақсы және неғұрлым тиімді пайдалану арқылы не оны осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату арқылы экономикалық пайданы өндіру қабілетін назарға алады.

Банк осы жағдайларда орынды және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қолжетімді бағалаудың осындай модельдерін пайдаланады және бұл ретте релевантты бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдалануға және бақыланбайтын бастапқы деректерді пайдалануды барынша азайтуға мүмкіндік береді. Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде төменде сипатталған әділ құн иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмейтін).
- 2-деңгей – сатылықтың неғұрлым төмен деңгейіне жататын әділ құнды бағалау үшін елеулі бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын бағалау модельдері.
- 3-деңгей – сатылықтың неғұрлым төмен деңгейіне жататын әділ құнды бағалау үшін елеулі бастапқы деректер нарықта байқалатын болып табылмайтын бағалау модельдері.

Қайталанатын негізде қаржылық есептілікте танылатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Банк әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді (жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер негізінде) қайта талдай отырып, оларды иерархия деңгейлері арасында аудару қажеттілігін айқындайды.

Қаржылық активтер мен міндеттемелер

Бастапқы тану

Танылған күні

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді стандартты талаптармен сатып алу немесе сату мәміле жасалған күні, яғни Банк активті немесе міндеттемені сатып алу бойынша міндеттемені өзіне алған күні көрсетіледі. Стандарттық талаптармен сатып алуға немесе сатуға шарттың шеңберінде қаржылық активтер мен

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

міндеттемелерді сатып алу немесе сату жатады, оның талаптары бойынша нарықта қабылданған қағидаларда немесе келісімдерде белгіленген мерзім шегінде активтер мен міндеттемелерді жеткізу талап етіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы бағалау (жалғасы)

Бастапқы бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржы құралдарын жіктеу құралдарды басқару үшін пайдаланылатын шарттық талаптарға және бизнес-модельге байланысты болады. Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер ПЗӨҚ бойынша бағаланатын жағдайларды қоспағанда, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, қаржы құралдары бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Банк өзінің барлық қаржылық активтерін активтерді басқару үшін пайдаланылатын бизнес-модель және активтердің шарттық талаптары негізінде:

- амортизацияланған құн;
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн (бұдан әрі мәтін бойынша - «ӨЖКӨҚ»);
- пайда және залалдар арқылы әділ құн (бұдан әрі мәтін бойынша - «ПЗӨҚ») бойынша бағаланатын ретінде жіктелді.

Банк саудаға арналған туынды құралдар мен құралдарды ПЗӨҚ бойынша жіктейді және бағалайды. Егер мұндай жіктеу бағалау немесе тану қағидаларын қолданудың сәйкессіздігін жоюға немесе едәуір азайтуға мүмкіндік берсе, Банк өз қалауы бойынша қаржы құралдарын ПЗӨҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Қарыздар мен қаржылық кепілдіктер беру бойынша міндеттемелерден басқа қаржылық міндеттемелер, егер олар саудаға және туынды құралдарға арналған болып табылса, амортизацияланған құн бойынша немесе ПЗӨҚ бойынша бағаланады не Банктің қалауы бойынша әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы ұйымдарындағы қаражат және клиенттерге кредиттер

Банк қаржы ұйымдарындағы қаражатты, клиенттерге кредиттерді және басқа да қаржы активтерін, егер мынадай екі шарт орындалса:

- мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстап қалу болып табылатын қаржы активі бизнес-модель шеңберінде ұсталса;

Қаржы ұйымдарындағы қаражат және клиенттерге кредиттер (жалғасы)

- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндері борыштың негізгі сомасының шотына төлемдер және борыштың (SPPI) негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздар болып табылатын ақша ағындарының алынуын негіздейтін болса, амортизацияланған құн бойынша бағалайды.

Осы шарттар төменде неғұрлым егжей-тегжейлі қаралады.

Бизнес-модельді бағалау

Банк бизнес-модельді бизнестің белгілі бір мақсатына қол жеткізу үшін топтарға біріктірілген қаржы активтерін басқарудың қалай жүзеге асырылатынын ең жақсы көрсететін деңгейде айқындайды.

Банктің бизнес-модель жекелеген құралдар деңгейінде емес, портфельдерді біріктірудің неғұрлым жоғары деңгейінде бағаланады және мынадай байқалатын факторларға негізделеді:

- бизнес-модельдің нәтижелілігі және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтерінің кірістілігі қалай бағаланады және бұл ақпарат ұйымның негізгі басқарушы персоналына қалай хабарланады;
- бизнес-модельдің нәтижелілігіне (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржы активтерінің кірістілігіне) және атап айтқанда, осы тәуекелдерді басқару тәсіліне әсер ететін тәуекелдер;

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

- бизнесті басқаратын менеджерлер қалай сыйақы алады (мысалы, сыйақы басқарылатын активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген алынған ақша ағындарына негізделген бе);

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы бағалау (жалғасы)

- күтілетін жиілік, сату көлемі мен мерзімі де Банктің бизнес-модельін бағалау кезіндегі маңызды аспектілер болып табылады.

Бизнес-модельді бағалау (жалғасы)

Бизнес-модельді бағалау «ең нашар» немесе «стрестік» сценарийлерді есепке алмай, пайда болуы негізді түрде күтілетін сценарийлерге негізделген. Егер ақша ағындары бастапқы танылғаннан кейін Банктің күтулерінен өзгеше тәсілмен іске асырылса, Банк осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қалған қаржы активтерінің сыныптамасын өзгертпейді, бірақ бұдан әрі мұндай ақпаратты жақында құрылған немесе жақында сатып алынған қаржы активтерін бағалау кезінде назарға алады.

«Борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігінің пайыздарының шотына ғана төлемдер» тесті (SPPI тест)

Жіктеу процесінің екінші кезеңі шеңберінде Банк шартта көзделген актив бойынша ақша ағындарының борыштың негізгі сомасының шотына және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздарға ғана төлемдер болып табылатындығын айқындау үшін қаржы активінің шарттық талаптарын бағалайды (яғни SPPI тест).

Осы тесттің мақсаттары үшін «борыштың негізгі сомасы» бастапқы тану кезінде қаржы активінің әділ құнын білдіреді және ол осы қаржы активінің қолданылу мерзімі ішінде өзгеруі мүмкін (мысалы, егер борыштың негізгі сомасын өтеу есебіне төлем немесе сыйлықақы/дисконт амортизациясы орын алса).

Кредиттік шарт шеңберіндегі пайыздардың неғұрлым елеулі элементтері әдетте ақшаның уақытша құны үшін өтеу және кредиттік тәуекел үшін өтеу болып табылады. SPPI тест жүргізу үшін Банк пайымдауды қолданады және орынды факторларды талдайды, мысалы, қаржы активі қандай валютада көрсетілген және пайыздық мөлшерлеме белгіленген кезең.

Сонымен қатар, базалық кредиттік келісіммен байланысты емес ақша ағындарының тәуекелдерге ұшырауына немесе шартта көзделген құбылмалылығына елеусіз аз әсер ететін шарттық талаптар шартта көзделген ақша ағындарының туындауына себепші болмайды, олар тек борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздардың шотына төлемдер болып табылады. Мұндай жағдайларда қаржы активін ПЗӘҚ бойынша бағалау қажет.

Қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер және кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер

Банк кредиттер беру бойынша қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен міндеттемелер шығарады.

Қаржылық кепілдіктер бастапқыда алынған сыйлықақы сомасында әділ құн бойынша қаржылық есептілікте танылады. Бастапқы танығаннан кейін Банк пайда немесе залал құрамында танылған жинақталған амортизацияны және күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған бағалау резервін шегере отырып, бастапқы танылған соманың ең үлкен шамасы бойынша әрбір кепілдік бойынша өз міндеттемесін бағалайды.

Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер мен аккредитивтер шарттық міндеттемелер болып табылады, олардың талаптары бойынша Банк міндеттеменің қолданылу мерзімі ішінде клиентке алдын ала келісілген талаптармен кредит немесе аккредитив беруге міндетті. Кредиттер мен аккредитивтерді беру бойынша міндеттемелер ХҚЕС (IFRS) 9 белгілі бір талаптарға сәйкес кредитті немесе аккредитивті беру бойынша тұрақты шарттық міндеттемелер ретінде сипатталады. Мұндай міндеттемелерге қатысты ККЗ-ны бағалауға қойылатын талаптар қолданылады.

Банк кейде нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттер беру бойынша міндеттемелер шығарады. Мұндай міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша танылады және кейіннен ККЗ бойынша бағалау резерві сомасының және кірістің танылған жинақталған сомасы орынды болғанда шегеріле отырып, бастапқы танылған соманың ең көп шамасы бойынша бағаланады.

Орындау кепілдіктері

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

Орындау кепілдіктері – егер басқа тарап шартта көзделген міндетті орындамаса, өтемақы беретін шарттар. Орындау кепілдіктері кредиттік тәуекелді бермейді. Орындау кепілдігі бар шарт бойынша тәуекел шартта көзделген міндеттерді екінші тараптың орындамау мүмкіндігі болып табылады. Тиісінше, орындау кепілдіктері қаржы құралдары болып табылмайды және сондықтан ХҚЕС (IFRS) 9 қолдану саласына жатпайды.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелерін қайта жіктеу

Банк қаржы активтерін басқарудың бизнес-моделін өзгертетін ерекше жағдайларды қоспағанда, Банк оларды бастапқы танығаннан кейін қаржы активтерін қайта жіктемейді. Қаржылық міндеттемелер ешқашан қайта жіктелмейді. 2024 жылы Банк қаржылық активтер мен міндеттемелерді қайта жіктемеді.

Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаты және олардың баламалары қандай да бір шарттық міндеттемелермен ауыртпалық салынбаған, туындаған күннен бастап тоқсан күн ішінде өтеу мерзімі бар қолма-қол ақша қаражатын, кредиттік ұйымдардағы ҚРҰБ мен салымдарға қаражат пен депозиттерді қамтиды.

Туынды қаржы құралдары

Банк өзінің әдеттегі қызметі барысында валюта нарықтарындағы әртүрлі туынды қаржы құралдарын (форвардтарды, своптарды және опциондарды қоса алғанда) пайдаланады. Бұл қаржы құралдары саудаға арналады және бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Әділ құн тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнына және өзге де факторларға негізделген нарықтық баға белгілеулер немесе бағалау модельдері негізінде айқындалады. Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтер құрамында, ал теріс әділ құны бар туынды қаржы құралдары міндеттемелер құрамында көрсетіледі. Көрсетілген құралдармен жасалатын операциялар бойынша пайда мен залалдар пайда немесе залал құрамында сауда бағалы қағаздарымен жасалатын операциялар құрамында немесе қаржы құралының түріне байланысты шетел валютасындағы операциялар (сауда операциялары) құрамында көрсетіледі.

Кіріктірілген туынды құрал – бұл гибридік шарттың, сондай-ақ туынды емес негізгі шартты қамтитын компоненті, оның қолданылу нәтижесінде құрамдастырылған құралдан кейбір ақша ағындары дербес туынды құрал жағдайында қалай орын алатындығына ұқсас өзгереді. Кіріктірілген туынды құрал келісілген пайыздық мөлшерлемеге, қаржы құралының бағасына, тауардың бағасына, валюта бағамына, бағалар немесе мөлшерлемелер индексіне, кредиттік рейтингке немесе кредиттік индекске немесе қандай да бір басқа айнымалыға сәйкес шартта айқындалуы мүмкін кейбір немесе барлық ақша ағындарының өзгеруін айқындайды, егер ол қаржылық емес айнымалысы жағдайында болып табылмаса, шарт бойынша қандай да бір тарап үшін ерекше. Қаржы құралына байланған, алайда шарт бойынша осындай құралға қарамастан берілуі немесе басқа контрагентпен жасалуы мүмкін туынды құрал кіріктірілген туынды құрал емес, жеке қаржы құралы болып табылады.

Қаржылық міндеттемелер мен қаржылық емес негізгі шарттардың құрамына енгізілген туынды құралдар жеке ескеріледі және егер олар туынды қаржы құралын айқындауды қанағаттандырса, әділ құн бойынша көрсетіледі (жоғарыдан қараңыз), олардың тәуекелдері мен сипаттамалары негізгі шарттардың тәуекелдерімен және сипаттамаларымен тығыз байланыста болмайды, ал негізгі шарттардың өздері сатуға арналмайды және ПЗӘҚ бойынша бағаланбайды. Негізгі шарттан бөлінген кіріктірілген туынды құралдар сауда портфелінің құрамында әділ құн бойынша ескеріледі, бұл ретте әділ құнның барлық өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Қаржы активтерін жіктеу бизнес-модель және SPPI тестін бағалау негізінде жүзеге асырылады.

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың компоненттері, егер шарттық келісім нәтижесінде Банктің ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін беруге не міндеттемені өз үлестік құралдарының тіркелген санына ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын айырбастау жолымен өзгеше түрде орындауға міндеттемесі болса, міндеттемелер ретінде жіктеледі. Мұндай құралдар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі алдындағы берешекті, кредиттік ұйымдардың қаражатын, клиенттердің қаражатын, шығарылған борыштық бағалы қағаздарды, өзге де қарыз қаражатын және реттелген қарыздарды қамтиды. Бастапқы танылғаннан кейін қарыз қаражаты тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Пайда мен залалдар міндеттемелерді тану тоқтатылған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жалдау

i. Банк жалға алушы ретінде

Банк қысқа мерзімді жалдау мен құны төмен активтерді жалға беруден басқа, барлық жалдау шарттарын тануға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Банк базалық активтерді пайдалану құқығын білдіретін жалдау төлемдері мен пайдалану құқығы нысанындағы активтерді жүзеге асыруға қатысты жалдау жөніндегі міндеттемелерді таниды.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Банк жалдау басталған күнге (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді таниды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған залалдарды шегергенде, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзетумен бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құны жалдау бойынша танылған міндеттемелердің шамасын, жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жалға алу бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегере отырып жүргізілген бастапқы тікелей шығындар мен жалдау төлемдерін қамтиды. Егер Банктің жалға алу мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығын алатынына жеткілікті сенімділік болмаса, пайдалану құқығы нысанындағы танылған актив активті ұтымды пайдаланудың болжамды мерзімі немесе жалдау мерзімі сияқты неғұрлым қысқа кезеңдердің ішінде желілік әдіспен амортизацияланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне тексеріледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Банк жалдау мерзімі ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау бойынша міндеттемелерді таниды. Жалдау төлемдері алуға жалға алу бойынша кез келген ынталандырушы төлемдерді шегергендегі тіркелген төлемдерді (оның ішінде мәні бойынша тіркелген төлемдерді), индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды қамтиды. Егер Банк осы опционды орындайтынына жеткілікті сенім болса, жалға алу төлемдері сатып алуға опционды орындау бағасын және егер жалдау мерзімі Банктің жалдауды тоқтатуға опционды әлеуетті орындауын көрсетсе, жалға беруді тоқтатқаны үшін айыппұлдарды төлеуді қамтиды. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес ауыспалы жалдау төлемдері осындай төлемдерді жүзеге асыруға әкелетін оқиға немесе шарт басталатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Егер жалдау шартында кепілге қойылған пайыздық мөлшерлеме оңай айқындалмаса, Банк жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін жалдау басталған күнге қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады. Жалдау басталған күннен кейін жалдау бойынша міндеттемелердің шамасы пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Бұдан басқа, түрлендірілген, жалдау мерзімі өзгерген, тіркелген жалдау төлемдерінің мәні бойынша өзгерген немесе базалық активті сатып алуға опционның бағасы өзгерген жағдайда жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құнын қайта бағалау жүргізіледі.

Құны төмен активтерді қысқа мерзімді жалдау және жалдау

Банк сондай-ақ жалға алу мерзімі жалға алу басталған күні 12 айдан аспайтын және сатып алуға (қысқа мерзімді жалға алуға) опционы жоқ жалдау шарттары үшін, сондай-ақ базалық активтің құны төмен (құны төмен активтерді жалға алу) жалдау шарттары үшін танудан босатуды пайдалануға шешім қабылдады.

ii. Операциялық жалдау - жалға беруші ретінде Банк

Банк активті иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы бермейтін жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Жалдаудан туындайтын табыс жалдау мерзімі ішінде желілік әдіспен ескеріледі және өзінің операциялық сипатына байланысты жиынтық кіріс туралы есепте түсім құрамына енгізіледі. Операциялық жалдау шарттарын келісу және жасасу процесінде шеккен бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына енгізіледі және жалдау мерзімі ішінде жалға беруден түскен кіріс сияқты негізде танылады. Шартты жалдау төлемдері олар алынған кезеңде түсім ретінде танылады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жалдау (жалғасы)

iii. Қаржылық жалдау - Банк жалға беруші ретінде

Банк жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешекті жалдау мерзімі басталған күннен бастап жалға берілетін таза инвестицияларға тең сомада көрсетеді. Қаржылық кіріс таза инвестициялардың баланстық сомасына кірістіліктің тұрақты кезеңдік нормасын көрсететін схема бойынша есептеледі. Бастапқы тікелей шығындар жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешектің бастапқы сомасының құрамында ескеріледі.

iv. Қаржы құралдарының өзара есебі

Қаржылық актив пен қаржылық міндеттеме танылған сомаларды есепке алуды жүзеге асыруға заңды қорғалған құқық болған кезде және нетто-негізде есеп айырысуды жүзеге асыру не активті іске асыру және міндеттемені бір мезгілде орындау ниеті болған кезде қаржылық жағдай туралы есепте нетто-шаманы ұсына отырып, өзара есеп айырысуға жатады. Сынақты жүзеге асыру құқығы болашақтағы оқиғаға байланысты болмауға тиіс және барлық мынадай жағдайларда:

- әдеттегі қызмет барысында;
- дефолт жағдайында; және
- ұйым немесе контрагенттердің біреуі дәрменсіз немесе банкрот болған жағдайда заңдық жағынан қорғалған болуы тиіс.

Бұл шарттар, әдетте, неттинг туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте толық сомада көрсетіледі.

Кредиттерді қайта құрылымдау

Банк мүмкіндігінше кепілге өндіріп алудың орнына кредиттер бойынша талаптарды қайта қарауға, мысалы, төлемдердің шарттық мерзімін ұзартуға және кредиттеудің жаңа талаптарын келісуге ұмтылады.

Егер шарттың талаптары шын мәнінде жаңа кредит болатындай етіп қайта қаралса, банк қаржылық активті, мысалы клиентке берілген кредитті тануды тоқтатады, ал айырмашылық құнсызданудан болған залал танылғанға дейін тануды тоқтатудан пайда немесе залал ретінде танылады. Бастапқы тану кезінде кредиттер, құрылған кредит сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (СҚКК) актив деп есептелген жағдайларды қоспағанда, ККЗ бағалау мақсаттары үшін 1-кезеңге жатады. Клиентке кредитті тануды тоқтату керектігін бағалау кезінде Банк басқалардан басқа мынадай факторларды қарайды:

- кредит валютасының өзгеруі;
- контрагентті өзгерту;
- түрлендіру құрал бұдан былай SPPI тест критерийлеріне жауап бермейтініне әкеліп соқтырады ма.

Егер түрлендіру ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, түрлендіру танудың тоқтатылуына әкеп соқпайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде Банк құнсызданудан болатын залал танылғанға дейін пайда немесе залал құрамында тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсімнің құрамында ұсынылатын түрлендіруден алынған пайданы немесе залалды таниды.

Тануды тоқтатуға әкеп соқпайтын түрлендіру жағдайында Банк кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының немесе активтерді кредиттік-құнсызданғандар ретінде жіктеу қажеттілігінің болуын қайта бағалайды. Активті түрлендіру нәтижесінде кредиттік-құнсызданған ретінде жіктегеннен кейін ол кем дегенде 6 айлық сынақ кезеңі ішінде 3-кезеңнің құрамында қалады. Қайта құрылымдалған қарызды 3-кезеңнен ауыстыру үшін түрлендірілген төлем кестесіне сәйкес сынақ кезеңінің кемінде жартысы ішінде негізгі борыштың немесе пайыздың шамалы сомасынан артық тұрақты төлемдер қажет.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелерін тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активі (немесе қолданылатын жерде - қаржы активінің бір бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігі), егер:

- активтен ақша ағынын алу құқығының қолданылу мерзімі өтіп кетсе;
- Банк активтен ақша ағынын алу құқығын берді немесе «транзиттік» келісім шарттарында үшінші тарапқа елеулі кідіріссіз алынған ақша ағынын толық аудару міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ
- Банк не (а) активтен барлық тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде берсе не (б) бермесе, бірақ активтен түскен барлық тәуекелдер мен пайданы өзінде сақтамайды, бірақ осы активке бақылауды берсе, қаржылық жағдай туралы есепте танылуын тоқтатады.

Егер Банк активтен ақша ағынын алуға өзінің құқықтарын берген жағдайда, бұл ретте өзіне байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы бере отырып та, сақтай да, сондай-ақ активке бақылауды бермей де, мұндай актив Банктің осы активке қатысуының жалғасуы шегінде есепте көрсетіледі. Берілген актив бойынша кепілдік нысаны бар активке қатысуды жалғастыру активтің бастапқы баланстық құнының ең аз мәні және Банкке төлеуге ұсынылуы мүмкін өтемнің ең жоғары мөлшері бойынша бағаланады.

Есептен шығару

Қаржы активтері Банк енді олардың құнын өтеуді күтпеген кезде ғана ішінара не тұтастай есептен шығарылады. Егер есептен шығаруға жататын сома құнсыздануға жинақталған резервтің шамасынан жоғары болса, онда айырма алдымен резервтің ұлғаюы ретінде ескеріледі, ол кейін жалпы баланстық құнға қолданылады. Кез келген кейінгі қалпына келтіру кредиттік залалдар бойынша шығыстарға жатады. Есептен шығару тануды тоқтатуға жатады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттемені тану тиісті міндеттеменің қолданылу мерзімі орындалған, күші жойылған немесе аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Бір қолда бар қаржылық міндеттемені нақ сол кредитор алдындағы елеулі ерекшеленетін шарттармен басқа міндеттемемен ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеменің талаптары елеулі түрде түрлендірілген жағдайда бастапқы міндеттемені тану тоқтатылады, ал жаңа міндеттеме пайданың немесе залалдың құрамындағы міндеттемелердің баланстық құнындағы айырманы тану арқылы есепте көрсетіледі.

Салық салу

Пайдаға корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер әдісін пайдалана отырып, барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған пайдаға салынатын салықтар қаржылық есептілік мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмалар, кейінге қалдырылған пайдаға салынатын салық гудвилді бастапқы көрсету нәтижесінде туындайтын жағдайлардан басқа, бизнес бірлестігі болып табылмайтын және жүзеге асыру сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалға да әсер етпейтін операция бойынша актив немесе міндеттемелер бойынша көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер салық базасын азайтатын осы уақытша айырмалар есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайданы болашақта алу ықтималдығы бар шамада ғана көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күнге күшіне енген немесе іс жүзінде күшіне енген заңнаманы негізге ала отырып, активті өткізу немесе міндеттемені реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Салық салу (жалғасы)

Пайдаға корпоративтік табыс салығы уақытша айырманы қалпына келтіру уақыты бақылауға алынатын және уақытша айырмашылық жақын болашақта қалпына келмейтін жағдайларды қоспағанда, еншілес және қауымдасқан ұйымдарға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға инвестициялармен байланысты уақытша айырмалар бойынша көрсетіледі.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасында Банк қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар қолданылады. Бұл салықтар өзге операциялық шығыстардың құрамында көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған залалдарды шегергенде, күнделікті қызмет көрсетуге арналған шығындарды есепке алмай, бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Мұндай құн, егер олар тану өлшемдеріне жауап берсе, туындау сәтінде танылатын жабдықты ауыстыруға байланысты шығындарды қамтиды.

Негізгі құралдардың баланстық құны осы активтің баланстық құнын өтеу мүмкін еместігін көрсететін мән-жайларда оқиғалар немесе өзгерістер туындаған жағдайда құнсыздану мәніне бағаланады.

Активтің амортизациясы ол пайдалануға қол жетімді болған кезде басталады. Амортизация активтерді ұтымды пайдаланудың мынадай есептік мерзімдері ішінде желілік әдіспен есептеледі:

	<u>Жылдар</u>
Жалға алынған мүлікті жақсарту	10
Ғимараттар	50
Компьютерлік жабдық	2-20
Көлік құралдары	10
Өзге де активтер	2-20

Активтердің қалдық құны, ұтымды пайдалану мерзімдері және амортизациясын есептеу әдістері әрбір есепті жылдың соңында талданады және қажеттілігіне қарай түзетіледі.

Жөндеуге және қайта жаңартуға арналған шығыстар олардың пайда болуына қарай шығындарға жатқызылады және капиталдандыруға жататын жағдайларды қоспағанда, өзге операциялық шығыстардың құрамына енгізіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер бағдарламалық қамтамасыз етуді және лицензияларды қамтиды және бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған залалдарды шегергенде нақты құны бойынша көрсетіледі. Материалдық емес активтер 3 жылдан 39 жылға дейінгі ұтымды пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады және материалдық емес активтің ықтимал құнсыздану белгілері болған жағдайда құнсыздану мәніне талданады.

Қорлар

Қорлар сатып алу құны және сатудың таза құны сияқты екі шаманың ең азы бойынша бағаланады. Сатудың таза құны – бұл өткізу бойынша шығыстарды шегергендегі Банктің кәдімгі қызметі барысында активті өткізудің бағалау құны.

Бағалау міндеттемелері

Егер Банктің бұрынғы белгілі бір оқиғаның салдарынан заңды немесе өзіне ерікті түрде қабылданған міндеттемелері болса, оларды реттеу үшін болашақ экономикалық пайданы қамтитын ресурстардың кетуі үлкен ықтималдық дәрежесімен талап етілетін және жеткілікті сенімділік дәрежесімен бағалауға болатын бағалау міндеттемелері танылады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қызметкерлерді зейнетақымен қамсыздандыру және өзге де жеңілдіктер бойынша міндеттемелер

Банктің қызметкерлерге төленетін ағымдағы жалпы төлемдердің пайызы ретінде жұмыс берушінің ағымдағы жарналарын есептеуді көздейтін Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, зейнетақымен қамсыздандырудың қосымша схемалары жоқ. Бұл шығыстар тиісті жалақы жататын есепті кезеңде көрсетіледі. Бұдан басқа, Банктің еңбек қызметі аяқталғаннан кейін қызметкерлер үшін жеңілдіктері жоқ.

Жарғылық капитал

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жарғылық капитал алынған қаражаттың әділ құны бойынша бағаланады. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптарға көрсетілетін қызметтерге ақы төлеуге арналған шығындар осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде капитал құрамында көрсетіледі. Алынған қаражаттың әділ құнының шығарылған акциялардың номиналды құнынан асып кету сомасы қосымша капитал ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және олар есепті күнге дейін қоса алғанда жарияланған жағдайда ғана есепті күнге капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, қаржылық есептілікте ашылады.

Сегменттік есептілік

Банктің сегменттік есептілігі мынадай операциялық сегменттерге негізделген: «Корпоративтік-инвестициялық банк бизнесі» («Инвестициялық-банк бизнесі», «Кредиттер және депозиттер» және «Транзакциялық бизнес» кіші сегменттерін қамтитын), «Орта корпоративтік бизнес» (кіші сегменттерді қамтитын: «Инвестициялық-банк бизнесі», «Кредиттер және депозиттер» және «Транзакциялық бизнес»), «Бөлшек бизнес», «Қазынашылық» және «Басқалар».

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілмейді, бұл ретте олар туралы ақпарат, оларды өтеуге байланысты ресурстардың істен шығуы ықтимал болып табылмайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілмейді, бұл ретте олар туралы ақпарат олармен байланысты экономикалық пайда алу ықтимал болған жағдайларда қаржылық есептілікте ашылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер Банктің экономикалық пайда алу ықтималдығы жоғары болса және егер түсім сенімді бағалануы мүмкін болса, табыс танылады. Түсімді қаржылық есептілікте тану үшін мынадай өлшемдер де орындалуға тиіс:

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Банк кредиттік-құнсызданған қаржы активтерінен басқа, қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша немесе ӨЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайыздық түсімді есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл дисконттау кезінде қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде немесе неғұрлым қысқа уақыт кезеңі ішінде қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтірілетін мөлшерлеме. Есептеу кезінде қаржы құралы бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралмен тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ болашақ кредиттік залалдар ескерілмейді. Қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны Банк төлемдерді немесе түсімдерді бағалауды қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгеруі пайыздық түсім немесе шығыстар ретінде көрсетіледі.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар (жалғасы)

Кредиттік-құнсыздануға айналатын қаржы активі жағдайында Банк осы қаржы активінің таза амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, пайыздық түсімді есептейді. Егер қаржы активі бойынша дефолт жойылса және ол енді кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, Банк жалпы құн негізінде пайыздық түсімді есептеуге қайтарылады.

Қаржы активтері СҚКҚ жағдайда Банк кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, пайыздық түсімді қаржы активінің амортизацияланған құнына есептейді. Кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл бастапқы тану кезінде болашақ есеп айырысу ақша ағындарын (кредиттік залалдарды қоса алғанда) СҚКҚ активтердің амортизацияланған құнына дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

ПЗӘҚ бойынша бағаланатын барлық қаржы активтері бойынша пайыздық түсім жиынтық кіріс туралы есепте «Өзге пайыздық кірістер» бабының құрамындағы шарттық пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып танылады.

Комиссиялық кірістер мен шығыстар

Банк клиенттерге көрсететін қызметтердің түрлерінен комиссиялық кірістер алады. Комиссиялық кірістер мынадай екі санатқа бөлінуі мүмкін:

Белгілі бір уақыт кезеңі ішінде қызмет көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер

Белгілі бір уақыт кезеңі ішінде қызмет көрсеткені үшін алынған комиссиялық ақылар осы кезең ішінде есептеледі. Мұндай баптарға комиссиялық кірістер мен кепілдіктер мен аккредитивтер бергені үшін сыйақы кіреді. Егер кредитті пайдалану ықтималдығы үлкен болса, кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер үшін комиссиялар және кредиттер беруге байланысты өзге де комиссиялар болашақ кезеңдерге жатады (кредиттер беруге тікелей байланысты шығындармен қатар) және кредит бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені түзету ретінде танылады.

Операциялар жасау бойынша қызмет көрсетуден комиссиялық кірістер

Үшінші тараптың атынан операция жасау жөніндегі келіссөздерді жүргізгені немесе қатысқаны үшін алынған комиссиялық, мысалы, валютаны сатып алу немесе сату, аударым операциялары немесе кассалық операциялар осындай операция аяқталғаннан кейін танылады.

Банктің агенттердің қызметтері бойынша шығыстары жиынтық кіріс туралы есепте комиссиялық шығыстар ретінде танылады.

Шетел валютасын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Банктің есептілігін ұсыну валютасы мен функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгелерде берілген. Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда Қазақстан Қор Биржасы (бұдан әрі мәтін бойынша «ҚКБ») белгілеген ресми бағам бойынша және операция күні қолданылып жүрген ҚРҰБ жарияланған бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданыстағы ресми бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар «Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер/(шығыстар) – валюталық баптарды қайта бағалау» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі. Шетел валютасындағы нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операция жасалған күні қолданыста болған ресми бағам бойынша қайта есептеледі.

Әділ құн бойынша шетел валютасында көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданыстағы ресми бағам бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасындағы операция бойынша шарттық айырбастау бағамы мен осындай операция күніндегі ресми бағам арасындағы айырма шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер/(шығыстар) құрамына енгізіледі.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар

Төменде Банктің қаржылық есебі жарияланған күні шығарылған, бірақ әлі күшіне енген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер ұсынылған. Банк осы жаңа стандарттарды, түзетулер мен түсініктемелерді, егер қолданылса, олар күшіне енгеннен кейін қолдануды жоспарлайды.

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдық есепті кезеңге қатысты күшіне енген стандарттар	Мыналардан басталатын жылдық есепті кезеңдерге қолданылады
<ul style="list-style-type: none"> ХҚЕС (IAS) 21 «Валюта айырбастау мүмкіндігінің болмауы» түзетулері 	2025 жылғы 1 қаңтар
<ul style="list-style-type: none"> ХҚЕС (IFRS) 7 және ХҚЕС (IFRS) 9 түзетулері - "Қаржы құралдарын жіктеуге және бағалауға түзетуле " 	2026 жылғы 1 қаңтар
<ul style="list-style-type: none"> «11-том - ХҚЕС қаржылық есептілік стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру»: <ul style="list-style-type: none"> - ХҚЕС(IAS) 7 түзетулері - «Бастапқы құны бойынша есепке алу»; - ХҚЕС(IFRS) 9 түзетулер - «Жалдау бойынша міндеттемелерді тануды тоқтату»; - «ХҚЕС (IFRS) 10 түзетулері - Агенттің «Анықтамасы де-факто»; - ХҚЕС (IFRS) 7 енгізу жөніндегі нұсқауға түзетулер - «Әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы кейінге қалдырылған айырма туралы ақпаратты ашу»; - ХҚЕС (IFRS) 7 түзетулері - «Тануды тоқтату кезіндегі пайда немесе залал»; - ХҚЕС (IFRS) 1 түзетулері - «ХҚЕС-ті алғаш рет қолданатын ұйымның хеджирлеуін есепке алу»; - ХҚЕС (IFRS) 7 енгізу жөніндегі нұсқауға түзетулер - «Кіріспе»; - ХҚЕС (IFRS) 7 енгізу жөніндегі нұсқауға түзетулер - «Кредиттік тәуекел 	2026 жылғы 1 қаңтар
<ul style="list-style-type: none"> ХҚЕС (IFRS) 18 «Қаржылық есептілікте ақпарат беру және ашу» 	2027 жылғы 1 қаңтар
<ul style="list-style-type: none"> ХҚЕС (IFRS) 19 «Еншілес ұйымдар жария түрде есеп беру міндеттемесінсіз: ақпаратты ашу» 	2027 жылғы 1 қаңтар

Осы түзетулер мен жаңа стандарттар, оған қатысты қазіргі уақытта Банк өзінің қаржылық есептілігіне әсерін талдау процесінде тұрған ХҚЕС (IFRS) 18 қоспағанда, Банкке елеулі әсер етпейді деп күтілуде.

2024 жылғы сәуірде ХҚЕС жөніндегі кеңес ХҚЕС (IFRS) 18 «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу» жаңа стандартын шығарды, ол ХҚЕС (IAS) 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну» ауыстырады. ХҚЕС (IFRS) 18 жаңа талаптарды белгілейді, олардың ең маңыздысы мыналар болып табылады:

- ▶ Қызмет түріне сәйкес келетін санаттар бойынша пайда немесе зиян туралы есепте кірістер мен шығыстардың баптарын жіктеу туралы: операциялық, инвестициялық, қаржылық. Ұйымдар сондай-ақ мынадай аралық қорытындыларды ұсынуға міндетті:
- ▶ операциялық пайда немесе залал;
- ▶ қаржылық қызметке және пайдаға салынатын салыққа дейінгі пайда немесе залал.
- ▶ Оларды неғұрлым салыстырмалы қорытындылармен және пайда немесе зиян туралы есепте аралық қорытындылармен салыстырып тексеруді қоса алғанда, Қаржылық есептілікте басшылық айқындаған тиімділік көрсеткіштері туралы ақпаратты ашу туралы.

Сондай-ақ ХҚЕС (IFRS) 18 ақша қаражатының қозғалысы туралы есепке қатысты жекелеген өзгерістерді және кейбір өзге де өзгерістерді көздейді.

ХҚЕС (IFRS) 18 2027 жылғы 1 қаңтардан кейін немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерде қолдану үшін міндетті. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

4. Елеулі есептік пайымдар мен бағалау

Пікірлер

Есеп саясатын қолдану процесінде Банк басшылығы есептік бағалаудан басқа қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін мынадай пайымдаулар жасады:

Ұзартуға опционы бар шарттарда жалдау мерзімін айқындау

Банк жалға алу мерзімін, егер ол орындалатындығына жеткілікті сенім болса, жалға беру мерзімін ұзартуға опцион көзделген кезеңдермен бірге немесе егер ол орындалмайтындығына жеткілікті сенім болса, жалға беру мерзімін мерзімінен бұрын тоқтатуға жатпайтын кезең ретінде айқындайды.

Кейбір жалдау шарттары бойынша Банкте активтерді жалдауды үш жылдан бес жылға дейінгі қосымша мерзімге ұзартуға опцион бар. Банк өзінің осы опционды ұзартуға орындайтынына жеткілікті сенімділігі бар-жоғын анықтау үшін пайымдауды қолданады. Бұл ретте Банк жалдауды ұзартуға опционды орындау үшін экономикалық ынталандырудың туындауына әкеп соғатын барлық орынды факторларды ескереді. Жалдау басталған күннен кейін Банк елеулі оқиға туындаған не Банк бақылайтын мән-жайлар өзгерген кезде жалдау мерзімін қайта бағалайды және оның жалдау мерзімін ұзартуға опционды орындау (немесе орындамау) қабілетіне әсер етеді (мысалы, бизнес-стратегияны өзгерту).

Бағалаудың белгісіздігі

Банктің есеп саясатын қолдану процесінде басшылық өз пайымдауларын пайдаланды және қаржылық есептілікте танылған сомаларды айқындау кезінде бағалау жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауларды пайдаланудың неғұрлым елеулі жағдайлары берілген:

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны белсенді нарықтағы бағалар негізінде айқындалмаса, ол математикалық модельдерді қамтитын бағалаудың әртүрлі модельдерін пайдалана отырып айқындалады. Мұндай модельдер үшін бастапқы деректер, егер мұндай мүмкін болса, бақыланытын нарық негізінде айқындалады; олай болмаған жағдайда әділ құнды анықтау үшін пайымдауды қолдану қажет. Қосымша ақпарат *27-ескертпеде* берілген.

Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар

Қаржы активтерінің барлық санаттары бойынша құнсызданудан болған шығындарды бағалау пайымды қолдануды талап етеді, атап айтқанда, ККЗ айқындау және кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау кезінде болашақ ақша ағындарының пайда болу шамасы мен мерзімдерін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есептік бағалаулар бірқатар факторларға байланысты болады, ондағы өзгерістер құнсыздануға бағалау резервтерінің әртүрлі сомаларына әкелуі мүмкін. Бұдан басқа, бизнес жұмысындағы ірі ауқымды іркілістер кейбір ұйымдар мен тұтынушыларда өтімділікке байланысты проблемалардың туындауына әкеп соғуы мүмкін. Еуропалық одақ, АҚШ және бірқатар басқа елдер енгізген санкцияларды енгізу нәтижесінде кредиттік портфельдер мен сауда дебиторлық берешектің (басқалардан басқа) кредиттік сапасының нашарлауы Банктің ККЗ бағалауына елеулі әсер етуі мүмкін. Банктің ККЗ есептеулері ауыспалы бастапқы деректерді таңдауға және олардың өзара тәуелділігіне қатысты бірқатар базалық жорамалдарды қамтитын күрделі үлгілердің нәтижесі болып табылады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

4. Елеулі есептік пайымдар мен бағалау (жалғасы)

Бағалардың белгісіздігі (жалғасы)

Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар (жалғасы)

Пайымдаулар мен есептік бағалаулар болып есептелетін ККЗ есептеу модельдерінің элементтеріне мыналар жатады:

- дефолт ықтималдығын (PD) айқындау үшін Банк пайдаланатын ішкі кредиттік рейтинг беру жүйесі;
- кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы болғанын бағалау үшін Банк пайдаланатын өлшемдер, соның нәтижесінде қаржы активтері бойынша құнсыздануға арналған бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде ККЗ-ға тең сомада бағалануға тиіс және сапалық бағалау;
- қаржы активтерін топқа біріктіру, олар бойынша ККЗ топтық негізде бағаланады;
- әртүрлі формулаларды және бастапқы деректерді таңдауды қоса алғанда, ККЗ есептеу модельдерін әзірлеу;
- макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық деректер арасындағы өзара байланысты айқындау, мысалы, жұмыссыздық деңгейі мен қамтамасыз ету құны, сондай-ақ дефолт ықтималдығы көрсеткіштеріне (PD), дефолт тәуекеліне ұшырайтын шамаға (EAD) және дефолт кезіндегі ысыраптар деңгейіне (LGD) әсер ету;
- болжамды макроэкономикалық сценарийлерді таңдау және ККЗ бағалау модельдері үшін экономикалық бастапқы деректерді алу мүмкіндігін ескере отырып, оларды өлшеу.

Жалдау - қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін бағалау

Банк жалдау шартында кепілге қойылған пайыздық мөлшерлемені оңай анықтай алмайды, сондықтан ол жалдау бойынша міндеттемелерді бағалау үшін қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады. Қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі – Банк ұқсас мерзімге және осыған ұқсас қамтамасыз ету кезінде ұқсас экономикалық жағдайларда пайдалану құқығы нысанындағы активтің ұқсас құнымен актив алу үшін қажетті қарыз қаражатын тарта алатын пайыз мөлшерлемесі. Осылайша, қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі Банк «төлеуге тиіс» пайызды көрсетеді және егер байқалатын мөлшерлемелер жоқ болса (мысалы, егер Банк тиісті кезеңде қаржыландыру операцияларына қатыспаған жағдайда) немесе егер байқалатын мөлшерлемелерді жалға алу шарттарын көрсету үшін түзету қажет болса (мысалы, егер жалға алу мерзімі қаржыландыру мерзімінен өзгеше болса), оны айқындау есеп айырысу бағаларын пайдалануды талап етеді).

Банк байқалатын бастапқы деректерді (нарықтық пайыздық мөлшерлемелер сияқты) пайдалана отырып, олар болған кезде қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін айқындайды және ұйым үшін ерекше белгілі бір есептік бағаларды (мысалы, жеке кредиттік рейтинг) пайдаланады.

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасында негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі жұмыс істейді. Қолданыстағы салықтар қосылған құн салығын, корпоративтік табыс салығын, әлеуметтік және басқа да салықтарды қамтиды. Көбінесе нормативтік-құқықтық актілерді қолдану бойынша атқарушылық өкімдер түсініксіз болып табылады немесе мүлдем жоқ және прецеденттердің шамалы саны белгіленді. Ведомстволар арасында да, бір ведомствоның ішінде де ережелерді заңдық тұрғыдан түсіндіруге қатысты әртүрлі пікірлер жиі кездеседі, бұл кейбір белгісіздік пен шиеленісті жағдайларды тудырады. Салық декларациялары, сондай-ақ заңдық реттеудің басқа да салалары (мысалы, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айыппұлдар, өсімпұлдар мен айыппұлдар салуға құқығы бар бірнеше ведомствоның бақылауында болады. Мұндай жағдай, мысалы, салық заңнамасы неғұрлым дамыған басқа елдерден гөрі, Қазақстанда салық тәуекелдері ықтималдығының жоғары деңгейін туғызады. Басшылық Банк оның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасы салық заңнамасының ережелерін ұстанады деп санайды. Алайда, тиісті органдардың даулы салық мәселелеріне қатысты өзге де позицияларды иелену тәуекелі қалып отыр. Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтердің өтелуін бағалау болашақ салық салынатын пайданың ықтимал мерзімдері мен мөлшеріне, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясына қатысты Банк басшылығының субъективті пайымдауларын қолдануды талап етеді.

Басшылық 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер сол шамада көрсетілген, болашақта салық салынатын пайда алыну ықтималдығы қандай болса, уақытша айырмашылықтарды, салықтар бойынша қабылданбаған шығыстарды және пайдаланылмаған салық жеңілдіктерін жабу үшін жеткілікті ал кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

активтердің мөлшерін азайту мынадай дәрежеде жүзегесалық салынатын пайданы алу ықтималдығы жоқ, оған қатысты шегерілетін уақытша айырмаларды пайдалануға болады деп санайды.

5. Сегменттер бойынша ақпарат

Сегменттер бойынша ақпаратты ашу қажет болған жағдайда сегментаралық қайта бөлуге түзетілген есепті сегменттер туралы ХҚЕС-пен келісілетін деректер негізінде ұсынылған. Операциялық сегменттер бойынша сапалық және сандық ақпарат ресурстарды сегментке жатқызу және оның қызметінің нәтижелерін бағалау туралы шешімдер қабылдау мақсатында Банк басшылығына есептерде ұсынылады.

Осы ескертпеде ақпараты ашылатын кірістер мынадай баптарды қамтиды: таза пайыздық кіріс, таза комиссиялық кіріс, пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтерімен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер, шетел валютасындағы операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер және өзге де операциялық кірістер. Егер осы кіші сегмент/кіші сегмент үшін оның мәні оң болған жағдайда, осы баптардың әрқайсысы кіші сегментсіз нақты кіші сегменттің/сегменттің кірістерін айқындау кезінде есепке алынады. Қорытынды мәндер баптық компоненттердің сомасы ретінде есептеледі.

Банкте трансферттік баға белгілеу жүйесі қабылданған, оған сәйкес әрбір есепті сегмент валюта және мерзім бөлінісінде алдын ала айқындалған трансферттік мөлшерлемелер бойынша трансферттік кіріс немесе шығыс алады. Бұл жүйе Банкке барлық операциялар бойынша пайыздық маржаны бөлудің объективті көрінісін алуға, сондай-ақ әрбір сегменттің пайдалылығын анықтауға мүмкіндік береді.

Төменде 2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің есепті сегменттері бойынша ақпарат, сондай-ақ 2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін сегменттер бойынша нәтижелер келтірілген.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

5. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

	<i>Корпоративтік-инвестициялық банк бизнесі</i>			<i>Орта корпоративтік бизнес</i>					<i>Сегментара лық операциялар ды алып тастағанға дейінгі жиыны</i>		<i>Сегментара лық операциялар ды алып тастау</i>		<i>Жиыны</i>
	<i>Инвестиция лық-банк бизнесі</i>	<i>Кредиттер мен депозиттер</i>	<i>Транзакция лық бизнес</i>	<i>КИБ жиыны</i>	<i>Инвестиция лық-банк бизнесі</i>	<i>Кредиттер мен депозиттер</i>	<i>Транзакция лық бизнес</i>	<i>ОКБ жиыны</i>	<i>Бөлшек сауда бизнесі</i>	<i>Қазына- шылық</i>	<i>Жиыны</i>	<i>Жиыны</i>	
<i>2024 жыл</i>													
Ақша қаражаты және олардың баламалары	–	–	471.153	471.153	–	–	1.382.628	1.382.628	3.551.924	158.661.537	164.067.242	–	164.067.242
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	–	–	–	–	–	–	–	–	192.795	49.791	242.586	–	242.586
Клиенттерге берілген несиелер	–	4.344.315	–	4.344.315	–	6.343.631	–	6.343.631	50.314.083	–	61.002.029	–	61.002.029
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер	258.098	118.466	248.396	624.960	97.775	384.838	1.599.606	2.082.219	3.601.228	48.094	6.356.501	–	6.356.501
Материалдық емес активтер	336.299	137.722	173.312	647.333	22.828	269.916	1.115.046	1.407.790	3.738.961	2.340	5.796.424	–	5.796.424
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1.024.203	1.024.203	–	1.024.203
Өзге де активтер	82.003	265.942	78.626	426.571	37.575	375.984	415.549	829.108	3.509.705	7.440	4.772.824	–	4.772.824
Қорларды сектораралық/сектораралық беру	1.114.064	1.292.893	37.066.876	39.473.833	168.228	5.052.010	32.899.714	38.119.952	56.728.822	108.939.202	243.261.809	(243.261.809)	–
Активтер жиыны	1.790.464	6.159.338	38.038.363	45.988.165	326.406	12.426.379	37.412.543	50.165.328	121.637.518	268.732.607	486.523.618	(243.261.809)	243.261.809
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	–	–	–	–	–	–	–	–	8.247	24.445.773	24.454.020	–	24.454.020
Клиенттердің қаражаты	–	–	36.376.064	36.376.064	–	1.485.536	31.035.425	32.520.961	36.237.316	–	105.134.341	–	105.134.341
Жалдау бойынша міндеттемелер	78.392	56.546	121.264	256.202	48.891	179.906	657.818	886.615	1.302.144	3.356	2.448.317	–	2.448.317
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	20.929	10.457	14.307	45.693	7.518	18.061	63.437	89.016	164.866	1.666	301.241	–	301.241
Өзге де міндеттемелер	306.267	152.236	230.625	689.128	109.510	266.905	1.065.208	1.441.623	2.401.264	24.238	4.556.253	–	4.556.253
Қорларды сектораралық/сектораралық беру	676.400	4.866.445	971.487	6.514.332	158.178	7.374.369	4.512.829	12.045.376	64.908.696	159.793.405	243.261.809	(243.261.809)	–
Міндеттемелер жиыны	1.081.988	5.085.684	37.713.747	43.881.419	324.097	9.324.777	37.334.717	46.983.591	105.022.533	184.268.438	380.155.981	(243.261.809)	136.894.172
Капиталдың жиыны	708.476	1.073.654	324.616	2.106.746	2.309	3.101.602	77.826	3.181.737	16.614.985	84.464.169	106.367.637	–	106.367.637
Капитал мен міндеттемелер жиыны	1.790.464	6.159.338	38.038.363	45.988.165	326.406	12.426.379	37.412.543	50.165.328	121.637.518	268.732.607	486.523.618	(243.261.809)	243.261.809

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

5. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

	<i>Корпоративтік-инвестициялық банк бизнесі</i>			<i>Орта корпоративтік бизнес</i>					<i>Сегментара лық операциялар ды алып тастағанға дейінгі жиыны</i>		<i>Сегментара лық операциялар ды алып тастау</i>		<i>Жиыны</i>
	<i>Инвестиция лық-банк бизнесі</i>	<i>Кредиттер мен депозиттер</i>	<i>Транзакция лық бизнес</i>	<i>КИБ жиыны</i>	<i>Инвестиция лық-банк бизнесі</i>	<i>Кредиттер мен депозиттер</i>	<i>Транзакция лық бизнес</i>	<i>ОКБ жиыны</i>	<i>Бөлшек сауда бизнесі</i>	<i>Қазына- шылық</i>	<i>Жиыны</i>	<i>Жиыны</i>	
2023 жыл													
Ақша қаражаты және олардың баламалары	–	–	19.872	19.872	–	–	906.854	906.854	4.987.550	115.443.514	121.357.790	–	121.357.790
Саудалық бағалы қағаздар	–	–	–	–	–	–	–	–	–	717.937	717.937	–	717.937
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	343.180	–	–	343.180	–	–	–	–	166.891	53.338	563.409	–	563.409
Туынды қаржы активтері	50.947	–	–	50.947	–	–	–	–	–	–	50.947	–	50.947
Клиенттерге берілген несиелер	–	13.769.380	–	13.769.380	–	8.766.436	–	8.766.436	62.167.016	–	84.702.832	–	84.702.832
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер	197.797	138.472	221.682	557.951	91.387	463.565	1.300.558	1.855.510	3.872.030	113.197	6.398.688	–	6.398.688
Материалдық емес активтер	193.402	132.725	198.401	524.528	64.127	440.252	1.367.433	1.871.812	3.010.090	9.594	5.416.024	–	5.416.024
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	21.065	17.757	21.962	60.784	13.098	96.966	69.606	179.670	268.790	923	510.167	–	510.167
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2.345.070	2.345.070	–	2.345.070
Өзге де активтер	69.303	231.890	77.812	379.005	36.479	414.786	353.165	804.430	2.865.369	19.357	4.068.161	–	4.068.161
Қорларды сектораралық/кіші сектораралық беру	3.238.641	3.778.933	36.992.860	44.010.434	110.431	3.633.665	31.192.989	34.937.085	69.027.958	78.155.548	226.131.025	(226.131.025)	–
Активтердің жиыны	4.114.335	18.069.157	37.532.589	59.716.081	315.522	13.815.670	35.190.605	49.321.797	146.365.694	196.858.478	452.262.050	(226.131.025)	226.131.025
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	–	–	–	–	–	–	–	–	8.247	26.859.109	26.867.356	–	26.867.356
Клиенттердің қаражаты	–	–	36.572.922	36.572.922	–	363.931	29.713.811	30.077.742	41.780.553	–	108.431.217	–	108.431.217
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	–	–	–	–	–	–	–	–	18.865.799	18.865.799	–	18.865.799
Жалдау бойынша міндеттемелер	78.012	61.773	98.811	238.596	46.813	266.621	624.211	937.645	1.383.326	5.165	2.564.732	–	2.564.732
Өзге де міндеттемелер	194.743	134.081	178.939	507.763	60.485	296.359	774.412	1.131.256	2.387.626	24.306	4.050.951	–	4.050.951
Қорларды сектораралық/сектораралық беру	875.694	14.290.224	539.729	15.705.647	205.091	10.182.005	3.997.616	14.384.712	77.337.736	118.702.930	226.131.025	(226.131.025)	–
Міндеттемелер жиыны	1.148.449	14.486.078	37.390.401	53.024.928	312.389	11.108.916	35.110.050	46.531.355	122.897.488	164.457.309	386.911.080	(226.131.025)	160.780.055
Капиталдың жиыны	2.965.886	3.583.079	142.188	6.691.153	3.133	2.706.754	80.555	2.790.442	23.468.206	32.401.169	65.350.970	–	65.350.970
Капитал мен міндеттемелер жиыны	4.114.335	18.069.157	37.532.589	59.716.081	315.522	13.815.670	35.190.605	49.321.797	146.365.694	196.858.478	452.262.050	(226.131.025)	226.131.025

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

5. Сегменттер бойынша ақпарат (жалғасы)

	Корпоративтік-инвестициялық банк бизнесі («КИБ»)						Орта корпоративтік бизнес («ОКБ»)										Сегмент аралық операцияларды іздестіру	Жиыны						
	Инвестициялық-банк бизнесі		Кредиттер мен депозиттер		Транзакциялық бизнес		КИБ жиыны		Инвестициялық-банк бизнесі		Кредиттер мен депозиттер		Транзакциялық бизнес		ОКБ жиыны				Бөлік сауда бизнесі		Қазынашылық			
	Сыртқы клиентте	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер			Сыртқы клиенттер	Басқа сегменттер	Сыртқы клиенттер	Басқа клиенттер		
	р	ер	р	ер	р	ер	р	ер	р	ер	р	ер	р	ер	р	ер			р	ер	р	ер	р	ер
2023 жыл																								
Пайыздық кірістер	-	-	1.990.319	12.439	-	2.531.179	1.990.319	2.543.618	-	-	1.692.836	126.841	-	3.030.855	1.692.836	3.157.696		5.296.118	7.371.123	11.367.900	22.365.332	26.893.959		
Пайыздық шығыстар	(8.629)	(33.536)	(7.820)	(1.069.234)	(1.414.412)	(1.168)	(1.430.861)	(1.103.938)	(6.993)	-	(38.098)	(1.224.864)	(1.663.089)	(128.385)	(1.708.180)	(1.353.249)	(4.044.260)	(9.736.039)	(6.296.999)	(10.172.106)	(22.365.332)	(13.480.300)		
Кредиттік залалдар бойынша шығыстарға дейінгі таза пайыздық кіріс	(8.629)	(33.536)	1.982.499	(1.056.795)	(1.414.412)	2.530.011	559.458	1.439.680	(6.993)	-	1.654.738	(1.098.023)	(1.663.089)	2.902.470	(15.344)	1.804.447	(4.439.921)	1.074.124	1.195.794	-	13.413.659			
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	(5.562)	-	143.421	-	11.995	-	149.854	-	-	-	120.972	-	89	-	121.061	-	(5.659.869)	-	69.546	-	-	(5.319.408)		
Таза пайыздық кіріс	(14.191)	(33.536)	2.125.920	(1.056.795)	(1.402.417)	2.530.011	709.312	1.439.680	(6.993)	-	1.775.710	(1.098.023)	(1.663.000)	2.902.470	105.717	1.804.447	6.135.552	(4.439.921)	1.143.670	1.195.794	-	8.094.251		
Таза комиссиялық кірістер	369.193	(178.679)	-	-	174.214	-	543.407	(178.679)	-	178.679	-	-	801.974	-	801.974	178.679	3.762.704	-	4.715	-	-	5.112.800		
Сату үшін қолда бар қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза кірістер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(517)	-	-	(517)		
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер/(залалдар):	22.933.757	(1.984.390)	-	-	-	-	22.933.757	(1.984.390)	-	1.765.547	-	-	-	-	-	1.765.547	2.034	218.843	(271.840)	-	-	22.663.951		
- сауда операциялары	(7.415)	-	-	-	-	-	(7.415)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.468.878	-	-	2.461.463		
- валюталық баптарды қайта бағалау	-	-	20.059	-	37.845	-	57.904	-	-	-	7.689	-	-	-	7.689	-	68.326	-	32.709	-	-	166.628		
Өзге де кірістер	23.295.535	(2.163.069)	20.059	-	212.059	-	23.527.653	(2.163.069)	-	1.944.226	7.689	-	801.974	-	809.663	1.944.226	3.833.064	218.843	2.233.945	-	-	30.404.325		
Пайыздық емес кірістер	23.295.535	(2.163.069)	20.059	-	212.059	-	23.527.653	(2.163.069)	-	1.944.226	7.689	-	801.974	-	809.663	1.944.226	3.833.064	218.843	2.233.945	-	-	30.404.325		
Таза операциялық пайда	23.281.344	(2.196.605)	2.145.979	(1.056.795)	(1.190.358)	2.530.011	24.236.965	(723.389)	(6.993)	1.944.226	1.783.399	(1.098.023)	(861.026)	2.902.470	915.380	3.748.673	9.968.616	(4.221.078)	3.377.615	1.195.794	-	38.498.576		
Пайыздық емес шығыстар	(863.582)	-	(583.439)	-	(627.097)	-	(2.074.118)	-	(233.528)	-	(1.281.362)	-	(1.894.581)	-	(3.409.471)	-	(7.133.464)	-	(50.421)	-	-	(12.667.474)		
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда	22.417.762	(2.196.605)	1.562.540	(1.056.795)	(1.817.455)	2.530.011	22.162.847	(723.389)	(240.521)	1.944.226	502.037	(1.098.023)	(2.755.607)	2.902.470	(2.494.091)	3.748.673	2.835.152	(4.221.078)	3.327.194	1.195.794	-	25.831.102		
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(4.741.347)	-	(105.826)	-	(149.100)	-	(4.996.273)	-	(356.495)	-	124.708	-	(30.730)	-	(262.517)	-	290.000	-	(436.250)	-	-	(5.405.040)		
Жыл ішіндегі пайда	17.676.415	(2.196.605)	1.456.714	(1.056.795)	(1.966.555)	2.530.011	17.166.574	(723.389)	(597.016)	1.944.226	626.745	(1.098.023)	(2.786.337)	2.902.470	(2.756.608)	3.748.673	3.125.152	(4.221.078)	2.890.944	1.195.794	-	20.426.062		
Сегменттің нәтижесі							- 16.443.185									- 992.065	- (1.095.926)		4.086.738		-	20.426.062		

Банктің барлық кірістері Қазақстанда жинақталады. Банк қызметінің географиялық салалары осы қаржылық есептіліктің 26-ескертпесінде контрагенттің нақты орналасқан жері негізінде, яғни контрагенттің заңды тәуекелі емес, экономикалық тәуекелі негізінде берілген.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

6. Ақша қаражаты және олардың баламалары

31 желтоқсандағы ақша қаражаты және олардың баламалары мынадай позицияларды қамтиды:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Кассадағы қолма-қол ақша	5.405.705	5.914.276
ҚРҰБ ағымдағы шоттардағы қаражат	38.060.334	37.633.507
Басқа банктердегі ағымдағы шоттардағы қаражат	851.727	986.647
90 күнге дейінгі мерзімге орналастырылған ҚРҰБ мерзімді депозиттер	120.047.500	77.094.646
	<u>164.365.266</u>	<u>121.629.076</u>
ККЗ бойынша бағалау резервін шегергенде	(298.024)	(271.286)
	<u>164.067.242</u>	<u>121.357.790</u>

Қазақстан заңнамасына сәйкес Банк Банктің белгілі бір міндеттемелерінің пайызы ретінде есептелетін міндетті резервтерді қолдауға міндетті. Мұндай резервтер ҚРҰБ ағымдағы шоттардағы немесе қолма-қол ақша массасындағы қаражат түрінде ҚРҰБ ағымдағы шоттардағы ақша қаражатының жиынтық сомасының орташа қалдықтары немесе резервтерді қалыптастыру кезеңіндегі қолма-қол ақша қаражаты мөлшерінде ұсталуға тиіс.

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндетті резервтер тиісінше 2.492.557 мың теңгені және 2.640.969 мың теңгені құрады.

Ақша баламаларының барлық қалдықтары ККЗ-ны бағалау мақсаттары үшін 1-кезеңге жатқызылған. 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі ККЗ бойынша бағалау резервтерінің өзгерістерін талдау төменде келтірілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
1 қаңтардағы ККЗ-мен бағалау резерві	(271.286)	(265.864)
Жыл ішіндегі резервтің таза өзгеруі (20-ескертуге)	(210)	(403)
Бағамдық айырмалар	(26.528)	(5.019)
31 желтоқсанға ККЗ резерві	<u>(298.024)</u>	<u>(271.286)</u>

7. Саудалық бағалы қағаздар

31 желтоқсандағы сауда бағалы қағаздары мынадай позицияларды қамтиды:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
ҚРҰБ ноталары	–	717.937
	–	<u>717.937</u>

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша саудалық бағалы қағаздар толығымен өтелді.

8. Қаржы ұйымдарындағы қаражат

31 желтоқсандағы қаржы ұйымдарындағы қаражат мынадай позицияларды қамтиды:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Пайдаланылуы шектелген қаражат	243.276	572.321
	<u>243.276</u>	<u>572.321</u>
ККЗ бойынша бағалау резервін шегергенде	(690)	(8.912)
	<u>242.586</u>	<u>563.409</u>

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

8. Қаржы ұйымдарындағы қаражат (жалғасы)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылуы шектелген қаражат Банктің ҚҚБ алдындағы нөл теңге сомасында міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын салымдарды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 354.300 мың теңге) және 243.276 мың теңге сомасында (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 218.021 мың теңге) төлем операцияларын жүргізу қызметтерін көрсететін ұйымдарды қамтыды.

Қаржы ұйымдарындағы қаражаттың барлық қалдықтары ККЗ-ны бағалау мақсаттары үшін 1-кезеңге жатқызылған. Жыл ішіндегі жалпы баланстық құнының және ККЗ бойынша тиісті бағалау резервтерінің өзгерістерін талдау төменде келтірілген:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	572.321	3.292.635
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	277.285.427	680.395.991
Өтелген активтер	(277.638.420)	(683.113.912)
Есептелген пайыздағы таза өзгеріс	–	–
Бағамдық айырмалар	23.948	(2.393)
31 желтоқсанға	243.276	572.321
	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
1 қаңтардағы ККЗ-мен бағалау резерві	(8.912)	(243.148)
Жыл ішіндегі резервтің таза өзгеруі (20-ескертпе)	8.221	231.876
Бағамдық айырмалар	1	2.360
31 желтоқсанға	(690)	(8.912)

9. Туынды қаржы активтері мен міндеттемелері

Банк туынды қаржы құралдарын пайдалана отырып сауда мәмілелерін жасайды. Төменде активтер мен міндеттемелер ретінде қаржылық есептілікте көрсетілген туынды қаржы құралдарының әділ құнын, сондай-ақ олардың шартты сомаларын көрсететін кесте берілген. Жиынтық негізде көрсетілген шартты сомалар туынды құралдың базалық активінің сомасын, базалық мөлшерлемені немесе индексін білдіреді; олардың негізінде туынды құралдар құнының өзгеруі бағаланады. Шартты сомалар жылдың аяғында аяқталмаған операциялардың көлемін көрсетеді және кредиттік тәуекелді көрсетпейді.

	<i>2024 жыл</i>			<i>2023 жыл</i>		
	<i>Шартты негізгі сома</i>	<i>Әділ құн</i>		<i>Шартты негізгі сома</i>	<i>Әділ құн</i>	
		<i>Актив</i>	<i>Міндеттеме</i>		<i>Актив</i>	<i>Міндеттеме</i>
Валюталық келісімшарттар						
Форвардтар - ішкі келісімшарттар	–	–	–	7.045.680	50.947	–
Туынды қаржы активтері/(міндеттемелер)	–	–	–	7.045.680	50.947	–

Форвардтар

Форвардтық келісім-шарттар белгілі бір қаржы құралын көрсетілген баға бойынша және болашақта көрсетілген күнге сатып алуға немесе сатуға арналған шарттық келісімдерді білдіреді. Форвардтар биржадан тыс нарықта жүзеге асырылатын мамандандырылған сауда шарттарын білдіреді.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге кредиттер

Клиенттерге 31 желтоқсандағы кредиттер мынадай позицияларды қамтиды:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Коммерциялық кредит беру	8.644.496	17.690.122
Шағын бизнеске кредит беру	4.717.390	7.500.257
Тұтынушылық және өзге де кредиттеу	60.882.563	69.974.571
Ипотекалық кредит беру	1.331.562	1.770.923
Клиенттерге берілген кредиттердің жалпы сомасы	75.576.011	96.935.873
ККЗ бойынша бағалау резервін шегергенде	(14.573.982)	(12.233.041)
Клиенттерге кредиттер	61.002.029	84.702.832

Күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резерві

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі коммерциялық кредиттеу бойынша жалпы баланстық құнның және тиісті резервтің өзгерістеріне талдау берілген:

<i>Коммерциялық несиелеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚҚК</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	14.790.724	–	2.802.351	97.047	17.690.122
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	22.738.912	–	–	–	22.738.912
Өтелген активтер	(29.919.644)	–	(1.223.539)	(19.165)	(31.162.348)
1-кезеңге аударымдар	–	–	–	–	–
2-кезеңге аудару	(781.335)	781.335	–	–	–
3-кезеңге аудару	–	(781.335)	781.335	–	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	(755.301)	–	(305.967)	12.965	(1.048.303)
Дисконт амортизациясы	–	–	477.341	38.650	515.991
Залалдарды өтеу	–	–	56.141	19.165	75.306
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(103.871)	–	(103.871)
Бағам айырмашылықтары	(76.502)	–	15.189	–	(61.313)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	5.996.854	–	2.498.980	148.662	8.644.496

<i>Коммерциялық кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚҚК</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(168.087)	–	(1.989.723)	(263)	(2.158.073)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	(33.590)	–	–	–	(33.590)
Өтелген активтер	43.345	–	509.068	19.165	571.578
1-кезеңге аударымдар	–	–	–	–	–
2-кезеңге аудару	13.765	(13.765)	–	–	–
3-кезеңге аудару	–	13.765	(13.765)	–	–
Бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсер ету	81.777	–	(121.132)	(8.255)	(47.610)
Дисконт амортизациясы	–	–	(477.341)	(38.650)	(515.991)
Залалдарды өтеу	–	–	(56.141)	(19.165)	(75.306)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	103.871	–	103.871
Бағамдық айырмалар	233	–	(6.048)	–	(5.815)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(62.557)	–	(2.051.211)	(47.168)	(2.160.936)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві (жалғасы)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі шағын бизнеске кредит беру бойынша жалпы баланстық құнның және тиісті резервтің өзгерістеріне талдау берілген:

<i>Шағын бизнеске кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	6.365.484	–	1.134.773	–	7.500.257
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	556.100	–	–	–	556.100
Өтелген активтер	(3.108.089)	(3.661)	(206.370)	–	(3.318.120)
1-кезеңге ауыстыру	25.644	(25.644)	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	(255.100)	275.599	(20.499)	–	–
3-кезеңге ауыстыру	(5.829)	(246.026)	251.855	–	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	(42.081)	(268)	39.591	–	(2.758)
Дисконт амортизациясы	–	–	54.583	–	54.583
Залалдарды өтеу	–	–	328	–	328
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(73.000)	–	(73.000)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	3.536.129	–	1.181.261	–	4.717.390

<i>Шағын бизнеске кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-ға бағалау резерві	(1.712)	–	(494.778)	–	(496.490)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	(3.947)	–	–	–	(3.947)
Өтелген активтер	2.353	–	37.036	–	39.389
1-кезеңге ауыстыру	–	–	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	2.266	(2.266)	–	–	–
3-кезеңге ауыстыру	–	4.275	(4.275)	–	–
Бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсер ету	(3.124)	(2.009)	(64.913)	–	(70.046)
Дисконт амортизациясы	–	–	(54.582)	–	(54.582)
Залалдарды өтеу	–	–	(328)	–	(328)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	73.000	–	73.000
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(4.164)	–	(508.840)	–	(513.004)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві (жалғасы)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі тұтынушылық және өзге де кредиттеу бойынша жалпы баланстық құн мен ККЗ-мен тиісті резервтің өзгерістерін талдау берілген:

<i>Тұтынушылық және өзге де кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	58.386.906	1.521.876	10.065.789	69.974.571
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	13.250.718	–	–	13.250.718
Өтелген активтер	(17.091.577)	(167.563)	(1.999.768)	(19.258.908)
1-кезеңге ауыстыру	1.941.200	(1.941.200)	–	–
2-кезеңге ауыстыру	(9.419.244)	9.723.525	(304.281)	–
3-кезеңге ауыстыру	(12.283)	(7.962.710)	7.974.993	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	249.458	(255.191)	1.317.089	1.311.356
Дисконт амортизациясы	–	–	692.824	692.824
Залалдарды өтеу	–	–	298.829	298.829
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(5.386.827)	(5.386.827)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	47.305.178	918.737	12.658.648	60.882.563

<i>Тұтынушылық және өзге де кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(2.328.624)	(557.396)	(6.614.194)	(9.500.214)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	(818.777)	–	–	(818.777)
Өтелген активтер	1.182.304	109.704	1.527.164	2.819.172
1-кезеңге ауыстыру	(780.935)	780.935	–	–
2-кезеңге ауыстыру	3.911.382	(4.043.019)	131.637	–
3-кезеңге ауыстыру	5.692	4.962.504	(4.968.196)	–
Бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсер ету	(4.112.105)	(1.680.965)	(2.929.429)	(8.722.499)
Дисконт амортизациясы	–	–	(692.824)	(692.824)
Залалдарды өтеу	–	–	(298.829)	(298.829)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	5.386.827	5.386.827
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(2.941.063)	(428.237)	(8.457.844)	(11.827.144)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған ипотекалық кредиттеу бойынша ККЗ-мен жалпы баланстық құнының және тиісті резервтің өзгеруіне талдау берілген:

<i>Ипотекалық кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	1.412.961	1.908	356.054	1.770.923
Өтелген активтер	(312.960)	(439)	(93.989)	(407.388)
1-кезеңге ауыстыру	15.864	(15.864)	–	–
2-кезеңге ауыстыру	(23.979)	23.979	–	–
3-кезеңге ауыстыру	–	(9.853)	9.853	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	(3.784)	269	(22.109)	(25.624)
Дисконт амортизациясы	–	–	6.642	6.642
Залалдарды өтеу	–	–	250	250
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(13.241)	(13.241)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	1.088.102	–	243.460	1.331.562

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві (жалғасы)

<i>Ипотекалық кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(55)	–	(78.209)	(78.264)
Өтелген активтер	101	–	8.980	9.081
1-кезеңге ауыстыру	–	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	451	(451)	–	–
3-кезеңге ауыстыру	–	1.976	(1.976)	–
Бір кезеңнен екінші кезеңге ауыстыру және бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсер ету	(497)	(1.525)	(8.042)	(10.064)
Дисконт амортизациясы	–	–	(6.642)	(6.642)
Залалдарды өтеу	–	–	(250)	(250)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	13.241	13.241
2024 жылғы 31 желтоқсанға	–	–	(72.898)	(72.898)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған коммерциялық кредиттеу бойынша ККЗ бойынша жалпы баланстық құн мен тиісті резервтің өзгерістерін талдау берілген:

<i>Коммерциялық несиелеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СККК</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	19.456.068	–	9.939.895	225.769	29.621.732
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	1.882.427	–	–	–	1.882.427
Өтелген активтер	(11.608.112)	–	(928.368)	(217.123)	(12.753.603)
1-кезеңге ауыстыру	5.053.740	(5.053.740)	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	–	4.952.973	(4.952.973)	–	–
3-кезеңге ауыстыру	(179.764)	–	179.764	–	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	329.963	106.072	(130.983)	26.437	331.489
Қарыз алушылардың жіктелуін өзгерту	20.008	–	–	–	20.008
Дисконт амортизациясы	–	–	102.905	39.250	142.155
Залалдарды өтеу	–	–	9.249	32.741	41.990
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(1.411.698)	(10.027)	(1.421.725)
Бағам айырмашылықтары	(163.606)	(5.305)	(5.440)	–	(174.351)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	14.790.724	–	2.802.351	97.047	17.690.122

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві (жалғасы)

<i>Коммерциялық несиелеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СКҚК</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(68.109)	–	(3.595.063)	(146.182)	(3.809.354)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	(19.680)	–	–	–	(19.680)
Өтелген активтер	30.990	44	437.115	190.686	658.835
1-кезеңге ауыстыру	(67.782)	67.782	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	–	(37.211)	37.211	–	–
3-кезеңге ауыстыру	3.696	–	(3.696)	–	–
Бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсері	(47.970)	(30.641)	(167.315)	17.197	(228.729)
Қарыз алушылардың жіктелуін өзгерту	(24)	–	–	–	(24)
Дисконт амортизациясы	–	–	(102.905)	(39.250)	(142.155)
Залалдарды өтеу	–	–	(9.249)	(32.741)	(41.990)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	1.411.698	10.027	1.421.725
Бағам айырмашылықтары	792	26	2.481	–	3.299
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(168.087)	–	(1.989.723)	(263)	(2.158.073)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған шағын бизнесті кредиттеу бойынша жалпы баланстық құн мен ККЗ-ға сәйкес резервтің өзгерістерін талдау берілген:

<i>Шағын бизнеске кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СКҚК</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	11.073.954	1.922	2.243.714	–	13.319.590
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	182.920	–	–	–	182.920
Өтелген активтер	(4.422.972)	(30.093)	(233.930)	–	(4.686.995)
1-кезеңге ауыстыру	244.671	(244.671)	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	(420.904)	498.842	(77.938)	–	–
3-кезеңге ауыстыру	(156.931)	(223.260)	380.191	–	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	(115.246)	(2.740)	25.625	–	(92.361)
Қарыз алушылардың жіктелуін өзгерту	(20.008)	–	–	–	(20.008)
Дисконт амортизациясы	–	–	47.796	–	47.796
Залалдарды өтеу	–	–	179.470	–	179.470
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(1.430.155)	–	(1.430.155)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	6.365.484	–	1.134.773	–	7.500.257

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві (жалғасы)

<i>Шағын бизнеске кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СКҚК</i>	<i>Жиыны</i>
КҰБ-ға арналған бағалау резерві 2023 жылғы 1 қаңтарға	(1.099)	–	(1.597.025)	–	(1.598.124)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	(3.541)	–	–	–	(3.541)
Өтелген активтер	5.688	382	12.394	–	18.464
1-кезеңге аударымдар	–	–	–	–	–
2-кезеңге аудару	1.636	(1.636)	–	–	–
3-кезеңге аудару	–	1.649	(1.649)	–	–
Бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ЖБЖ-ға әсері	(4.420)	(395)	(111.387)	–	(116.202)
Қарыз алушылардың жіктелуін өзгерту	24	–	–	–	24
Дисконт амортизациясы	–	–	(47.796)	–	(47.796)
Залалдарды өтеу	–	–	(179.470)	–	(179.470)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	1.430.155	–	1.430.155
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(1.712)	–	(494.778)	–	(496.490)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі жалпы баланстық құнның және тұтынушылық және өзге де кредиттеу бойынша тиісті резервтің өзгерістеріне талдау берілген:

<i>Тұтынушылық және өзге де кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	52.417.027	1.245.381	8.424.963	62.087.371
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	35.810.439	–	–	35.810.439
Өтелген активтер	(22.529.523)	(174.270)	(2.490.855)	(25.194.648)
1-кезеңге ауыстыру	1.674.590	(1.673.807)	(783)	–
2-кезеңге ауыстыру	(9.393.280)	9.450.251	(56.971)	–
3-кезеңге ауыстыру	(98.324)	(7.512.457)	7.610.781	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	505.977	186.778	719.911	1.412.666
Дисконт амортизациясы	–	–	537.978	537.978
Залалдарды өтеу	–	–	487.364	487.364
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(5.166.599)	(5.166.599)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	58.386.906	1.521.876	10.065.789	69.974.571

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві (жалғасы)

<i>Тұтынушылық және өзге де кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(2.335.627)	(397.681)	(5.144.081)	(7.877.389)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	(1.801.038)	–	–	(1.801.038)
Өтелген активтер	2.523.535	247.909	2.059.917	4.831.361
1-кезеңге ауыстыру	(692.125)	691.924	201	–
2-кезеңге ауыстыру	3.732.278	(3.751.288)	19.010	–
3-кезеңге ауыстыру	44.544	4.697.927	(4.742.471)	–
Бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсері	(3.800.191)	(2.046.187)	(2.948.027)	(8.794.405)
Дисконт амортизациясы	–	–	(537.978)	(537.978)
Залалдарды өтеу	–	–	(487.364)	(487.364)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	5.166.599	5.166.599
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(2.328.624)	(557.396)	(6.614.194)	(9.500.214)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған ипотекалық кредит беру бойынша бір жыл ішіндегі жалпы баланстық құнының және ККЗ-мен тиісті резервтің өзгеруіне талдау берілген:

<i>Ипотекалық кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құны	1.786.629	–	240.521	2.027.150
Өтелген активтер	(271.489)	(884)	(7.686)	(280.059)
1-кезеңге ауыстыру	31.504	(31.504)	–	–
2-кезеңге ауыстыру	(127.890)	127.890	–	–
3-кезеңге ауыстыру	(5.555)	(95.767)	101.322	–
Есептелген пайыздардағы өзгеріс	(238)	2.173	17.643	19.578
Дисконт амортизациясы	–	–	5.696	5.696
Залалдарды өтеу	–	–	97	97
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(1.539)	(1.539)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	1.412.961	1.908	356.054	1.770.923

<i>Ипотекалық кредит беру</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(25)	–	(74.673)	(74.698)
Өтелген активтер	150	21	1.418	1.589
1-кезеңге ауыстыру	–	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	21	(21)	–	–
3-кезеңге ауыстыру	–	–	–	–
Бір кезеңнен екінші кезеңге ауыстыру және бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде ККЗ-ға әсер ету	(201)	–	(700)	(901)
Дисконт амортизациясы	–	–	(5.696)	(5.696)
Залалдарды өтеу	–	–	(97)	(97)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	1.539	1.539
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(55)	–	(78.209)	(78.264)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Түрлендірілген және қайта құрылымдалған қарыздар

Егер шарттың талаптары шын мәнінде жаңа кредит болатындай етіп қайта қаралса, банк қаржылық активті, мысалы клиентке берілген кредитті тануды тоқтатады, ал айырмашылық құнсыздандудан болған залал танылғанға дейін тануды тоқтатудан пайда немесе залал ретінде танылады. Бастапқы тану кезінде кредиттер құрылған кредит СҚКҚ актив болып есептелген жағдайларды қоспағанда, ККЗ-ны бағалау мақсаттары үшін 1-кезеңге жатады.

Егер түрлендіру ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, түрлендіру танудың тоқтатылуына әкеп соқпайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде Банк құнсыздандудан болған залал танылғанға дейін түрлендіруден түскен пайданы немесе залалды таниды.

Қамтамасыз ету және кредиттік тәуекелді төмендететін өзге де құралдар

Банк ұсынуды талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелін бағалауға байланысты болады. Қамтамасыз ету түрлерінің рұқсат етілуіне және бағалау параметрлеріне қатысты қағидаттар белгіленді.

Алынған кепілдік қамтамасыз етудің негізгі түрлері:

- коммерциялық кредит беру үшін жылжымайтын мүлік, өндірістік жабдық, тауар-материалдық қорлар және саудалық дебиторлық берешек кепілі;
- бөлшек кредиттеу үшін тұрғын үй жылжымайтын мүлкінің, көлік құралдарының, ақша қаражатының және олардың баламаларының кепілі, сондай-ақ үшінші тараптардың кепілдіктері болып табылады.

Басшылық қамтамасыз етудің нарықтық құнының мониторингін жүзеге асырады және құнсыздандудан болатын залалдарға арналған бағалау резервінің жеткіліктілігін тексеру барысында негізгі келісімге сәйкес қосымша қамтамасыз етуді сұратады.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша 3-кезеңнің клиенттеріне кредиттер бойынша ККЗ-ның кредиттік сапасын арттыруды қамтамасыз ету немесе басқа тетіктері болмаған жағдайда:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Коммерциялық кредит беру	568.090	514.033
Шағын бизнеске кредит беру	614.335	628.345
Тұтынушылық және өзге де кредиттеу	481.798	542.067
Ипотекалық кредит беру	162.510	248.699
	<u>1.826.733</u>	<u>1.933.145</u>

Бір жыл ішінде Банктің меншігіне тиісті қарыз алушылардың берешегіне айырбастау үшін түрлі активтер өтті. Қазіргі уақытта Банк осы активтерді сатуды жүзеге асырады. Банктің саясатына сәйкес өндіріп алынған жылжымайтын мүлік белгіленген тәртіппен сатылады. Сатудан түсетін түсімдер қолданыстағы берешекті азайту немесе өтеу үшін пайдаланылады. Әдетте, Банк өз қызметін жүзеге асыру мақсаттары үшін мұндай жылжымайтын мүлікті иеленбейді.

Төменде өндіріп алынған және 31 желтоқсанда ұсталатын активтердің баланстық құны туралы ақпарат берілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Ғимараттар мен жер (14-ескертпе)	325.911	255.202
Өндіріп алынған мүліктің жиыны	<u>325.911</u>	<u>255.202</u>

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

10. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге кредиттерді шоғырландыру

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк он ірі тәуелсіз тарапқа берген кредиттердің шоғырлануы 8.843.051 мың теңгені немесе жиынтық кредиттік портфельдің 11,70%-ын құрады (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 17.294.523 мың теңге немесе 17,84%). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы кредиттер бойынша 2.189.106 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 2.142.456 мың теңге) мөлшерінде ККЗ үшін резерв қалыптастырылды.

31 желтоқсанда кредиттер клиенттердің мынадай түрлеріне берілді:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Жеке меншік компаниялар	13.361.886	25.190.379
Жеке тұлғалар	62.214.125	71.745.494
	75.576.011	96.935.873

Кредиттер негізінен қызметін экономиканың мынадай секторларында жүзеге асыратын Қазақстандағы клиенттерге беріледі:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Жеке тұлғалар	62.214.125	71.745.494
Энергетика	4.333.377	4.914.136
Тамақ өнеркәсібі	2.481.364	2.705.556
Тұрғын үй құрылысы	1.321.016	469.487
Бөлшек сауда	942.031	1.278.918
Көтерме сауда	786.941	790.749
Білім беру	541.858	670.335
Көлік	528.562	2.754.532
Денсаулық сақтау	527.764	1.261.399
Жылжымайтын мүлік	465.459	940.056
Демалыс және ойын-сауық	245.269	428.790
Жеңіл өнеркәсіп	204.478	220.466
Машиналар мен жабдықтар өндірісі	111.519	134.508
Құрылыс материалдарын өндіру	82.619	151.154
Тау-кен өнеркәсібі	62.715	7.298.261
Мұнай-газ өнеркәсібі	21.265	35.528
Қаржылық қызметтер	8.044	45.997
Байланыс	4.326	13.550
Ауыл шаруашылығы	3.357	127.830
Басқалары	689.922	949.127
	75.576.011	96.935.873

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

11. Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер

Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтердің қозғалысы былайша берілген:

	<i>Жалға берілген мүлкті жақсарту</i>	<i>Ғимараттар</i>	<i>Компьютерлік жабдықтау</i>	<i>Көлік құралдары</i>	<i>Орнатуға активтер</i>	<i>Өзге активтер</i>	<i>Пайдалану құқығы нысанындағы активтер</i>	<i>Жиыны</i>
Бастапқы құны								
2023 жылғы 1 қаңтарға	706.837	527.731	2.949.715	79.345	457.905	3.350.666	2.692.940	10.765.139
Түсімдер	3.631	203.596	21.185	–	252.642	–	919.958	1.401.012
Істен шығу	(18.160)	–	(59.506)	–	(200.016)	(93.165)	(148.217)	(519.064)
Аударымдар	9.688	–	210.891	–	(382.789)	162.210	–	–
2023 жылғы 31 желтоқсанға	701.996	731.327	3.122.285	79.345	127.742	3.419.711	3.464.681	11.647.087
Түсімдер	34.192	813	9.756	–	730.771	3.298	378.574	1.157.404
Істен шығу	(236.616)	–	(558.600)	–	(13.007)	(283.151)	(309.343)	(1.400.717)
Аударымдар	1.915	–	616.158	–	(739.003)	120.930	–	–
2024 жылғы 31 желтоқсанға	501.487	732.140	3.189.599	79.345	106.503	3.260.788	3.533.912	11.403.774
Жинақталған тозу								
2023 жылғы 1 қаңтарға	(382.537)	(10.555)	(1.495.827)	(51.559)	–	(1.664.621)	(1.147.520)	(4.752.619)
Жыл ішіндегі есептеу	(52.330)	(13.635)	(137.849)	(4.928)	–	(233.976)	(265.552)	(708.270)
Істен шығу	18.160	–	42.733	–	–	93.165	58.432	212.490
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(416.707)	(24.190)	(1.590.943)	(56.487)	–	(1.805.432)	(1.354.640)	(5.248.399)
Жыл ішіндегі есептеу	(54.317)	(14.738)	(303.768)	(4.772)	–	(274.915)	(282.213)	(934.723)
Істен шығу	205.331	–	558.093	–	–	273.008	99.417	1.135.849
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(265.693)	(38.928)	(1.336.618)	(61.259)	–	(1.807.339)	(1.537.436)	(5.047.273)
Қалдық құны								
2023 жылғы 1 қаңтарға	324.300	517.176	1.453.888	27.786	457.905	1.686.045	1.545.420	6.012.520
2023 жылғы 31 желтоқсанға	285.289	707.137	1.531.342	22.858	127.742	1.614.279	2.110.041	6.398.688
2024 жылғы 31 желтоқсанға	235.794	693.212	1.852.981	18.086	106.503	1.453.449	1.996.476	6.356.501

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің пайдалануындағы толық өздігінен тозған негізгі құралдардың бастапқы құны 785.499 мың теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 1.010.887 мың теңге) құрады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

12. Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтердің қозғалысы былайша берілген:

	<i>Лицензиялар және бағдарламалық қамтамасыз ету</i>	<i>Орнатуға және әзірлеуге активтер</i>	<i>Жиыны</i>
Бастапқы құны			
2023 жылғы 1 қаңтарға	6.191.498	868.055	7.059.553
Түсімдер	1.685.398	697.638	2.383.036
Істен шығу	(1.827.300)	(388.042)	(2.215.342)
Аударымдар	12.668	(12.668)	–
2023 жылғы 31 желтоқсанға	6.062.264	1.164.983	7.227.247
Түсімдер	277.062	694.308	971.370
Істен шығу	(175.894)	(291.593)	(467.487)
Аударымдар	24.583	(24.583)	–
2024 жылғы 31 желтоқсанға	6.188.015	1.543.115	7.731.130
Жинақталған амортизация			
2023 жылғы 1 қаңтарға	(2.124.790)	–	(2.124.790)
Жыл ішіндегі есептеулер	(321.932)	–	(321.932)
Істен шығу	635.499	–	635.499
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(1.811.223)	–	(1.811.223)
Жыл ішіндегі есептеулер	(239.457)	–	(239.457)
Істен шығу	115.974	–	115.974
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(1.934.706)	–	(1.934.706)
Қалдық құны			
2023 жылғы 1 қаңтарға	4.066.708	868.055	4.934.763
2023 жылғы 31 желтоқсанға	4.251.041	1.164.983	5.416.024
2024 жылғы 31 желтоқсанға	4.253.309	1.543.115	5.796.424

2024 жылы Банк клиенттер сервисінің деңгейін арттыру және болашақ экономикалық пайданы ұлғайту мақсатында қашықтықтан арналарды дамыту және Банктің ішкі бизнес-процестерін автоматтандыру жөніндегі жобалар шеңберінде материалдық емес активтерді әзірлеуді жүзеге асырды.

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағдарламалық қамтамасыз ету ұйым ішінде әзірленген тиісінше 176.120 мың теңге және 58.657 мың теңге сомасындағы активтерді қамтиды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орнатуға және әзірлеуге 1.271.372 мың теңге сомасындағы активтер (2023 жылғы 31 желтоқсанда сомасы 917.702 мың теңге) қаржы технологиялары саласындағы бағдарламалық қамтамасыз етуді әзірлеуге жұмсалған шығындармен ұсынылған. Банк басшылығы әзірлеу процесі материалдық емес актив ретінде тану критерийлерін қанағаттандырды деп пайымдайды.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

13. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	7.734.690	–
Уақытша айырмашылықтардың туындауына және азаюына – кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	1.320.867	5.405.040
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	9.055.557	5.405.040

Банктің кірісіне Қазақстан Республикасында ғана салық салынады. Салық заңнамасына сәйкес 2024 және 2023 жылдары қолданылатын корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 20%-ды құрайды.

Осы қаржылық есептілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды есепке алғанға дейінгі пайда арасындағы салыстыру төменде берілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда	50.072.224	25.831.102
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығыс	10.014.445	5.166.220
Өткен жылдардың көшірілген залалдарын түзету	327.722	232.548
Шегерімге жатқызылмайтын құнсыздануға аударымдар	157.544	550
Шегерімге жатқызылмайтын операциялық шығыстар	44.829	39.992
ТҚҚ бойынша өткен жылдардың көшірілетін шығындарын түзету	(931.200)	–
Шетелдік табыс салығын есепке жатқызу	(537.249)	–
ҚҚБ ресми тізіміндегі мемлекеттік бағалы қағаздар және бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кіріс	(2.002)	(35.292)
Басқа айырмашылықтар	(18.532)	1.022
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	9.055.557	5.405.040

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер 301.241 мың теңгені құрады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер 510.167 мың теңгені құрады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

13. Салық салу (жалғасы)

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ олардың тиісті жылдардағы қозғалысы мыналарды қамтиды:

	<i>Пайда немесе залал құрамындағы уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және азаюы</i>		<i>Пайда немесе залал құрамындағы уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және азаюы</i>		
	<i>2022 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>
Шегерілетін уақытша айырмалардың салықтық әсері					
Ауыстыруға салық шығындары	8.072.364	(5.501.700)	2.570.664	(1.623.706)	946.958
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген шығыстар	19.875	2.108	21.983	919	22.902
Сыйлықақылар бойынша есептелген шығыстар	185.209	144.001	329.210	284.780	613.990
Жалдау бойынша міндеттемелер	268.411	(41.106)	227.305	(57.013)	170.292
Өзге де есептелген шығыстар	92.192	73.280	165.472	90.366	255.838
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	8.638.051	(5.323.417)	3.314.634	(1.304.654)	2.009.980
Салық салынатын уақытша айырмашылықтардың салықтық әсері					
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(187.731)	53.110	(134.621)	56.442	(78.179)
Негізгі құралдар	(700.210)	(134.733)	(834.943)	(72.655)	(907.598)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	(887.941)	(81.623)	(969.564)	(16.213)	(985.777)
Корпоративтік табыс салығы бойынша активтер/(міндеттемелер), нетто	7.750.110	(5.405.040)	2.345.070	(1.320.867)	1.024.203

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

14. Өзге де активтер мен міндеттемелер

31 желтоқсандағы өзге активтер мынадай позицияларды қамтиды:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Өзге де қаржы активтері		
Банк қызметі бойынша өзара есеп айырысу	2.887.422	702.098
Берілген активтер бойынша дебиторлық берешек	327.161	782.742
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша дебиторлық берешек	172.903	235.699
Валюталық мәмілелер бойынша талаптар	–	1.962
	3.387.486	1.722.501
ККЗ-ға арналған бағалау резервін шегергенде	(949.319)	(280.302)
	2.438.167	1.442.199
Өзге де қаржылық емес активтер		
Төлеуге корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	932.208	279.470
Өзге де алдын ала төлемдер және болашақ кезеңдердің шығыстары	844.822	1.030.520
Алып қойылған кепіл мүлкі	325.911	255.202
Өтелетін мемлекеттік баждар	111.192	99.375
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер бойынша аванстар	80.636	391.382
Жалға алудың алдын ала төлемі	21.340	436.029
Материалдық қорлар	16.184	53.917
Басқалары	2.364	80.067
	2.334.657	2.625.962
Өзге де активтер	4.772.824	4.068.161

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген активтер бойынша дебиторлық берешек Талап ету құқықтарын басқаға беру шарты (цессия) бойынша кредиттер бойынша талап ету құқықтарын беру кезінде туындаған дебиторлық берешекті төлеу бойынша талаптармен ұсынылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар мен материалдық емес активтер бойынша аванстар нөл теңге сомасына бағдарламалық қамтамасыз етуі бар жабдықтарды сатып алуға арналған аванстарды қамтиды (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 228.313 мың теңге).

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алып қойылған кепілді мүлік клиенттердің кредиттері бойынша кепілдікті қамтамасыз ету шарттары бойынша алынған жер учаскелері бар жылжымайтын мүлікпен ұсынылған. Осы активтер ашық сауда-саттық тәсілімен сатуға шығарылды.

Төменде 2024 және 2023 жылдардағы өзге де қаржы активтері бойынша КҰБ-ға арналған бағалау резервтерінің өзгерістеріне талдау берілген.

	<i>3-кезең</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-ға арналған бағалау резерві	(270.938)
Жыл ішіндегі резервтің таза өзгеруі (20-ескертіне)	(107.922)
Есептен шығару	97.706
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	852
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(280.302)
Жыл ішіндегі резервтің таза өзгеруі (20-ескертіне)	(773.120)
Есептен шығару	111.137
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	(7.034)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(949.319)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

14. Өзге де активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

31 желтоқсандағы өзге міндеттемелер мынадай позицияларды қамтиды:

	2024 жыл	2023 жыл
Қаржылық міндеттемелер		
Банк қызметі бойынша өзара есеп айырысулар	274.171	137.897
Есептелген комиссиялық шығыстар	189.650	30.500
Шартты міндеттемелер бойынша бағалау резерві (21-ескертпе)	168.715	266.086
Есептелген әкімшілік шығыстар	156.375	683.050
Төленетін кәсіби қызметтер	30.016	30.800
Кредиттер бойынша алдын ала төлем	1.883	529.749
	820.810	1.678.082
Қаржылық емес міндеттемелер		
Есептелген сыйлықақылар	3.084.922	1.650.646
Төлеуге корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	380.565	338.095
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген шығыстар	114.509	109.917
Болашақ кезеңдердің комиссиялық кірістері	82.922	120.844
ҚДКҚ алдындағы міндеттемелер	33.132	38.233
Басқалары	39.393	115.134
	3.735.443	2.372.869
	4.556.253	4.050.951

15. Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты

Банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының 31 желтоқсандағы қаражаты мынадай позицияларды қамтиды:

	2024 жыл	2023 жыл
Ағымдағы шоттар	10.743.015	8.936.104
Мерзімді салымдар мен кредиттер	13.711.005	17.931.252
	24.454.020	26.867.356

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ағымдағы шоттарға сондай-ақ Бас компания орналастырған жалпы сомасы тиісінше 10.579.123 мың теңге және 8.919.740 мың теңгеге ақша қаражаты кіреді (29-ескертпе).

Мерзімді салымдар мен кредиттер Бас компаниядан алынған тартылған банкаралық қарыздан тұрады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз бойынша қалдық 9.796.800 мың теңгені (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 17.923.005 мың теңгені) құрады (29-ескертпе). Бұл қарыз 2025 жылы өтеу мерзімімен (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 2025 ж.) ресей рублімен тартылды.

16. Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің 31 желтоқсандағы қаражаты мынадай позицияларды қамтиды:

	2024 жыл	2023 жыл
Мерзімді салымдар	62.300.970	74.827.169
Ағымдағы шоттар	42.833.371	33.604.048
	105.134.341	108.431.217
Кепілдіктер және аккредитивтер бойынша қамтамасыз ету ретінде ұсталатын мерзімді салымдар (21-ескертпе)	87.090	207.495

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 30.570.196 мың теңге немесе клиенттердің барлық қаражатының 29,1% сомасындағы қаражат он ірі клиенттің қаражатын білдіреді (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 37.510.840 мың теңге немесе 34,6%).

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

16. Клиенттердің қаражаты (жалғасы)

Мерзімді салымдардың құрамына 33.421.533 мың теңге мөлшеріндегі жеке тұлғалардың салымдары кіреді (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 39.343.529 мың теңге). Қазақстанның Азаматтық Кодексіне сәйкес Банк салымшының бірінші талабы бойынша салым сомасын беруге міндетті. Мерзімді салым салымшыға оның талап етуі бойынша мерзімі өткенге дейін қайтарылған жағдайларда, салым бойынша пайыздар төленбейді немесе шартта айтылған талаптарға байланысты едәуір аз пайыздық мөлшерлеме бойынша төленеді.

31 желтоқсандағы клиенттер қаражатының құрамына клиенттердің мынадай санаттарының қаражаты енгізілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Жеке меншік кәсіпорындар	68.897.025	66.650.664
Жеке тұлғалар	36.237.316	41.780.553
	105.134.341	108.431.217

Төменде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салалар бойынша клиенттер қаражатының талдамасы келтірілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Жеке тұлғалар	36.237.316	41.780.553
Көтерме сауда	28.803.509	17.642.692
Көлік және байланыс	6.304.189	3.584.092
Металлургия	6.183.606	6.246.740
Бөлшек сауда	6.018.569	2.601.427
Құрылыс	4.374.047	611.945
Энергетика	2.409.162	676.638
Тау-кен өнеркәсібі	2.093.077	703.916
Тамақ өнеркәсібі	1.957.164	1.988.972
Машиналар мен жабдықтар өндірісі	1.856.999	4.627.528
ҒЗТҚЖ	1.334.418	390.084
Қаржылық қызметтер	978.368	21.096.672
Жеңіл өнеркәсіп	872.962	982.737
Химия өнеркәсібі	574.186	18.845
Ауыл шаруашылығы	408.768	932.099
Құрылыс материалдарын өндіру	203.734	26.778
Жылжымайтын мүлік	171.455	179.311
Мұнай және газ өндіру	125.366	39.809
Білім беру	87.083	126.772
Демалыс және ойын-сауық	79.592	86.335
Басқалары	4.060.771	4.087.272
	105.134.341	108.431.217

17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

31 желтоқсанда шығарылған борыштық бағалы қағаздар мынадай позицияларды қамтиды:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
ҚҚБ-ға шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	19.066.929
Минус: амортизацияланбаған дисконт	–	(201.130)
	–	18.865.799

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің борыштық бағалы қағаздары толығымен өтелді.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

18. Жалдау бойынша міндеттемелер

Төменде 2024 және 2023 жылдар ішіндегі жалдау және қозғалыс бойынша міндеттемелердің теңгерімдік құны берілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
1 қаңтарда	2.564.732	1.938.409
Пайыздарды есептеу	350.210	315.095
Төлемдер	(635.273)	(518.945)
Жалдау шарттарын бұзу	168.648	830.173
31 желтоқсанға	2.448.317	2.564.732

2024 жылы Банкті жалдау шарттары бойынша жалпы ақша ағыны 635.273 мың теңгені (2023 жылы: 518.945 мың теңге) құрады.

19. Жарғылық капитал

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарияланған және айналымға шығарылған 7.375.700 дана мөлшеріндегі жай акцияларды бір жай акция үшін орналастыру бағасы 10 мың теңге бойынша Бас компания толығымен төледі.

2024 және 2023 жылдары Банк жай акциялар бойынша дивидендтерді жарияламаған және төлемеген.

20. Кредиттік залалдар бойынша шығыстар

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілген қаржы құралдары бойынша ККЗ бойынша шығыстар берілген:

	<u>Еск.</u>	<u>1-кезең</u>	<u>2-кезең</u>	<u>3-кезең</u>	<u>СКҚК</u>	<u>Жиыны</u>
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6	(210)	–	–	–	(210)
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	8	8.221	–	–	–	8.221
Клиенттерге кредиттер	10	(3.662.160)	(1.574.795)	(1.041.268)	10.910	(6.267.313)
Өзге қаржы активтері	14	–	–	(773.120)	–	(773.120)
Қаржылық кепілдіктер	21	(10.434)	–	110.143	–	99.709
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер	21	(2.590)	–	–	–	(2.590)
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар жиыны		(3.667.173)	(1.574.795)	(1.704.245)	10.910	(6.935.303)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

20. Кредиттік залалдар бойынша шығыстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілген қаржы құралдары бойынша ККЗ бойынша шығыстар берілген:

	<i>Еск.</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СКҚК</i>	<i>Жиыны</i>
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6	(403)	–	–	–	(403)
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	8	231.876	–	–	–	231.876
Клиенттерге кредиттер	10	(3.116.678)	(1.828.867)	(716.585)	207.883	(5.454.247)
Өзге қаржы активтері	14	–	–	(107.922)	–	(107.922)
Қаржылық кепілдіктер	21	(12.992)	–	2.611	22.464	12.083
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер	21	(795)	–	–	–	(795)
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар жиыны		(2.898.992)	(1.828.867)	(821.896)	230.347	(5.319.408)

21. Шарттық және шартты міндеттемелер

Заң мәселелері

Банк іскерлік операцияларға байланысты әртүрлі сот талқылауларының әлеуетті объектісі болып табылады. Банк мұндай түрлердің қанағаттандырылмаған немесе қауіп төндіретін талаптары жеке немесе жиынтығында Банктің қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне айтарлықтай теріс әсер етеді деген ықтималдық бар деп есептемейді.

Банк жекелеген мән-жайлардың нәтижесінде туындайтын елеулі міндеттемелердің ықтималдығын бағалайды және міндеттеменің туындауына себеп болған оқиғалардың орын алуы ықтималдығы болған және міндеттеменің сомасы жеткілікті дәйектілік дәрежесімен есептелуі мүмкін болған кезде ғана өзінің қаржылық есептілігінде резервтер құрады. Жоғарыда сипатталған шартты міндеттемелердің қайсыбірі бойынша осы қаржылық есептілікте ешқандай резерв құрылмаған.

Салық салу

Қазақстан Республикасындағы салық жағдайлары өзгеруге және жүйесіз қолдануға және түсіндіруге ұшырайды. Қазақстандық заңдар мен Банк ережелерін түсіндірудегі қазақстандық уәкілетті органдар арасындағы алшақтықтар қосымша салықтарды, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкеп соғуы мүмкін.

Қазақстандық заңнама мен салық салу практикасы үздіксіз даму жағдайында және сондықтан кері күші болуы мүмкін әртүрлі түсіндірулер мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны айқындау мақсатында салық заңнамасы ХҚЕС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл ретте қазақстандық салық органдарының ХҚЕС тиісті ережелерін түсіндіруі осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық қолданған есеп саясаттарынан, пайымдаулардан және бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін, бұл қосымша салық Банкте міндеттемелер. Есепті кезеңде салықтардың дұрыс есептелуі келесі күнтізбелік бес жыл ішінде тексерілуі мүмкін. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда салық жылы неғұрлым ұзақ уақыт бойы ашық болуы мүмкін.

Банк басшылығы оның тиісті заңнаманы түсіндіруі қолайлы болып табылады және Банктің салықтық ұстанымы негізделген деп санайды.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

21. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)

Шарттық және шартты міндеттемелер

Банктің 31 желтоқсандағы шарттық және шартты міндеттемелері:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер		
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер	5.818.051	3.459.729
Кепілдіктер	1.911.122	2.168.496
Аккредитивтер	1.209.334	–
	8.938.507	5.628.225
ККЗ-ға арналған бағалау резервін шегергенде	(168.715)	(266.086)
Шарттық және шартты міндеттемелер (қамтамасыз етуді шегергенге дейін)	8.769.792	5.362.139
Қамтамасыз ету ретінде ұсталатын қаражатты шегергенде (16-ескертпе)	(87.090)	(207.495)
Шарттық және шартты міндеттемелер	8.682.702	5.154.644

Шарттарға сәйкес пайдаланылмаған кредиттік желілер, аккредитивтер мен кепілдіктер бойынша берешектің жалпы сомасы міндетті түрде болашақ ақшалай талаптарды білдірмейді, өйткені қарыз алушыға қаражат берілмей аталған міндеттемелердің қолданылу мерзімі аяқталуы немесе күші жойылуы мүмкін.

Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер туралы келісімдер Банк үшін қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда Банктің келісімнен біржақты шығу құқығын көздейді.

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі ККЗ-ға арналған бағалау резервтерінің өзгерістеріне талдау берілген:

<i>Қаржылық кепілдіктер</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СКҚК</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(12.992)	–	(250.223)	–	(263.215)
Жаңа қаржылық кепілдіктер	(23.639)	–	–	–	(23.639)
Қолданылу мерзімі өткен міндеттемелер	14.806	–	109.244	–	124.050
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(1.601)	–	899	–	(702)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(23.426)	–	(140.080)	–	(163.506)

<i>Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер</i>	<i>1-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(2.871)	(2.871)
Жаңа міндеттемелер	(9.568)	(9.568)
Қолданылу мерзімі өткен міндеттемелер	1.186	1.186
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	5.792	5.792
Бағам айырмашылықтары	252	252
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(5.209)	(5.209)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

21. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)

Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін ККЗ-ға арналған бағалау резервтерінің өзгерістеріне талдау берілген:

<i>Қаржылық кепілдіктер</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СКҚК</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	–	–	(252.834)	–	(252.834)
Жаңа қаржылық кепілдіктер	(16.461)	–	–	–	(16.461)
Қолданылу мерзімі өткен міндеттемелер	10.034	–	–	–	10.034
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(6.565)	–	2.611	22.464	18.510
Бұрын есептен шығарылған кепілдік бойынша талапты қалпына келтіру	–	–	–	(22.464)	(22.464)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(12.992)	–	(250.223)	–	(263.215)

Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер

	<i>1-кезең</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ-мен бағалау резерві	(2.072)	(2.072)
Жаңа міндеттемелер	(4.805)	(4.805)
Қолданылу мерзімі өткен міндеттемелер	1.210	1.210
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	2.800	2.800
Бағам айырмашылықтары	(4)	(4)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(2.871)	(2.871)

22. Таза комиссиялық кірістер

Таза комиссиялық кірістер:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Аударым операциялары	2.089.331	655.671
Агенттік қызметтер	1.292.034	3.482.335
Кассалық операциялар	702.728	276.088
Шетел валютасымен операциялар	408.720	369.193
Төлем карталарына қызмет көрсету	345.861	502.623
Есеп айырысу операциялары	169.593	139.691
Қашықтан банктік қызмет көрсету	152.780	88.882
Берілген кепілдіктер	37.647	38.643
Шығарылған аккредитивтер	7.573	3.189
Басқалары	20.907	70.930
Комиссиялық кірістер	5.227.174	5.627.245
Аударым операциялары	(1.422.935)	(122.360)
Агенттік қызметтер	(272.719)	(293.268)
Есеп айырысу операциялары және төлем карталарына қызмет көрсету	(141.536)	(59.813)
Кастодиандық қызметтер	(32.826)	(32.028)
Басқалары	(11.884)	(6.976)
Комиссиялық шығыстар	(1.881.900)	(514.445)
Таза комиссиялық кірістер	3.345.274	5.112.800

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

22. Таза комиссиялық кірістер (жалғасы)

Қаржылық жағдай туралы есепте Банк шарт бойынша мынадай активтерді және клиенттермен жасалған шарттарға байланысты шарт бойынша міндеттемелерді таныды:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Есептелген болашақ кіріс (өзге активтердің құрамында ұсынылған)	172.903	235.699
Кейінге қалдырылған кіріс (өзге міндеттемелер құрамында ұсынылған)	82.922	120.844

Банк, әдетте, олар тиесілі операция аяқталғанға дейін немесе ол аяқталғаннан кейін бірден (орындау міндеті белгілі бір уақытта орындалатын шарттар жағдайында, мысалы, есеп айырысу операциялары) комиссиялық алым алады. Кезең ішінде орындалатын қызметтерді (кредиттік карталарға қызмет көрсетуге байланысты қызметтер сияқты) ұсынған жағдайда Банк әдетте ай сайын, тоқсан сайын немесе жыл сайын шарттың жалпы қолданылу мерзімінің тиісті бөлігіне қатысты сома алады.

Банк ХҚЕС (IFRS) 15-тің 121-тармағында көзделген практикалық сипаттағы жеңілдетуді қолданады және қолданылуының бастапқы күтілетін мерзімі бір жылдан аспайтын шарттар бойынша орындалуға қалған міндеттер туралы ақпаратты ашпайды.

23. Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер

Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Сауда операциялары	46.005.268	22.663.951
Валюталық баптарды қайта бағалау	500.635	2.461.463
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістердің жиыны	46.505.903	25.125.414

24. Персоналға арналған шығыстар және өзге операциялық шығыстар

Персоналға арналған шығыстар және өзге де операциялық шығыстар:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
Жалақы және сыйлықақылар	(8.971.933)	(7.455.933)
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	(880.687)	(704.552)
Персоналға жұмсалатын шығыстар	(9.852.620)	(8.160.485)
Лицензиялар	(497.138)	(277.670)
Жалға алу	(448.368)	(429.617)
Иссапар шығыстары	(269.724)	(146.410)
Маркетинг және жарнама	(263.076)	(248.873)
Байланыс қызметтері	(234.755)	(272.049)
Ақпараттық қызметтер	(180.327)	(207.593)
Қорғау	(173.875)	(164.690)
ҚДКҚ жарналары	(128.237)	(129.850)
Заң және консультациялық қызметтер	(108.491)	(238.302)
Көлік	(84.686)	(61.715)
Инкассация	(75.827)	(61.963)
Негізгі құралдарды жөндеу және техникалық қызмет көрсету	(74.612)	(110.368)
Өкілдік шығыстар	(45.237)	(43.231)
Мүшелік жарналар	(39.008)	(15.732)
Кеңсе керек-жарақтары	(20.480)	(80.007)
Аударым қызметтері	(3.906)	(5.077)
Сақтандыруға арналған шығыстар	(2.775)	(3.068)
Басқалары	(131.968)	(221.876)
Басқа операциялық шығыстар	(2.782.490)	(2.718.091)

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

25. Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға базалық пайда жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі жыл ішіндегі таза пайданы кезең ішінде айналыстағы акциялардың орташа өлшенген санына бөлумен есептеледі. Банктің опциондары немесе айырбасталатын борыштық немесе үлестік құралдары жоқ.

Төменде акцияға базалық және бөлінген пайданы есептеу кезінде пайдаланылған пайда мен акциялар туралы деректер келтіріледі:

	<i>2024 жыл</i>	<i>2023 жыл</i>
Банк акционеріне келетін жыл ішіндегі таза пайда	41.016.667	20.426.062
Акцияға базалық және таратылған пайданы айқындау мақсатында жай акциялардың орташа өлшенген саны	7.375.700	7.375.700
Акцияға базалық және бөлінген пайда (теңгемен)	5.561,05	2.769,37

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында Банкте акцияға пайданы бөлетін қаржы құралдары болмады.

ҚҚБ Листингтік қағидаларында көрсетілген әдіснамаға сәйкес есептелген және 2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бір жай акцияның баланстық құны төменде берілген:

	<i>2024 жыл</i>			<i>2023 жыл</i>		
	<i>Айналыстағы акциялар саны</i>	<i>Таза активтер (мың теңгемен)</i>	<i>Бір акцияның баланстық құны (теңгемен)</i>	<i>Айналыстағы акциялар саны</i>	<i>Таза активтер (мың теңгемен)</i>	<i>Бір акцияның баланстық құны (теңгемен)</i>
Жай	7.375.700	100.571.213	13.635,5	7.375.700	59.934.946	8.126,0

26. Тәуекелдерді басқару

Кіріспе

Банк қызметіне тәуекелдер тән. Банк тұрақты анықтау, бағалау және қадағалау процесі барысында, сондай-ақ тәуекел лимиттерін және ішкі бақылаудың басқа да шараларын белгілеу арқылы тәуекелдерді басқаруды жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару процесі Банктің тұрақты рентабельділігін қолдау үшін шешуші мәнге ие және Банктің әрбір жеке қызметкері оның немесе оның міндеттеріне байланысты тәуекелдер үшін жауапты болады. Банк кредиттік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және нарықтық тәуекелге ұшырайды. Банк сондай-ақ операциялық тәуекелдерге ұшырайды. Тәуекелдерді басқару кезінде Банк бекітілген жалпы топтық стандарттар мен тәсілдерді қолданады.

Банктің тәуекел-менеджмент саласындағы саясаты Банк қызметінің сипаты мен ауқымына, қабылданатын тәуекелдер бейініне сәйкес келетін, сондай-ақ бизнесті одан әрі дамыту қажеттіліктеріне жауап беретін тәуекелдерді басқарудың тұтас жүйесін қалыптастыруға бағытталған.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау процесі, мысалы, ортаның, технологияның өзгеруі немесе саладағы өзгерістер сияқты қызметті жүргізу тәуекелдерін қозғамайды. Мұндай тәуекелдерді Банк стратегиялық жоспарлау процесі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді айқындау, олардың жол берілетін деңгейін белгілеу және оларды бақылау үшін жалпы жауапкершілікті Директорлар кеңесі көтереді, алайда тәуекелдерді басқару мен бақылау үшін жауап беретін жекелеген тәуелсіз органдар да болады.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы тәсіліне, тәуекелдерді басқарудың стратегиясы мен қағидаларын бекітуге жауап береді.

Басқарма

Басқарманың міндеті Банктегі тәуекелдерді басқару процесін бақылау болып табылады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Тәуекелдерді басқару комитеті

Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет тәуекелдерді басқару стратегиясын әзірлеу және тәуекелдің қағидаттарын, тұжырымдамасын, саясатын және лимиттерін енгізу үшін жалпы жауапты болады. Ол тәуекелдерді басқарудың елеулі мәселелері үшін жауап береді және тәуекелдерге қатысты қабылданған тиісті шешімдердің орындалуын бақылайды.

Тәуекелдерді бақылау

Тәуекелдер бөлімшесі Банктің тәуекелдерді басқару қағидаттарының, саясатының және тәуекел лимиттерінің сақталуын бақылауға жауап береді, белгіленген лимиттермен салыстырғанда тәуекелге ұшыраған позициялардың мөлшерін бақылауды, сондай-ақ жаңа өнімдер мен құрылымдалған мәмілелер тәуекелін бағалауды қоса алғанда, тәуекелдерді тәуелсіз бақылауға жауап береді. Осы бөлімше тәуекелді бағалау жүйесінде және тәуекелдер туралы есептілікте толық ақпарат жинауды қамтамасыз етеді. Ол кредиттік портфельдің сапасын, кредиттік тәуекелдің өтімді қамтамасыз етумен қамтылуын қадағалайды және бақылайды. Бөлімше Банктің Кредиттік саясатын іске асыруға және ішкі құжаттар мен мемлекеттік реттеуші органдардың талаптарын орындауға жауап береді. Ол түрлі тәуекелдерді қабылдау бойынша шешімдер қабылдауға қатысады. Бөлімше Банкке тән тәуекелдерді сандық бағалау әдістерін әзірлейді және Банктің әртүрлі бөлімшелеріне тәуекелдерді азайту және тиімді бақылау бойынша ұсынымдар береді. Ол тәуекелдерді бағалауға, тәуекел деңгейін бақылауға және тәуекелді төмендету бойынша рәсімдерді ұйымдастыруға мүмкіндік беретін әдістемелер мен талдамалық құралдарды әзірлейді және енгізеді.

Банктің Қазынашылығы

Банктің Қазынашылығы Активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі комитеттің шешімдерін орындау жолымен Банктің активтері мен пассивтерін басқаруға жауап береді. Қазынашылық өтімділік тәуекелі мен Банкті қаржыландыру тәуекелі үшін де негізгі жауапты болады.

Ішкі аудит

Банкте өтетін тәуекелдерді басқару процестерін жыл сайын Ішкі аудит қызметі аудиттейді, ол Банктің рәсімдерінің жеткіліктілігін де, осы рәсімдердің орындалуын да тексереді. Ішкі аудит қызметі жүргізілген тексерулердің нәтижелерін басшылықпен талқылайды және өзінің қорытындылары мен ұсыныстарын Аудит жөніндегі комитетке ұсынады.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Банктің тәуекелдері әдеттегі қызмет барысында туындауы ықтимал күтілетін залалды да, статистикалық модельдер негізінде ең көп нақты шығындарды бағалауды білдіретін күтілмеген залалдарды да көрсететін әдіс көмегімен бағаланады. Банк сондай-ақ ықтимал емес деп саналатын оқиғалар болған жағдайда орын алатын «ең нашар сценарийлерді» модельдейді.

Тәуекелдердің мониторингі мен бақылауы, негізінен, Банк белгілеген лимиттерге негізделеді. Мұндай лимиттер Банк жұмыс істейтін қызметті жүргізу стратегиясын және нарықтық жағдайларды, сондай-ақ Банк қабылдауға дайын тәуекел деңгейін көрсетеді, әрі жекелеген салаларға ерекше назар аударылады. Бұдан басқа, Банк тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жиынтық позицияға қатысты өзінің жалпы тәуекелдерді көтеру қабілетін бақылайды және бағалайды.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат талдау, бақылау және тәуекелдерді ерте анықтау мақсатында зерделенеді және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, Тәуекелдер жөніндегі комитетке және әрбір бөлімшенің басшыларына түсіндірмелермен ұсынылады. Есепте кредиттік тәуекелдің жиынтық мөлшері туралы ақпарат, болжамды кредиттік көрсеткіштер, белгіленген тәуекел лимиттерінен алып тастаулар, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер қамтылады. Ай сайын салалар, бизнес сегменттері, өнімдер, валюта, қамтамасыз ету түрлері, қаржыландыру мерзімдері және өнімдер бөлінісінде тәуекелдер туралы ақпарат ұсынылады. Директорлар кеңесі тоқсан сайын тәуекелдер туралы толық есеп алады, онда Банктің тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдер қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат қамтылады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Тәуекелді төмендету

Тәуекелдерді басқару шеңберінде Банк пайыздық мөлшерлемелердегі, айырбастау бағамдарындағы өзгерістердің, сондай-ақ болжанатын мәмілелер бойынша позициялардың салдарынан туындайтын позицияларды басқару үшін қаржы құралдарын пайдаланады. Банк өзінің кредиттік тәуекелін төмендету үшін қамтамасыз етуді белсенді пайдаланады (қосымша ақпарат бұдан әрі ашылған).

Кредиттік тәуекелдің төмендеуі бастапқы қаржыландыру кезінде белгіленген ковенанттардың орындалуын бақылай отырып, қаржылық жай-күйдің тұрақты кеңейтілген мониторингі және клиенттерді кепілдік қамтамасыз ету есебінен қамтамасыз етіледі.

Тәуекелдің шамадан тыс шоғырлануы

Тәуекелдің шоғырлануы бірқатар контрагенттер қызметтің ұқсас түрлерін жүзеге асырған немесе олардың қызметі бір географиялық өңірде жүргізілген немесе контрагенттер ұқсас экономикалық сипаттамаларға ие болған жағдайда туындайды және экономикалық, саяси және басқа да жағдайлардағы өзгерістер нәтижесінде осы контрагенттердің шарттық міндеттемелерді орындау қабілетіне ұқсас әсер етеді. Тәуекелдің шоғырлануы Банк қызметі нәтижелерінің белгілі бір салаға немесе географиялық өңірге әсер ететін жағдайлардағы өзгерістерге салыстырмалы сезімталдығын көрсетеді.

Тәуекелдің шамадан тыс шоғырлануын болдырмау үшін Банктің саясаты мен рәсімдері әртараптандырылған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағидаттарды қамтиды. Кредиттік тәуекелдің белгіленген шоғырлануларын бақылау және басқару жүзеге асырылады.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – оның клиенттері немесе контрагенттері өздерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан Банктің залалға ұшырау қаупі. Банк жекелеген контрагенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануы бойынша Банк қабылдауға дайын тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу жолымен, сондай-ақ тәуекелдің белгіленген лимиттерін сақтау мониторингінің көмегімен кредиттік тәуекелді басқарады.

Банк контрагенттердің кредиттік қабілеттілігіндегі ықтимал өзгерістерді ерте анықтауды қамтамасыз ету үшін, қамтамасыз ету мөлшерін мерзімді қайта қарауды қоса алғанда, кредиттік сапаны тексеру рәсімін әзірледі. Контрагенттер бойынша лимиттер әрбір контрагентке кредиттік рейтинг беретін кредиттік тәуекелді жіктеу жүйесін пайдалана отырып айқындалған. Рейтингіздер үнемі қайта қаралады. Кредиттік сапаны тексеру рәсімі Банкке өзі ұшырайтын тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындардың мөлшерін бағалауға және қажетті шаралар қабылдауға мүмкіндік береді.

Туынды қаржы құралдары

Туынды қаржы құралдарымен байланысты кредиттік тәуекел кез келген уақытта қаржылық жағдай туралы есепте танылған оң әділ құны бар туынды құралдармен шектелген.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелерге байланысты тәуекелдер

Банк өз клиенттеріне Банктің клиенттердің атынан төлемдер жүргізу қажеттігі туындауы мүмкін кепілдіктер алу мүмкіндігін береді. Клиенттер мұндай төлемдерді Банкке аккредитив беру шарттарына сәйкес өтейді. Көрсетілген шарттар бойынша Банк кредиттер бойынша тәуекелдерге ұқсас және тәуекелдерді бақылау рәсімдері мен саясатының көмегімен төмендейтін тәуекелдерді көтереді.

Өзара есеп айырысу туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдерді пайдалану салдарынан тәуекелдің төмендеуінің әсерін ескерусіз қаржылық жағдай туралы есеп баптарының баланстық құны осы баптар бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғары мөлшерін анағұрлым дәл көрсетеді.

Әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдары бойынша олардың баланстық құны кредиттік тәуекелдің ағымдағы мөлшерін, бірақ болашақта құндағы өзгерістер нәтижесінде туындауы мүмкін тәуекелдің ең жоғары мөлшерін білдіреді.

Қаржы құралдарының әрбір сыныбы бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғары мөлшері туралы неғұрлым толық ақпарат жекелеген ескертулерде берілген. Қамтамасыз етудің және тәуекелді төмендетудің өзге де әдістерінің әсері 10 «Клиенттерге кредиттер» *ескертпесінде* және 21 «Шарттық және шартты міндеттемелер» *ескертпесінде* берілген.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау

Банк тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамалас мәнін пайдалана отырып дисконтталатын ақша қаражатының күтілетін жетіспеушіліктерін бағалау үшін ықтималдықты ескере отырып мөлшерленген бірнеше сценарий негізінде ККЗ есептейді. Ақша қаражатын алмау – бұл шартқа сәйкес Банкке тиесілі ақша ағындары мен ұйым алуды күтетін ақша ағындары арасындағы айырма. ККЗ есептеу механикасы төменде сипатталған, ал негізгі элементтер мыналар болып табылады:

Дефолт ықтималдығы (PD)	Дефолт ықтималдығы берілген уақыт аралығында дефолт болу ықтималдығын есептеу бағасын білдіреді. Дефолт, егер активті тану тоқтатылмаса және ол бұрынғысынша портфельдің бір бөлігі болып табылса, қаралып отырған кезең ішіндегі уақыттың белгілі бір сәтінде ғана орын алуы мүмкін.
Дефолт тәуекеліне ұшырайтын шама (EAD)	Дефолт тәуекеліне ұшыраған шама борыштың негізгі сомасын және шартта көзделген проценттерді қоса алғанда, есепті күннен кейінгі осы шаманың күтілетін өзгерістерін ескере отырып, берілген қарыздардың күтілетін өтелуін және төлемдердің кешіктірілуі нәтижесінде есептелген пайыздарды қоса алғанда, болашақта қандай да бір күнге дефолтқа ұшырайтын шаманы есептік бағалауды білдіреді.
Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD)	Дефолт кезіндегі шығын деңгейі белгілі бір уақыт сәтінде дефолт туындаған жағдайда туындайтын шығындарды есептік бағалауды білдіреді. Бұл көрсеткіш шартта көзделген ақша ағындары мен кредитор алуды күтетін ақша ағындарының арасындағы айырмашылыққа, оның ішінде қамтамасыз етуді іске асыру нәтижесінде есептеледі. Әдетте EAD қатысты пайызбен көрсетіледі.

Егер бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы орын алса, ККЗ-мен бағалау резерві пайда болуы активтің қолданылу мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдар негізінде есептеледі (бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар немесе бүкіл мерзім үшін ККЗ), олай болмаған жағдайда бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалдарға тең сомада есептеледі (12 айлық ККЗ). 12 айлық ККЗ – бұл есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолттар салдарынан туындайтын ККЗ болып табылатын бүкіл мерзім ішіндегі ККЗ бөлігі. Барлық мерзім үшін ККЗ және 12 айлық ККЗ қаржы құралдарының базалық портфелінің сипатына қарай не жеке негізде, не топтық негізде есептеледі.

Банк бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы болған-болмағандығына қатысты әрбір есепті кезеңнің соңында бағалауды жүзеге асыру үшін қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде дефолт басталу тәуекелінің өзгерістерін есепке алу жолымен саясат әзірледі. Банк жоғарыда сипатталған процестің негізінде өздеріне берілген кредиттерді мынадай топтарға біріктіреді:

1-кезең:	Кредит бастапқы танылған кезде Банк 12 айлық ККЗ-ға тең сомада бағалау резервін таниды. 1-кезеңге кредиттік тәуекел 2-кезеңнен көшірілетіндей дәрежеге дейін азайған кредиттер және басқа кредиттік желілер де жатады.
2-кезең:	Егер кредит бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап едәуір ұлғайса, Банк бағалау резервін бүкіл мерзім үшін ККЗ-ға тең сомада таниды. 2-кезеңге кредиттік тәуекел 3-кезеңнен көшірілетіндей дәрежеге дейін азайған кредиттер және басқа кредиттік желілер де жатады.
3-кезең:	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер. Банк бағалау резервін бүкіл мерзім үшін ККЗ-ға тең сомада таниды.
СҚҚҚ:	Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (СҚҚҚ) активтер – бұл бастапқы тану сәтінде кредиттік құнсыздануы болған қаржылық активтер. Бастапқы тану кезінде СҚҚҚ активтер әділ құны бойынша бағаланады және кейіннен кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім танылады. ККЗ-мен бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар сомасының кейіннен өзгеруі болған көлемде ғана танылады немесе танылуын тоқтатады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Дефолтты және сауығу анықтамасы

Банк қаржы құралы бойынша дефолт болды деп есептейді және тиісінше оны қарыз алушы шартта көзделген төлемдерді 90 күнге кешіктірген кез келген жағдайда ККЗ есептеу мақсаттары үшін 3-кезеңге (кредиттік-құнсызданған активтер) жатқызады. Банк қаражатқа қатысты банктерде дефолт болды деп есептейді және егер операциялық күн жабылған сәтте жекелеген келісімдерде көрсетілген қажетті күндік төлемдер жүргізілмесе, оны жою жөнінде дереу шаралар қабылдайды.

Клиент бойынша дефолттың болуын сапалы бағалау шеңберінде Банк сондай-ақ төлемнің ықтимал еместігін көрсете алатын бірқатар оқиғаларды қарайды. Мұндай оқиғалар туындаған жағдайда Банк мұндай оқиғаның дефолтқа әкелетінін және активтерді ККЗ есептеу мақсаттары үшін 3-кезеңге жатқызу керек пе немесе 2-кезең сәйкес келетінін мұқият талдайды. Мұндай оқиғаларға мыналар жатады:

- қарыз алушыға «Проблемалық берешек» мәртебесін беру;
- жеке негізде бағаланатын қарыз алушылар бойынша 60 күнтізбелік күннен астам және ұжымдық негізде бағаланатын қарыз алушылар бойынша 90-нан астам мерзімге негізгі борыш және/немесе сыйақы бойынша мерзімі өткен берешектің болуы;
- қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауына байланысты қарызды қайта құрылымдау;
- қарыз алушының қайтыс болуы;
- Банкте форс-мажорлық, сондай-ақ қарыз алушыға елеулі материалдық залал келтірген өзге де мән-жайлар туралы расталатын ақпараттың болуы, соның нәтижесінде қарыз алушы өз қызметін жалғастыра алмауы;
- борышкер (немесе борышкер тобының құрамындағы заңды тұлға) банкроттық туралы өтініш берген немесе өзін банкрот деп жариялаған.
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп тану туралы талап қою;
- қарыз алушының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес оны банкрот деп тану туралы арызбен сотқа жүгінуі.

Банктің саясатына сәйкес қаржы құралдары «емделді» деп есептеледі және, демек, мынадай шарттар орындалған кезде 3-кезеңнен 2-кезеңге ауыстырылады:

- қарыз алушының провизияларды (резервтерді) қалыптастыру күніндегі қаржы активінің жалпы баланстық құнының қаржы активін 3-кезеңге жатқызу сәтіндегі берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендеуіне әкеп соғатын берешекті өтеуі;
- оның негізінде қарыз алушы 3-кезеңге жатқызылған бұрын анықталған оқиғаға қосымша қарыз алушыға тән жаңа дефолт оқиғалары жоқ;
- қарыз алушының жаңа шарттың/қайта құрылымдауды жүргізу нәтижелері бойынша жасалған шарттың жаңа параметрлерінің талаптарына сәйкес негізгі борыш сомасының кемінде 30%-ын өтеуі;
- Банкте белгіленген тәртіпке сәйкес қарыз алушының кредит қабілеттілігін (оның ішінде қарыз алушының қаржылық жай-күйін сипаттайтын сапалық және сандық факторларды) оң бағалау шартымен дефолтты қайта құрылымдау жүргізілгеннен кейін 2 жыл мерзімнің өтуі.

Ішкі рейтингті беру және дефолт ықтималдығын бағалау процесі

Корпоративтік клиенттер бойынша ішкі рейтинг деңгейлерін беру модельдерін Банктің кредиттік тәуекелдер департаменті әзірлейді және қолданады. Модельдерде сандық та, сапалық та ақпарат пайдаланылады және қарыз алушыға тән ақпараттан басқа, сондай-ақ қарыз алушының мінез-құлқына әсер етуі мүмкін сыртқы көздерден алынған қосымша ақпарат ескеріледі. Бұл іс жүзінде жүзеге асырылатын жерде ұлттық және халықаралық рейтингтік агенттіктердің ақпараты да пайдаланылады. Рейтингінің әрбір деңгейі үшін болжамды ақпаратты және активтердің ХКЕС (IFRS) 9 сәйкес Кезеңдерге жіктелуін ескеретін дефолттың басталу ықтималдығының көрсеткіштері беріледі. Қажет болған жағдайда бұл деректер әрбір экономикалық сценарий үшін айқындалады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қазынашылық және банкаралық қатынастар

Банктің қазынашылық және банкаралық қатынастары қаржылық қызметтер көрсету жөніндегі ұйымдар, банктер, брокер-дилерлер, биржалар және клирингтік ұйымдар сияқты контрагенттермен қатынастарды қамтиды. Мұндай қатынастарды бағалау үшін Банктің кредиттік тәуекел департаменті қаржылық есептілік сияқты жалпыға қолжетімді ақпаратты және басқа сыртқы көздерден алынған деректерді, мысалы, сыртқы рейтингтерді талдайды және төмендегі кестеде көрсетілгендей ішкі рейтингтің деңгейін береді.

<i>Сыртқы халықаралық рейтинг агенттігінің рейтингі (Standard and poor)</i>	<i>Ішкі рейтинг деңгейі</i>	<i>Ішкі рейтинг деңгейінің сипаты</i>	<i>Дефолт ықтималдығы, 12 айлық PD</i>
AAA			0,00
AA +			0,00
AA			0,01
AA-			0,02
A +			0,04
A			0,04
A-			0,06
BBB +			0,11
BBB			0,2
BBB-			0,22
BB+	A1	Жоғары	0,45
BB	A2		0,65
BB	A3		0,65
BB-	B1		1,12
BB-	B2		1,12
B+	B3	Стандартты	1,99
B+	C1		1,99
B	C2	Стандарттан төмен	5,35
B	C3		5,35
B-	D		8,2
CCC/C		Дефолттық	24,45

Коммерциялық кредит беру және шағын бизнес кәсіпорындарына кредит беру

Коммерциялық кредит беру жағдайында кредиттердің сапасын бағалауды Банктің Кредиттік тәуекелдер департаменті жүргізеді. Кредиттік тәуекелді бағалау кредиттік скоринг моделіне негізделген, ол мынадай әртүрлі тарихи, ағымдағы және болжамды ақпаратты ескереді:

- Тарихи қаржылық ақпарат клиенттер бөлінісінде дайындалған болжамдармен және жоспарлармен бірге. Мұндай қаржылық ақпарат алынған және күтілетін нәтижелер туралы деректерді, төлем қабілеттілігі коэффициенттерін, өтімділік коэффициенттерін және клиент қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалау үшін орынды кез келген басқа коэффициенттерді қамтиды. Мұндай көрсеткіштердің бір бөлігі клиенттермен жасалған шарттарда бекітіледі және демек, оларды бағалауға көбірек назар аударылады.
- Сыртқы ақпарат көздеріндегі клиенттер туралы жалпыға бірдей қолжетімді ақпарат. Мұндай ақпарат рейтингтік агенттіктер берген сыртқы рейтингтерді, тәуелсіз талдаушылардың есептерін, облигациялар нарығында айналыстағы бағаларды немесе баспасөз хабарламалары мен баптарды қамтиды.
- Макроэкономикалық ақпарат.
- Ұйым қызметінің нәтижелерін айқындау үшін орынды клиенттің басқару сапасы мен мүмкіндіктері туралы басқа да негізделген және расталатын ақпарат.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Тұтынушылық кредит беру және ипотекалық кредит беру

Бөлшек бизнесті кредиттеу коммерциялық және кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес, оның ішінде кепілмен қамтамасыз етілмеген мақсаттарға кредит беруді қамтиды. Осы өнімдерді бағалау клиент туралы әлеуметтік-демографиялық деректердің, кредиттік тарих бюросының деректерінің және оның кредит қабілеттілігін және қарыз бойынша төлем қабілеттілігін бағалауға мүмкіндік беретін клиент туралы өзге де ақпарат көздерінің скорингін қамтитын кредиттік өтінімдерді өңдеудің автоматтандырылған жүйесін пайдалана отырып жүзеге асырылады.

Дефолт тәуекеліне ұшыраған шама

Дефолт тәуекеліне (EAD) ұшыраған шама құнсыздану мәніне бағалануға жататын қаржы құралдарының жалпы баланстық құнын білдіреді. 1-кезеңнің кредиттері үшін EAD есептеу үшін Банк 12 айлық ККЗ бағалау үшін 12 ай ішінде дефолт болу ықтималдығын бағалайды. 2-кезеңнің және 3-кезеңнің активтері үшін Банк құралдың бүкіл қолданылу мерзімі ішінде дефолттың басталу ықтималдығын бағалайды.

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі

LGD көрсеткішін Банктің тәуекелдер департаменті ай сайынғы негізде бағалайды. Кредиттік тәуекелді бағалау «Recovery cash» және кепілдік қамтамасыз ету екі көрсеткіштен тұратын LGD бағалау моделіне негізделеді. «Recovery cash» дефолт мәртебесі берілген сәттен бастап дефолтқа шыққан кредиттер бойынша нақты ақшалай өтеу бойынша тарихи деректерді ескереді. Кепілді қамтамасыз ету құны тіркелген коэффициентке (кепіл түріне байланысты) төмендеуді ескере отырып бағаланады, содан кейін бастапқы тиімді мөлшерлеме бойынша 2 жылға дисконттауға жатады. Осы әдістерді қолдану нәтижесінде белгілі бір LGD деңгейлері белгіленеді.

Банк өзінің бөлшек кредиттік өнімдерін ұқсас параметрлер негізінде біртекті топтарға біріктіреді. Атап айтқанда, Банк қамтамасыз ету түрі бойынша, қаражатты ұсыну мерзімі бойынша, қарыз алушының сипаттамасы бойынша және басқалар сияқты параметрлер бойынша өнімдердің топтарын айқындайды.

LGD деңгейлері 1, 2 және 3-кезеңдердің барлық активтер кластары және СККК үшін бағаланады.

Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы

Банк ККЗ есептелетін барлық активтерді үнемі тексеріп отырады. Құрал немесе құралдар портфелі бойынша құнсыздануға бағалау резервін қандай сомада құру қажеттігін анықтау үшін (яғни 12 айлық ККЗ немесе бүкіл мерзім үшін ККЗ сомасында) Банк осы құрал бойынша кредиттік тәуекел едәуір ұлғайғанын талдайды. Банк қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап едәуір ұлғайды және қаржы активі мынадай жағдайларда 2-кезеңге жатқызылады деп есептейді:

- коммерциялық кредит беру жағдайында – қаржы құралы бойынша мерзімі 30 күннен 90 күнге дейінгі мерзімге ұлғайды; қаржы құралына «әлеуетті проблемалық мәміле» белгісін беру; қаржы активін таныған сәттен бастап клиенттің рейтингін 3 және одан да көп позицияға төмендету (қаржы активін тану сәтінде бастапқы берілген рейтингке байланысты);
- бөлшек және шағын бизнес кредиттері жағдайында – қаржы құралы бойынша мерзімі 30 күннен 90 күнге дейін ұлғайды.

ККЗ бойынша резервтерді бағалау

ККЗ резервтерін бағалау мынадай сценарийлер бойынша жүзеге асырылады:

Коммерциялық кредиттеу

Барлық портфель бойынша әрбір қаржы активі бөлінісінде мынадай көрсеткіштерді бағалау жүзеге асырылады: «Recovery cash» бағасын және кепілдік қамтамасыз етудің бөлінген құнын көздейтін дефолт кезіндегі ысыраптар деңгейі (LGD). LGD бағалау әрбір қаржы активі бойынша жеке жүргізіледі.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

ККЗ бойынша резервтерді бағалау (жалғасы)

Шағын бизнесті кредиттеу, тұтынушылық кредиттеу және ипотекалық кредиттеу

Коммерциялық кредиттеу портфеліне ұқсас барлық портфель бойынша әрбір қаржы активі бөлінісінде мынадай көрсеткіштерді бағалау жүзеге асырылады: клиенттің дефолт ықтималдығы (өту матрицаларына негізделген (Марков Тізбектері әдісі); Recovery cash бағалауын және кепілдік қамтамасыз етудің бөлінген құнын көздейтін дефолт (LGD) кезіндегі ысыраптар деңгейі. Әрбір қаржы активі бойынша LGD жеке бағалауға байланысты шағын бизнес, тұтынушылық кредит беру және ипотекалық кредит беру портфелі бойынша резервтерді есептеу әрбір қаржы активі бөлінісінде жеке жүзеге асырылады. Оған «Қолма-қол кредит» өнімдері, карточкалық өнімдер жатпайды. Осы өнімдер портфеліндегі ККЗ-ға арналған резервтерді бағалау ұжымдық негізде жүзеге асырылады. Бұл кепілдікті қамтамасыз етудің болмауына байланысты, бұл LGD жеке бағалауды болдырмайды, осыған байланысты осы өнімдерде ұжымдық негізде ККЗ-ға резервтерді бағалау бағаланады.

Портфельге қарамастан, 3-кезеңге жатқызылған барлық қаржылық активтердің дефолт ықтималдығы 100% тең.

3-кезеңге жатқызылған қаржылық активтер бойынша Банктің меншікті капиталының баланстық құны 0,2%-дан астам коммерциялық кредиттеу портфелінде және шағын бизнесті кредиттеу портфелінде ККЗ-мен резервтерді бағалау көптеген экономикалық сценарийлер негізінде жеке негізде жүзеге асырылады.

Болжамды ақпарат және көптеген экономикалық сценарийлер

Банк өзінің есептеу модельдерінде бастапқы экономикалық деректер ретінде болжамды ақпараттың кең спектрін пайдаланады, мысалы:

- ЖІӨ өсу қарқыны;
- алтын бағасының өсу қарқыны;
- алюминий бағасының өсу қарқыны;
- мыс құнының өсу қарқыны;
- доллар бағамының теңгеге қатысты өсу қарқыны;
- Brent маркалы мұнай баррелінің құны;
- жұмыссыз халықтың деңгейі,%.

ККЗ есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректер мен модельдер қаржылық есептілікті ұсыну күніндегі нарықтың барлық сипаттамаларын әрдайым көрсете бермейді. Мұны көрсету үшін кейде, егер мұндай айырмашылықтар елеулі болып табылса, уақытша түзетулер ретінде сапалы түзетулер немесе салу жүргізіледі.

Болжамды ақпаратты алу үшін Банк сыртқы көздерден (сыртқы рейтингтік агенттіктер, мемлекеттік органдар, мысалы, орталық банктер және халықаралық қаржы институттары) алынған деректерді пайдаланады.

Түйінді факторлар	ККЗ сценарийі	Берілген ықтималдық			
		%	2025 жыл	2026 жыл	2027 жыл
Алтын бағасының өсу қарқыны	Оптимистік	10	1.31	1.25	1.09
	Базалық	80	1.18	1.12	0.96
	Пессимистік	10	1.00	0.93	0.77
Алюминий бағасының өсу қарқыны	Оптимистік	10	1.30	1.31	1.20
	Базалық	80	1.12	1.13	1.03
	Пессимистік	10	0.93	0.94	0.83

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржы активтерінің сыныптары бойынша кредиттік сапа

Шағын бизнеске кредиттерді, тұтынушылық және ипотекалық кредиттерді қоспағанда, Банк қаржы активтерінің кредиттік сапасын рейтингтер берудің ішкі жүйесінің көмегімен басқарады.

Төмендегі кестеде Банктің кредиттік рейтингтер жүйесі негізінде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есептің баптары бойынша активтер сыныптары бөлінісінде кредиттік сапаны талдау берілген.

	Еск.	Кезең	Жоғары рейтинг	Стандарт			Жиыны
				дартты рейтинг	рейтингте н төмен	Дефолтты ық	
Қолма-қол ақшаны қоспағанда, ақша қаражаты және олардың баламалары	6	1-кезең	158.107.046	554.491	–	–	158.661.537
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	8	1-кезең	192.795	49.791	–	–	242.586
Клиенттерге амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер:							
- Коммерциялық кредит беру	10	1-кезең	1.000.479	4.708.205	225.613	–	5.934.297
		3-кезең	–	–	–	447.769	447.769
		СКҚК	–	–	–	101.494	101.494
Қаржылық кепілдіктер							
- Коммерциялық кредит беру	21	1-кезең	–	1.589.574	61.659	–	1.651.233
		3-кезең	–	–	–	11.423	11.423
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер							
- Коммерциялық кредит беру	21	1-кезең	2.253.539	3.558.808	–	–	5.812.347
Аккредитивтер	21	1-кезең	1.209.334	–	–	–	1.209.334
			162.763.193	10.460.869	287.272	560.686	174.072.020

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің кредиттік рейтингтер жүйесі негізінде қаржылық жағдай туралы есептің баптары бойынша активтер сыныптары бөлінісінде кредиттік сапаны талдау берілген.

	Еск.	Кезең	Жоғары рейтинг	Стандарт			Жиыны
				дартты рейтинг	рейтингте н төмен	Дефолтты ық	
Қолма-қол ақшаны қоспағанда, ақша қаражаты және олардың баламалары	6	1-кезең	114.727.580	715.934	–	–	115.443.514
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	8	1-кезең	166.892	396.517	–	–	563.409
Клиенттерге амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер:							
- Коммерциялық кредит беру	10	1-кезең	1.880.594	12.496.907	245.136	–	14.622.637
		3-кезең	–	–	177.448	635.180	812.628
		СКҚК	–	–	–	96.784	96.784
Қаржылық кепілдіктер							
- Коммерциялық кредит беру	21	1-кезең	1.121.730	366.390	70.496	–	1.558.616
		3-кезең	–	40.920	–	17.746	58.666
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер							
- Коммерциялық кредит беру	21	1-кезең	499.900	2.143.697	710.463	–	3.354.060
			118.396.696	16.160.365	1.203.543	749.710	136.510.314

Өз саясатына сәйкес Банк өзінің корпоративтік кредиттеу портфелінің шеңберінде рейтингтерді дәл және дәйекті түрде беруді жүзеге асыруға тиіс. Бұл қолданыстағы тәуекелдерді шоғырландырылған басқару мүмкіндігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ қызметтің әртүрлі түрлері, географиялық өңірлер мен өнімдер бойынша кредиттік тәуекелдің мөлшерін салыстыруға мүмкіндік береді. Рейтингтер беру жүйесі бірқатар қаржылық-талдамалық әдістерге, сондай-ақ контрагенттердің тәуекелін бағалау үшін негізгі бастапқы ақпаратты білдіретін өңделген нарықтық деректерге сүйенеді. Тәуекелдің барлық ішкі санаттары Банктің рейтингін беру саясатына сәйкес айқындалған. Берілетін рейтингтер үнемі бағаланады және қайта қаралады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер және кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер де құнсыздану мәніне тексеріледі және күтілетін кредиттік залалдарға арналған бағалау резерві кредиттер жағдайындағы сияқты түрде есептеледі.

Географиялық шоғырлану

Төменде Банктің 31 желтоқсандағы қаржылық активтері мен міндеттемелерінің географиялық белгісі бойынша шоғырлануы берілген:

	2024 жыл			Жиыны
	Қазақстан	ТМД және ЭЫДҰ-ға кірмейтін елдер	ЭЫДҰ елдері	
Активтер				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	163.512.751	554.491	–	164.067.242
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	–	76.040	166.546	242.586
Клиенттерге берілген несиелер	61.001.512	517	–	61.002.029
Өзге де қаржы активтері	1.833.818	556.898	47.451	2.438.167
	226.348.081	1.187.946	213.997	227.750.024
Міндеттемелер				
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	8.247	24.430.045	15.728	24.454.020
Клиенттердің қаражаты	99.002.859	5.945.922	185.560	105.134.341
Жалдау бойынша міндеттемелер	2.448.317	–	–	2.448.317
Өзге де қаржылық міндеттемелер	537.083	230.865	52.862	820.810
	101.996.506	30.606.832	254.150	132.857.488
Таза активтер/(міндеттемелер)	124.351.575	(29.418.886)	(40.153)	94.892.536

	2023 жыл			Жиыны
	Қазақстан	ТМД және ЭЫДҰ-ға кірмейтін елдер	ЭЫДҰ елдері	
Активтер				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	120.641.855	715.935	–	121.357.790
Саудалық бағалы қағаздар	717.937	–	–	717.937
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	346.110	73.130	144.169	563.409
Туынды қаржы активтері	–	50.947	–	50.947
Клиенттерге берілген несиелер	84.701.586	1.246	–	84.702.832
Өзге де қаржы активтері	1.051.138	349.935	41.126	1.442.199
	207.458.626	1.191.193	185.295	208.835.114
Міндеттемелер				
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	8.246	26.843.382	15.728	26.867.356
Клиенттердің қаражаты	82.111.905	26.011.577	307.735	108.431.217
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	18.865.799	–	–	18.865.799
Жалдау бойынша міндеттемелер	2.564.732	–	–	2.564.732
Өзге де қаржылық міндеттемелер	1.538.606	87.851	51.625	1.678.082
	105.089.288	52.942.810	375.088	158.407.186
Таза активтер/(міндеттемелер)	102.369.338	(51.751.617)	(189.793)	50.427.928

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің төлемдер бойынша өз міндеттемелерін оларды кәдімгі немесе күтпеген жағдайларда өтеу мерзімі басталған кезде орындай алмау тәуекелі. Осы тәуекелді шектеу мақсатында басшылық банк салымдарының қолданыстағы ең аз сомасына қосымша қаржыландырудың әртүрлі көздерінің қолжетімділігін қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағындары мен өтімділіктің күнделікті мониторингін жүзеге асырады. Бұл үдеріс күтілетін ақша ағынын бағалауды және қажет болған жағдайда қосымша қаржыландыру алу үшін пайдаланылуы мүмкін жоғары сапалы қамтамасыз етудің болуын қамтиды.

Өтімділік тәуекелін бағалау және төмендету, сондай-ақ осы тәуекелді басқару үшін Банк мынадай тәсілдерді пайдаланады:

- шарттық өтеу мерзімдерін талдау және ақша ағындарын болжау (алшақтықтарды талдау), сондай-ақ депозиттік базаның шоғырлануын талдау;
- өтеу мерзімдеріндегі алшақтықтарды шектейтін лимиттерді (алшақтық шамасына лимиттерді) белгілеу, сондай-ақ өтімділіктің ағымдағы және болжамды деңгейлерін ескере отырып, қаржыландырудың жалпы көлемі бойынша лимиттерді белгілеу және тұрақты өзектендіру;
- қысқа мерзімді өтімділікті басқару үшін қазынашылықтың бағалы қағаздар портфелін бөлу және пайдалану;
- шұғыл жағдайларда іс-қимыл жоспарларын (төтенше іс-шараларды қаржыландыру жоспарларын) әзірлеу.

Банк сондай-ақ реттеуші органдар белгілеген өтімділікке қойылатын талаптарды, оның ішінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарын міндетті нормативтер түрінде орындауға міндетті.

Банк өтімділіктің бірқатар ішкі көрсеткіштерінің мониторингін күнделікті негізде жүзеге асырады. Банк қазынашылығы қысқа мерзімді өтімділікті ақшалай позицияны және өтімділігі жоғары бағалы қағаздар портфелін пайдалана отырып, тұрақты негізде басқарады.

Банк ақша қаражатының ағыны күтпеген жағдайда ақша қаражаты есебінен тез сатылуы мүмкін әртүрлі, үлкен сұранысқа ие активтер портфеліне ие. Бұдан басқа, Банк ақша қаражатын (міндетті резервті) мөлшері Банк міндеттемелерінің деңгейіне байланысты болатын ҚРҰБ орналастырды.

Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелерді талдау

Төмендегі кестеде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлінісінде Банктің қаржылық міндеттемелері берілген. Бірінші талап бойынша өтеуге жататын міндеттемелер, егер өтеу туралы талап ең ерте ықтимал күнге мәлімделгендей қаралады. Алайда Банк көптеген клиенттер Банк тиісті төлем жүргізуге міндетті болатын ең ерте күнге өтеуді талап етпейді және төмендегі кестеде осы болжамды ескере отырып, мерзімдер бойынша жеке тұлғалардың мерзімді депозиттерін ұсынады деп күтеді:

Қаржылық міндеттемелер	2024 жыл				
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Жиыны
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	15.119.997	10.616.340	8.442	–	25.744.779
Клиенттердің қаражаты	57.399.586	43.100.720	9.086.357	666	109.587.329
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	–	–	–	–
Жалдау бойынша міндеттемелер	135.690	407.070	2.226.445	1.010.508	3.779.713
Өзге де қаржылық міндеттемелер	820.810	–	–	–	820.810
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	73.476.083	54.124.130	11.321.244	1.011.174	139.932.631

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару (жалғасы)

Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелерді талдау (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер	2023 жыл				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	9.583.914	1.330.669	19.042.719	–	29.957.302
Клиенттердің қаражаты	56.003.215	49.621.476	9.269.848	10.747	114.905.286
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	450.000	19.530.956	–	–	19.980.956
Жалдау бойынша міндеттемелер	181.295	364.160	1.942.188	1.386.211	3.873.854
Өзге де қаржылық міндеттемелер	1.678.082	–	–	–	1.678.082
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	67.896.506	70.847.261	30.254.755	1.396.958	170.395.480

Өтеу мерзімдерін талдау ағымдағы шоттарда қаражаттың тарихи тұрақтылығын көрсетпейді, оларды қайтару жоғарыдағы кестелерде көрсетілгеннен неғұрлым ұзақ кезең ішінде дәстүрлі түрде жүргізілді. Бұл қалдықтар кестелерде «3 айдан аз» ішінде өтелуге тиіс сомаларға енгізілген.

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес Банк салымшылардың бірінші талабы бойынша клиенттер салымдарының сомасын беруге міндетті.

Төмендегі кестеде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің шартты және шарттық міндеттемелерінің шарттық қолданылу мерзімдері берілген. Кредиттер беру бойынша барлық орындалмаған міндеттемелер клиент оны орындауды талап ете алатын ең ерте күнді қамтитын уақыт кезеңіне енгізіледі. Қаржылық кепілдік шарттары жағдайында кепілдіктің ең жоғары сомасы осы кепілдік талап етілуі мүмкін ең ерте кезеңге жатады.

	2024 жыл				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
Шарттық және шартты міндеттемелер	2.230.464	500	6.707.543	–	8.938.507

	2023 жыл				Жиыны
	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1-ден бастап 5 жыл	Жоғары 5 жыл	
Шарттық және шартты міндеттемелер	2.171.692	51.775	3.359.617	45.141	5.628.225

Банк барлық шартты немесе шарттық міндеттемелерді олардың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін орындау талап етілмейді деп күтеді.

Нарықтық тәуекел

Банк нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістер тәуекеліне ұшырайтын валюта құралдары бойынша ашық позицияларға байланысты нарықтық тәуекелге ұшырайды. Басшылық қабылданатын тәуекел деңгейіне қатысты лимиттерді белгілейді және олардың күнделікті негізде сақталуын бақылайды. Банк нарықтық тәуекелге сезімталдықты ай сайынғы негізде стресс-тестілеуді жүргізеді, бұл нарықта неғұрлым елеулі өзгерістер болған жағдайда белгіленген лимиттерден асатын шығындардың пайда болуының алдын алуға мүмкіндік береді.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

26. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – бұл қаржы құралының құны валюта бағамдарындағы өзгерістердің салдарынан ауытқитын тәуекел. Тәуекелдер жөніндегі комитет ҚРҰБ нормативтері негізінде шетел валютасындағы позициялар бойынша лимиттерді белгіледі. Позициялар күн сайын қадағаланады.

Келесі кестеде 31 желтоқсанда Банктің саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ болжанатын ақша ағындары бойынша елеулі позициялары бар валюталар берілген. Жүргізілген талдау теңгеге қатысты валюталық бағамдардағы ықтимал өзгерістің пайдаға немесе залалға әсерін есептейді (әділ құны валюта бағамының өзгеруіне сезімтал саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелердің болуы салдарынан). Капиталға әсері пайдаға немесе залалға әсерінен айырмашылығы жоқ. Барлық басқа параметрлер тұрақты шамалармен қабылданған. Кестедегі теріс сомалар пайдадағы немесе залалдағы немесе капиталдағы ықтимал ықтимал таза азаюды, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді.

Валюта	2024 жыл			
	Валюта бағамындағы өзгеріс% -бен	Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері	Валюта бағамындағы өзгеріс% -бен	Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері
АҚШ доллары	15%	355.944	-15%	(355.944)
Еуро	15%	(4.203)	-15%	4.203
Ресей рублі	10%	21.619	-10%	(21.619)

Валюта	2023 жыл			
	Валюта бағамындағы өзгеріс% -бен	Салық салынғанға дейінгі залалға әсері	Валюта бағамындағы өзгеріс% -бен	Салық салынғанға дейінгі залалға әсері
АҚШ доллары	15%	1.409.080	-15%	(1.409.080)
Еуро	15%	(3.932)	-15%	3.932
Ресей рублі	15%	(1.295.300)	-15%	1.295.300

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйелік істен шығу, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі жұмыс істеуін тоқтатқан кезде операциялық тәуекелдер беделге зиян келтіруі, құқықтық салдары болуы немесе қаржылық шығындарға әкеп соғуы мүмкін. Банк барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжамды ұсына алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және ықтимал тәуекелдерге тиісті реакция мен қадағалау жолымен Банк осындай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі ішкі аудитті қоса алғанда, міндеттерді, қол жеткізу құқығын, бекіту және салыстырып тексеру рәсімдерін, персоналды оқытуды, сондай-ақ бағалау рәсімдерін тиімді бөлуді көздейді.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

27. Қаржы құралдарының әділ құны

Банк әділ құнды мерзімдік бағалау үшін де, бағалы қағаздарды сату үшін қолда жоқ жағдайда да, сатуға арналған активтерді біржолғы бағалау үшін де саясат пен рәсімдерді айқындайды.

Әрбір есепті күнге Банк активтер мен міндеттемелер құнының өзгеруін талдайды, оларға қатысты Банктің есеп саясатына сәйкес қайта бағалау не қайта талдау талап етіледі. Осы талдаудың мақсаттары үшін Банк бағалау есептеріндегі ақпаратты шарттармен және басқа да маңызды құжаттармен салыстыра отырып, алдыңғы бағалау кезінде пайдаланылған негізгі бастапқы деректерді тексереді. Банк сондай-ақ әрбір активтің және міндеттеменің әділ құнының әрбір өзгерісін осы өзгеріс болып табылатынын айқындау үшін тиісті сыртқы көздермен салыстырады. Банк кезең-кезеңмен бағалау нәтижелерін Банктің Аудит жөніндегі комитетіне және тәуелсіз аудиторларына ұсынады. Бұл ретте бағалау кезінде пайдаланылған негізгі жорамалдар талқыланады.

Банк қаржы құралдарын ХҚЕС (IFRS) 13 сәйкес әділ құн деңгейлері бойынша бағалайды. Жіктеу әдісі нарықтық ақпаратқа қолжетімділік дәрежесіне негізделген:

- 1-деңгей - ұқсас активтер мен міндеттемелер үшін белсенді нарықтарда бағаланатын бағалар.
- 2-деңгей - нарықта қол жетімді, бірақ баға белгіленетін баға болып табылмайтын деректер (мысалы, ұқсас құралдарға арналған баға белгіленімдері немесе нарықтық бағалау модельдері).
- 3-деңгей - ішкі бағалау негізінде модельдерде пайдаланылатын, нарықта қол жетімсіз деректер.

Мынадай кестеде табиғат, актив пен міндеттеме бойынша сипаттамалар мен тәуекелдер, сондай-ақ әділ құн көздері сатысының деңгейлері негізінде активтер мен міндеттемелер сыныптары бөлінісінде активтер мен міндеттемелерді талдау берілген:

<i>2024 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>Бағалау күні</i>	<i>1-деңгей</i>	<i>2-деңгей</i>	<i>3-деңгей</i>	<i>Жиыны</i>
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	164.067.242	–	164.067.242
	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	242.586	–	242.586
Қаржы ұйымдарындағы қаражат Клиенттерге кредиттер	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	242.586	–	63.356.926
	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	63.356.926	63.356.926
Өзге де қаржы активтері	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	2.438.167	2.438.167
	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	2.438.167	2.438.167
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты Клиенттердің қаражаты	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	24.454.020	24.454.020
	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	105.256.340	–	105.256.340
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Жалдау бойынша міндеттемелер	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	–	–
	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	2.448.317	2.448.317
Өзге де қаржылық міндеттемелер	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	820.810	820.810
	2024 жылғы 31 желтоқсан	–	–	820.810	820.810

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

27. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

<i>2023 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>Бағалау күні</i>	<i>1-деңгей</i>	<i>2-деңгей</i>	<i>3-деңгей</i>	<i>Жиыны</i>
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Туынды қаржы активтері		–	50.947	–	50.947
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Саудалық бағалы қағаздар		717.937	–	–	717.937
Әділ құны ашылатын активтер					
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Ақша қаражаты және олардың баламалары		–	121.357.790	–	121.357.790
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Қаржы ұйымдарындағы қаражат Клиенттерге кредиттер		–	563.409	–	563.409
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Өзге де қаржы активтері		–	–	88.650.365	88.650.365
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
		–	–	1.442.199	1.442.199
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты Клиенттердің қаражаты		–	–	26.867.356	26.867.356
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
		–	108.549.606	–	108.549.606
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Жалдау бойынша міндеттемелер		–	18.192.312	–	18.192.312
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
		–	–	2.564.732	2.564.732
	2023 жылғы 31 желтоқсан				
Өзге де қаржылық міндеттемелер		–	–	1.678.082	1.678.082

2024 және 2023 жылдар ішінде Банк әділ құн бойынша көрсетілген қаржы құралдары үшін әділ құнның иерархиялық моделінің деңгейлері арасында аударымдарды жүзеге асырмады.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

27. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Әділ құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны

Төменде қаржылық жағдай туралы есепте әділ құн бойынша көрсетілмейтін Банктің қаржы құралдары сыныптары бөлінісінде баланстық құн мен әділ құнды салыстыру келтіріледі. Кестеде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құнының мәні келтірілмейді.

	2024 жыл			2023 жыл		
	Баланстық құн	Әділ құн	Мойында маған кіріс/(залал)	Баланстық құн	Әділ құн	Мойында маған кіріс/(залал)
Қаржы активтері						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	164.067.242	164.067.242	–	121.357.790	121.357.790	–
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	242.586	242.586	–	563.409	563.409	–
Клиенттерге берілген несиелер	61.002.029	63.356.926	2.354.897	84.702.832	88.650.365	3.947.533
Өзге де қаржы активтері	2.438.167	2.438.167	–	1.442.199	1.442.199	–
Қаржылық міндеттемелер						
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	24.454.020	24.454.020	–	26.867.356	26.867.356	–
Клиенттердің қаражаты	105.134.341	105.256.340	(121.999)	108.431.217	108.549.606	(118.389)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	–	–	18.865.799	18.192.312	673.487
Жалдау бойынша міндеттемелер	2.448.317	2.448.317	–	2.564.732	2.564.732	–
Өзге де қаржылық міндеттемелер	820.810	820.810	–	1.678.082	1.678.082	–
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістің жиыны			2.232.898			4.502.631

Бұдан әрі осы қаржылық есептілікте әділ құн бойынша көрсетілмеген қаржы құралдарының әділ құнын айқындау кезінде пайдаланылған әдістемелер мен жорамалдар сипатталған.

Әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең активтер

Өтімді болып табылатын немесе қысқа өтеу мерзімі (үш айдан кем) бар қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер жағдайында олардың баланстық құны шамамен әділ құнға тең болуына жол беріледі. Осы жорамал талап ету бойынша салымдарға және белгіленген өтеу мерзімінсіз жинақ шоттарына да қолданылады.

Туынды құралдар

Құны бағалау модельдерінің көмегімен айқындалатын, бастапқы деректері нарықта байқалатын туынды құралдар негізінен пайыздық своптар, валюталық своптар және форвардтық валюталық шарттар болып табылады. Негұрлым жиі қолданылатын бағалау модельдері келтірілген құнды есептеуді пайдаланатын форвардтар мен своптардың бағасын айқындау модельдерін қамтиды. Модельдер контрагенттердің кредиттік сапасын, валюталардың форвардтық және спот-бағамдарын, сондай-ақ пайыздық мөлшерлемелердің қисығын қоса алғанда, әртүрлі бастапқы деректерді біріктіреді. Құны нарықта байқалмайтын елеулі бастапқы деректерді пайдалана отырып бағалау модельдерінің көмегімен айқындалатын туынды құралдар негізінен ұзақ мерзімді опциондарды білдіреді. Мұндай туынды құралдар биноминалдық модельдің көмегімен бағаланады. Модельдер нарықтық мөлшерлемелердің құбылмалылығын қоса алғанда, нарықта байқалмайтын түрлі жорамалдарды біріктіреді.

Саудалық бағалы қағаздар

Құны бағаны бағалаудың қандай да бір моделінің немесе айқындау моделінің көмегімен белгіленетін саудалық бағалы қағаздар негізінен, бағасы белгіленбейтін акциялармен және борыштық бағалы қағаздармен ұсынылған. Бұл активтердің құны модельдердің көмегімен айқындалады, олар бір жағдайларда нарықта байқалатын деректерді ғана, ал басқа – нарықта байқалатын да, байқалмайтын да деректерді қамтиды. Нарықта байқалмайтын бастапқы деректер инвестициялар объектісінің болашақ қаржылық көрсеткіштеріне, оның тәуекелдерінің сипатына қатысты жорамалдарды, сондай-ақ инвестициялар объектісі өз қызметін жүзеге асыратын салаға және географиялық юрисдикцияға қатысты экономикалық жорамалдарды қамтиды.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

27. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Әділ құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны (жалғасы)

Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері

Кредиттелмейтін құралдардың, клиенттерге кредиттердің, клиенттердің қаражатының, банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының қаражатының, өзге де қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны осындай талаптармен, кредиттік тәуекелмен және өтеу мерзімімен берешек бойынша қазіргі сәтте бар мөлшерлемелерді пайдалана отырып, болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бағаланады.

Тіркелген мөлшерлемесі және құбылмалы мөлшерлемесі бар қаржы құралдары

Биржада бағаланатын борыштық құралдар жағдайында әділ құн жарияланған нарықтық бағаларға негізделген. Кредиттелмейтін құралдардың, клиенттерге кредиттердің, клиенттердің депозиттерінің, қаржы институттарындағы қаражаттың, банктердің және басқа да қаржы институттарының депозиттерінің, өзге де қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны осындай талаптармен, кредиттік тәуекелмен және өтеу мерзімімен берешек бойынша қазіргі сәтте бар мөлшерлемелерді пайдалана отырып, ақша қаражатының болашақ ағындарын дисконттау арқылы бағаланады. Ағымдағы пайыздық мөлшерлеменің мөлшерін айқындау кезінде Банк ҚРҰБ ресми сайтында жарияланатын қолжетімді ақпаратты пайдаланады.

Негізгі жорамалдардағы өзгерістерге әділ құны бойынша бағаланатын 3-деңгейдегі қаржы құралдарының елеулі бақыланбайтын бастапқы деректері мен сезімталдығы

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің әділ құны бойынша бағаланатын 3-деңгейдегі қаржы құралдары болмады

28. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талдау

Төмендегі кестеде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оларды өтеудің күтілетін мерзімдері бөлінісінде активтер мен міндеттемелер берілген. Банктің өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелері туралы ақпарат 26 «Тәуекелдерді басқару» ескертпесінде ашылған.

	2024 жыл			2023 жыл		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан астам	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан астам	Жиыны
Ақша қаражаты және олардың баламалары	164.067.242	—	164.067.242	121.357.790	—	121.357.790
Саудалық бағалы қағаздар	—	—	—	717.937	—	717.937
Қаржы ұйымдарындағы қаражат	242.586	—	242.586	563.409	—	563.409
Туынды қаржы активтері	—	—	—	50.947	—	50.947
Клиенттерге берілген несиелер	3.360.474	57.641.555	61.002.029	4.154.305	80.548.527	84.702.832
Пайдалану құқығы нысанындағы негізгі құралдар мен активтер	—	6.356.501	6.356.501	—	6.398.688	6.398.688
Материалдық емес активтер	—	5.796.424	5.796.424	—	5.416.024	5.416.024
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	—	—	—	510.167	—	510.167
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	—	1.024.203	1.024.203	—	2.345.070	2.345.070
Өзге де активтер	4.069.168	703.656	4.772.824	2.973.214	1.094.947	4.068.161
Жиыны	171.739.470	71.522.339	243.261.809	130.327.769	95.803.256	226.131.025
Банктер мен өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	24.445.762	8.258	24.454.020	8.936.104	17.931.252	26.867.356
Клиенттердің қаражаты	97.022.072	8.112.269	105.134.341	101.436.166	6.995.051	108.431.217
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	—	—	—	18.865.799	—	18.865.799
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	2.448.317	2.448.317	—	2.564.732	2.564.732
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	301.241	—	301.241	—	—	—
Өзге де міндеттемелер	4.454.033	102.220	4.556.253	3.376.421	674.530	4.050.951
Жиыны	126.223.108	10.671.064	136.894.172	132.614.490	28.165.565	160.780.055
Нетто позиция	45.516.362	60.851.275	106.367.637	(2.286.721)	67.637.691	65.350.970

Банктің өз міндеттемелерін өтеу қабілеті оның сол уақыт кезеңі ішінде активтердің баламалы сомасын сату мүмкіндігіне негізделеді.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

29. Байланысты тараптармен операциялар

ХҚЕС (IAS) 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашуға» сәйкес бірі екінші тараптың операциялық және қаржылық шешімдерін бақылауға немесе едәуір дәрежеде ықпал етуге мүмкіндігі бар тараптар байланысты деп есептеледі. Тараптар байланысты болып табыла ма деген мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны назарға алынады.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелерге түсе алады. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланысты емес тараптар арасындағы мәмілелердің бағалары мен шарттарынан өзгеше болуы мүмкін.

Мемлекетпен байланысты ұйымдармен жасалатын операциялар

Ресей Федерациясы Ресей Федерациясының Мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі федералдық агенттігі арқылы Банктің қызметін бақылайды.

Ресей Федерациясы мемлекеттік агенттіктер мен өзге де ұйымдар арқылы кәсіпорындардың едәуір санына (бірлесіп «мемлекетпен байланысты кәсіпорындар» деп аталатын) тікелей және жанама түрде бақылайды және елеулі ықпал етеді.

Байланысты тараптармен барлық мәмілелерді Банк өзінің күнделікті қызметі процесінде нарықтық мөлшерлемелер негізінде белгіленген бағалар бойынша жүзеге асырады.

Байланысты тараптармен жасалатын операциялардың көлемі, жыл соңындағы сальдо, сондай-ақ бір жыл ішіндегі шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде берілген:

	2024 жыл			
	Бас компания	Бас компанияның жалпы бақылауындағы ұйымдар	Мемлекетпен байланысты кәсіпорындар	Негізгі басқарылған персонал
1 қаңтардағы ақша қаражаты және олардың баламалары	709.944	262.707	–	–
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттарға түсетін түсімдер	12.308.978.231	–	–	–
		(281.099)	–	–
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттардан төлемдер	(12.310.455.695)			
Бағамдық айырма	1.315.074	25.347	–	–
31 желтоқсанға арналған ақша қаражаты және олардың баламалары, ККЗ-ға резервті шегергенге дейін	547.554	6.955	–	–
ККЗ резервін шегергенде	(17)	–	–	–
ККЗ резервін шегергендегі 31 желтоқсандағы ақша қаражаты және олардың баламалары	547.537	6.955	–	–
Туынды қаржы активтері				
1 қаңтар	50.947	–	–	–
Жыл ішіндегі оң қайта бағалау	337.404.238	–	–	–
Жыл ішіндегі теріс қайта бағалау	(337.455.185)	–	–	–
Туынды қаржы активтері				
31 желтоқсан	–	–	–	–
1 қаңтардағы өзге де активтер	–	–	–	1.281
Жыл ішіндегі түсімдер	170.238.564	–	–	18.410
Жыл ішінде істен шығу	(170.238.564)	–	–	(15.428)
31 желтоқсандағы өзге де активтер	–	–	–	4.263

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

29. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Мемлекетпен байланысты ұйымдармен операциялар (жалғасы)

	2024 жыл			
	Бас компанияны ң жалпы бақылауынд Бас компания	Мемлекетпен байланысты кәсіпорындар	Негізгі басқарушы персонал	
1 қаңтардағы банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	26.842.745	15.998	–	–
Жыл ішіндегі қаражаттың түсуі	393.267.569	5.706.787	–	–
Жыл ішінде қаражат төлеу	(399.695.324)	(5.565.824)	–	–
Бағамдық айырма	(39.067)	–	–	–
Банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының 31 желтоқсандағы қаражаты	20.375.923	156.961	–	–
1 қаңтардағы клиенттердің қаражаты	–	–	–	209.811
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттарға түсетін түсімдер	–	–	–	1.214.160
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттардан төлемдер	–	–	–	(1.407.722)
Бағамдық айырма	–	–	–	(1)
Клиенттердің 31 желтоқсандағы қаражаты	–	–	–	16.248
1 қаңтардағы туынды қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–
Жыл ішіндегі түсімдер	337.489.823	–	–	–
Жыл ішіндегі істен шығулар	(337.489.823)	–	–	–
31 желтоқсандағы туынды қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–
1 қаңтардағы өзге де міндеттемелер	–	377	–	–
Жыл ішіндегі түсімдер	166.804.254	–	–	–
Жыл ішінде істен шығу	(166.804.480)	(410)	–	–
Бағамдық айырма	226	33	–	–
31 желтоқсандағы өзге де міндеттемелер	–	–	–	–

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

29. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Мемлекетпен байланысты ұйымдармен операциялар (жалғасы)

	2023 жыл			
	Бас компания	Бас компанияның жалпы бақылауындағы ұйымдар	Мемлекетпен байланысты кәсіпорындар	Негізгі басқарушы персонал
1 қаңтардағы ақша қаражаты және олардың баламалары	1.002.226	251.359	–	–
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттарға түсетін түсімдер	8.800.973.616	46.005	–	–
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттардан төлемдер	(8.792.091.813)	(33.095)	–	–
Бағамдық айырма	(9.174.085)	(1.562)	–	–
31 желтоқсанға арналған ақша қаражаты және олардың баламалары, ККЗ-ға резервті шегергенге дейін	709.944	262.707	–	–
ККЗ резервін шегергенде	(23)	(256.692)	–	–
ККЗ резервін шегергендегі 31 желтоқсандағы ақша қаражаты және олардың баламалары	709.921	6.015	–	–
Туынды қаржы активтері				
1 қаңтар	–	–	–	–
Жыл ішіндегі оң қайта бағалау	133.513	–	–	–
Жыл ішіндегі теріс қайта бағалау	(82.566)	–	–	–
31 желтоқсанға туынды қаржы активтері	50.947	–	–	–
1 қаңтардағы өзге де активтер	–	–	–	–
Жыл ішіндегі түсімдер	19.064.989	–	–	4.640
Жыл ішінде істен шығу	(19.064.989)	–	–	(3.359)
31 желтоқсандағы өзге де активтер	–	–	–	1.281
1 қаңтардағы банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты	58.226.747	16.151	–	–
Жыл ішіндегі қаражаттың түсуі	271.151.499	521.990	–	–
Жыл ішінде қаражат төлеу	(293.937.461)	(522.143)	–	–
Бағамдық айырма	(8.598.040)	–	–	–
Банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының 31 желтоқсандағы қаражаты	26.842.745	15.998	–	–
Клиенттердің 1 қаңтардағы қаражаты	–	–	–	202.246
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттарға түсетін түсімдер	–	–	–	955.011
Жыл ішіндегі ағымдағы шоттардан төлемдер	–	–	–	(930.013)
Бағамдық айырма	–	–	–	(17.433)
Клиенттердің 31 желтоқсандағы қаражаты	–	–	–	209.811
1 қаңтардағы туынды қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–
Жыл ішіндегі түсімдер	82.565	–	–	–
Жыл ішіндегі істен шығулар	(82.565)	–	–	–
31 желтоқсандағы туынды қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–
1 қаңтардағы өзге де міндеттемелер	–	–	–	–
Жыл ішіндегі түсімдер	19.153.495	377	–	–
Жыл ішінде істен шығу	(19.153.495)	–	–	–
31 желтоқсандағы өзге де міндеттемелер	–	377	–	–

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

29. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Мемлекетпен байланысты ұйымдармен операциялар (жалғасы)

	2024 жыл				2023 жыл			
	Бас компанияның жалпы бақылауын	Мемлекетпен байланысты кәсіпорын	Негізгі басқарушы персонал		Бас компанияның жалпы бақылауын	Мемлекетпен байланысты кәсіпорын	Негізгі басқарушы персонал	
Ақша қаражаты және олардың баламалары								
Пайыздық кірістер	4.961.597	–	–	–	2.686.200	–	–	–
Пайыздық мөлшерлемелер	0,5%-21,0%	–	–	–	0,5%-15,25%	–	–	–
Туынды қаржы құралдары								
Пайыздық емес (шығыстар)/кірістер	(78.791)	–	–	–	50.947	–	–	–
Пайыздық мөлшерлемелер	7,65%-15,0%	–	–	–	8,42%	–	–	–
Банктердің және өзге де қаржы ұйымдарының қаражаты								
Пайыздық шығыстар	(3.029.780)	–	–	–	(3.379.244)	–	–	–
Пайыздық мөлшерлемелер	20,0%-23,0%	–	–	–	9,5%-18%	–	–	–
Клиенттердің қаражаты								
Пайыздық шығыстар	–	–	–	(36.997)	–	–	–	(24.266)
Пайыздық мөлшерлемелер	–	–	–	8,0%-15,2%	–	–	–	7,5%-25,0%

5 адамнан тұратын негізгі басқару персоналына сыйақы (2023 жылы – 9 адам):

	2024 жыл	2023 жыл
Жалақы және өзге де қысқа мерзімді төлемдер	416.882	381.495
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	41.792	36.000
Негізгі басқару персоналына сыйақы жиынтығы	458.674	417.495

30. Қаржылық қызметке жататын міндеттемелердегі өзгерістер

	Шығарылған борыштық құнды қағаздар
2023 жылғы 1 қаңтардағы баланстық құны	28.530.765
Өтеу	(10.000.000)
Басқалары	335.034
2023 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құны	18.865.799
Өтеу	(18.689.910)
Басқалары	(175.889)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құны	–

«Басқалар» бабы сондай-ақ шығарылған борыштық бағалы қағаздар мен тәртіптелген қарыздар бойынша есептелген, бірақ әлі төленбеген пайыздардың әсерін қамтиды. Банк төленген пайыздарды операциялық қызметтен түскен ақша ағыны ретінде жіктейді.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

31. Капиталдың жеткіліктілігі

Банк өзінің қызметіне тән тәуекелдерден қорғау мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Банк капиталының жеткіліктілігі Банк қызметін қадағалауды жүзеге асыру кезінде ҚРҰБ белгіленген өзге әдістерден басқа коэффициенттерді пайдалана отырып бақыланады.

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк капиталға қатысты заңнамада белгіленген барлық сыртқы талаптарды толық сақтады.

Банк үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Банктің капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауын және қызметті жүзеге асыру және акционерлік құнды барынша арттыру үшін қажетті жоғары кредиттік рейтингті және капиталдың жеткіліктілік нормативтерін қолдауды қамтамасыз етуден тұрады.

Банк өз капиталының құрылымын басқарады және оны жүзеге асырылатын қызмет түрлерінің экономикалық жағдайлары мен тәуекел сипаттамаларындағы өзгерістер тұрғысынан түзетеді.

ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптардың орындалуын белгілейді және бақылайды.

ҚРҰБ белгілеген және 2024 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қолданыстағы талаптарға сәйкес банктер:

- нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шарасын (k1) ескере отырып, кемінде 5,5% мөлшерінде есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелердің, активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына негізгі капиталдың қатынасы;
- нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шарасын (k1-2) ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелер, активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер сомасына инвестицияларды шегергендегі 1-деңгейдегі капиталдың қатынасы кемінде 6,5% мөлшерінде;
- нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық шарасын (k2) ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелердің, активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына меншікті капиталдың қатынасы кемінде 8,0% мөлшерінде.

Капитал жеткіліктілігі коэффициенттерінің ең төменгі мәндеріне қосымша барлық банктер үшін 2,5% мөлшерінде консервациялық буфердің мәндері белгіленген.

Банктің меншікті капиталы ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген оң айырмашылықтарды шегергендегі бірінші деңгейдегі капиталдың және екінші деңгейдегі капиталдың сомасы ретінде есептеледі.

(Егер өзгеше көрсетілмесе, мың теңгемен)

31. Капиталдың жеткіліктілігі (жалғасы)

Бұдан әрі кестеде 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Банк капиталын талдау көрсетілген:

	<u>2024 жыл</u>	<u>2023 жыл</u>
1-деңгейдегі капитал	100.571.217	58.333.845
Меншікті капитал	100.571.217	58.333.845
Тәуекелді, шартты және ықтимал міндеттемелерді, операциялық және нарықтық тәуекелді ескере отырып мөлшерленген барлық нормативтік активтер	115.825.968	135.437.894
k1 коэффициенті	86,8%	43,1%
k1-2 коэффициенті	86,8%	43,1%
k2 коэффициенті	86,8%	43,1%

32. ESG-ашу

2024 жылы Банк Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің (ҚНРДА) талаптарына сәйкес орнықты дамудың халықаралық стандарттарына (ESG) есептілікті бейімдеуді бастады.

Қазіргі уақытта ESG саласында негізгі бағыттар әзірленіп, енгізілуде:

- Экологиялық тұрақтылық (көміртегі ізін төмендету, энергия тиімділігі, бизнес-процестерді цифрландыру).
- Әлеуметтік жауапкершілік (корпоративтік мәдениет, қызметкерлердің құқықтарын қорғау, әлеуметтік маңызы бар жобаларды қаржыландыру бағдарламалары).
- Корпоративтік басқару (бизнестің ашықтығы, тәуекелдерді басқару, сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағдарламалар).

33. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2024 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық есептілікке әсер етуі мүмкін есепті күннен кейінгі оқиғалар анықталған жоқ.